

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

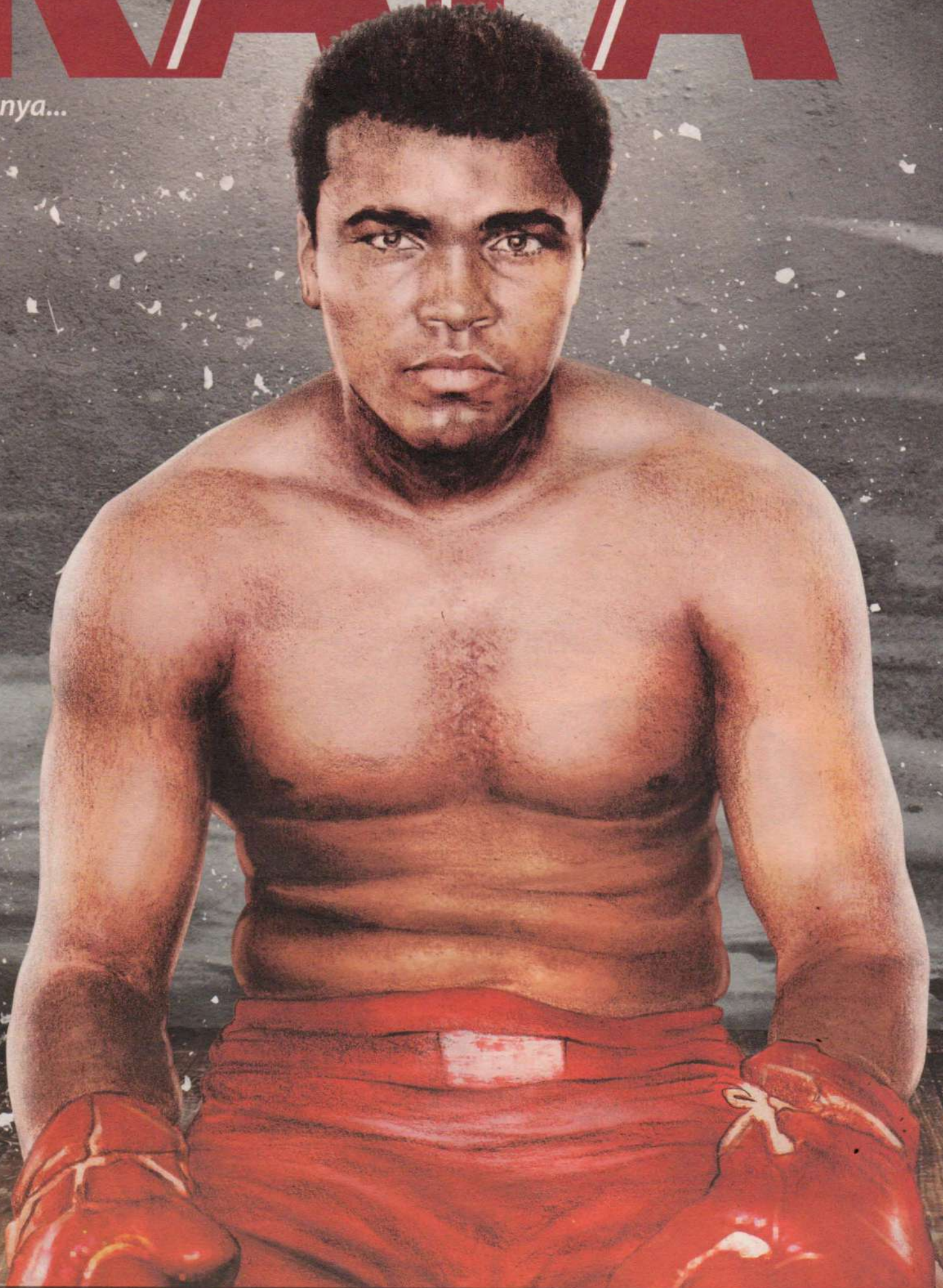
- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KALEFA

Mart 2016 Sayı: 19
Fiyat: 6 TL - KKTC: 7 TL

bi dünya...

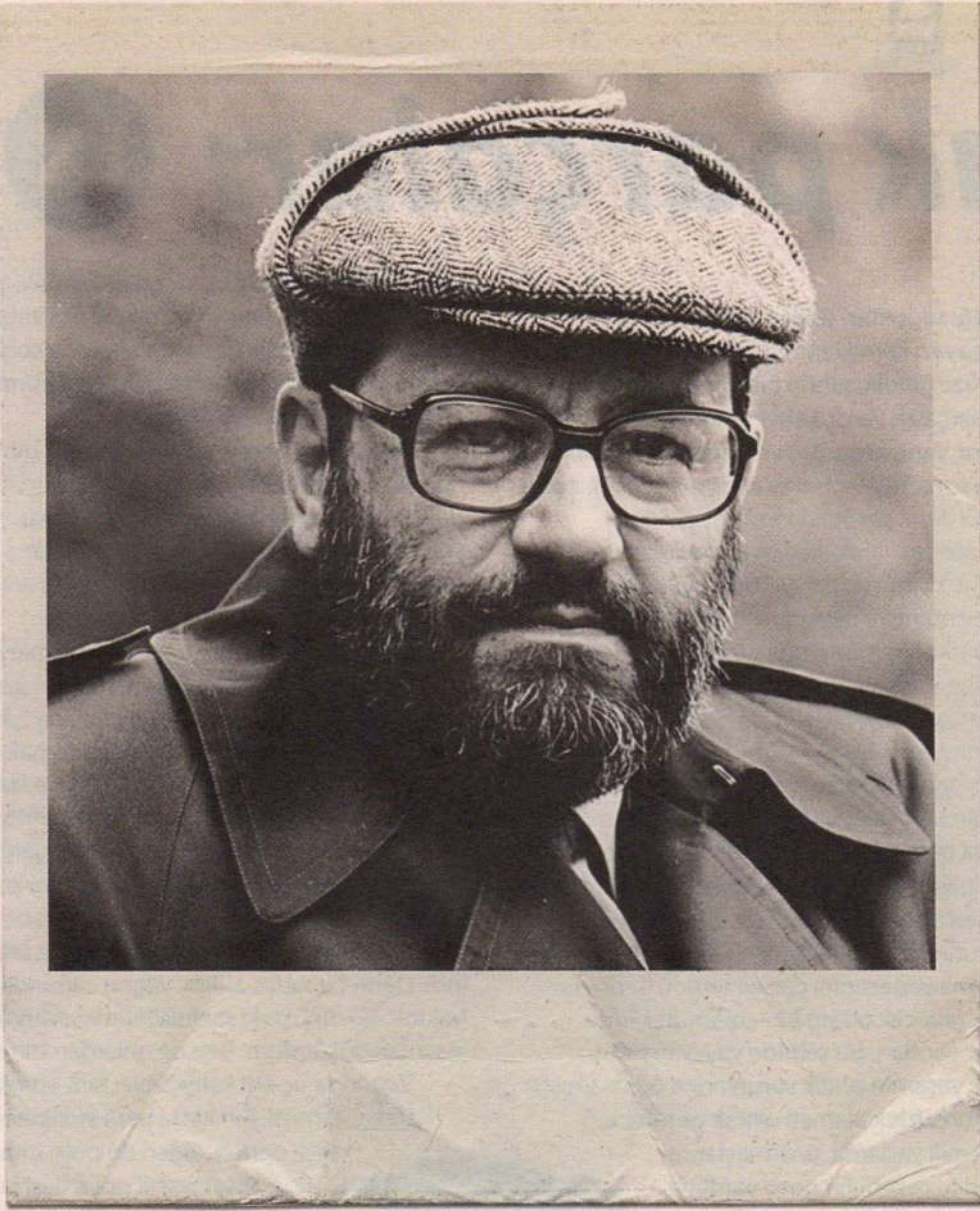

Muhammed Ali Clay • Can Dündar • Ataol Behramoğlu • İlber Ortaylı • Ferhan Şensoy • Haldun Dormen • Sema Kaygusuz • Emrah Serbes
Mazhar Alanson • Sunay Akin • Alper Canıgüz • Rıdvan Akar • Umay Umay • Vedat Özdemiroğlu • Kanat Atkaya • Coşkun Aral
Metin Uca • Cem Davran • Kaan Koç • Aylin Balboa • Zafer Algöz • Levent Cantek • Hayko Bağdat • Can Yılmaz • Nihat Sırdar
Gökhan Dağıstanlı • Başar Başaran • Levent Erden • Murat Meric • Dilan Bozyel • Bedia Güzelce • Feyyaz Yiğit • Kerimcan Kamal

Yalnızca son ağaç kesildikten, son ırmak zehirlendikten, son balık yakalandıktan sonra. . .
Ancak ondan sonra paranın yenemeyeceğini anlayacaksınız.

#CerattepeDireniyor

Umberto Eco, 1932 - 2016

"Ömrümüz boyunca, insanlığın büyük meziyetlerini kendimize iş edindik. İnsan kendine özgü bir şekilde olağandışı bir yaratıktır. Ateşi keşfetti, şehirler inşa etti, muhteşem şiirler yazdı, dünyaya çeşitli yorumlar getirdi, mitolojik imgeler icat etti vs. Fakat aynı zamanda, hemcinslerine savaş açmaktan, yanılığa düşmekten, çevresini yok etmekten vs. bir türlü vazgeçmedi. Terazinin bir kefesine yüksek zihinsel meziyeti, öbür kefesine bayağı salaklığı koyduğunuzda terazi neredeyse dengede kalır. Dolayısıyla, **aptallıktan bahsetmeye karar vermekle, bu yarı-dahi yarı-ahmak yaratığa saygılarımızı sunuyoruz bir anlamda. Ve ölüme yaklaşıp yaklaşmaz -her ikimizin de durumu bu- salaklığın meziyete üstün geldiğini düşünmeye başlıyoruz.** İnsanın kendini avutmasının en iyi yolu bu elbette."

Umberto Eco & Jean-Claude Carrière

Kitaplardan Kurtulabileceğinizi Sanmayın

Emrah Serbes

infilak parçaları

IX

9/1 yeni istasyon

Kirli beyaz bir sokak köpeği soğuktan titreye titreye yanıma sokuldu, kar toplayan havanın ayazı kemiklerime kadar işlemişti, ben de titriyordum. Köpekle göz göze geldik, şehrin pisliğinden kararmış tüylerinde yapış yapış çamur parçaları vardı, kahverengi gözleri, ateşli bir hastanın gözleri gibi parlıyor, yanıyordu. Baş ve işaret parmağımla sigaramdan son dumanı çekip izmariti Marmaray'ın girişindeki mazgala attım, elimin dışını alnıma götürdüm, parmaklarımla gözlerimi, şakaklarımı ovdum, benim de ateşim vardı. İçeri girip turnikelere yürüdüm, İstanbulkart'ı okutunca 'yetersiz bakiye' diye çınladı bir ses, siktir deyip döndüm. Telsizinin anteniyle oynayan bir adamla burun buruna geldim o an, sanki ona siktir demişim gibi tehditkâr ve öfke dolu bir ifade yerleşiverdi hemen yüzüne. Hafiften ağarmış diken diken sakallarına ve yağlıymış gibi parlayan siyah ceketine baktım. Polis olduğunu saklamaya lüzum görmeyen bir sivil polis.

Yanımdan sessizce geçtim, para yükleme makinesine yürüdüm, o makinenin karşısında her zaman bir çaresizlik hissine kapılıyorum, ya parayı iade ediyor ya yanlış tuşa basıyorum ya da en beteri geçen ay yaptığım gibi yanlış makineye para tikiştirmeye çalışıyorum, insanlar çaresizliğimi görünce hafif tepeden bakıp gülümsüyor, yardımcı oluyorlar, haklılar bir bakıma, rutin hayatın en kolay işleri bunlar. Herkes nerede ineceğini, nerede aktarma yapacağını çok iyi biliyor, bense bir yere gideceğimde, taksiyle bile gidecek olsam bir labirentin içinde buluyorum kendimi. Ama diğer yandan, bu şehirde yaşayan bütün insanlar, bütün ilgilerini günlük yaşamın pratik sorunlarına odaklamışlar gibi geliyor bana. Bunu da bir ruhsuzluk alameti olarak görmekten alamıyorum kendimi. O gün yirmili yaşlarda, uzun saçlarını arkadan atkuyruğu yapmış, kadife ceketli bir genç yardımcı oldu bana, teşekkür ettim, yüzünde ciddi ve soğuk bir ifadeyle, "Bir şey değil," dedi. Perona çıktım, trenin orta vagonlarından birine bindim, gazete okuyan ihtiyar bir kadının yanına oturdum. Marmaray, Üsküdar'dan hareket etti, bir tünele girip karanlığa gömüldü, kulaklarımda bir uğultu, bir çınlama, ne işim var burada duygusu ve hep aynı düşünce, biz şimdi nasıl denizin altından gidiyoruz deyip durmak kendine, biliyorum mühendislik diye bir şey var, inşaat, mimari, matematik, mukavemet hesapları ve Japon mühendisler, ama böylesi alengirli işler yine de korkutuyor beni, benim gibi pek çok insanı da korkutuyor herhalde ki, acil durumlarda sistemin nasıl çalışıp yolcuların nasıl tahliye edileceğinin animasyonunu gösteriyorlar vagonlardaki ekranlarda. Oysa bu bile insanoğlunun ne kadar acımasız olduğunun ve kendine ne kadar çok güvendiğinin kanıtı, eskiden denizleri yarmak için peygamber olmak gerekirdi, şimdi üniversite tahsili yapıp bir inşaat şirketine kapağı atmak yetiyor. Sonunda işin kaymağını sözleri kanun sayılan siyasetçiler yese de, bütün bu işleri yapan mühendisler sonuçta, vinç operatörleri, ustalar, işçiler, herkes gibi, ücretli çalışanlar.

Yanımdaki yaşlı kadının gazetesine göz atmaya başladım, ölüm haberleriyle doluydu. Sirkeci'ye vardığımızda ihtiyar kadın birden gazeteyi kapatıp bana döndü. Okuduğu gazetede bütün ölümlerin sorumlusu benmişim gibi, sapından tuttuğu ipli gözlüğünün üstünden azarlar gibi baktı.

"Nereye gidiyorsunuz?" diye sordu birden.

Kadına yakın bacağımı diğer bacağımın üstüne attım, biraz uzaklaştım ondan. Nedenini anlayamadığım şekilde ürkütmüştü sorusu beni, "Hiç," dedim. "Gezeceğim işte biraz."

"Nerede?"

Bu ne merak diye düşündüm, tedirginliğimin arasında biraz da öfkelenim açıkçası, 'bu ne sorgu sual, sana ne be moruk' diyecekken tuttum kendimi, ters ters bakmakla yetindim. Tren Sirkeci'den yavaşça hareket etmeye başladığında, raylarda gıcırdayan vagonlarla aynı tondaki sesiyle, "Ağbinizi mi görmeye gidiyorsunuz?" diye sordu.

Birden bir ürperti geçti sırtımdan, yanımdan kalkmak istedim ama kafama bir tokmak inmiş de yerime çivilenmişim gibi kaldım, göz ucuyla

ihtiyar kadına döndüm, kırışıkları içindeki yüzüne gömülü buz mavisi gözleri, her şeyi bilen ve sorusunun cevabını bekleyen bir ifadeyle parlıyordu. Sessizlik uzadıkça alnımda soğuk terler birikti ve vagon, raylar üzerinde hızlandıkça nabzım da aynı ritimle atmaya başladı. Ağbimi nereden tanıyordu bu dinazor.

Kafamdan geçen soruyu okumuş gibi, "Ağbinizi tanımayan mı kaldı?" dedi. Çevremizdeki herkesin duymasını isteyen bir ses tonuyla söylemişti bunu, ayakta giden bir iki kişi bana baktı, yaşlı kadın sesini daha da yükselterek, "Bütün ülke tanıyor artık onu," diye devam etti. "Ben sadece haber bültenlerinden seyretmedim bu arada. İnternetteki videosunu da seyrettim."

Birkaç kişi daha baktı bana, ellerimle yüzümü kapatmak istedim o an. Marmaray'a bindiğime de toplum içine çıktığıma da lanet ettim, dört duvar arasındayken ne iyiydim, ne işim vardı bu acımasız ve bencil insanların dünyasında. Sesimi toparlamak için öksürdüm, gülümsemeye çalıştım, bir iki derin nefes alıp çevreme bakındım biraz, "Sana ne benim ağbimden," diye bağırarak istiyordum ihtiyara, ama bağıramadım, ürkek ve çatlak bir sesle, "Biriyle karıştırdınız galiba," dedim. "Benim ağbim yok."

Tren Yenikapı'da durdu, "Ya öyle mi kusura bakmayın," dedi yaşlı kadın. Yüzündeki sert, taşlaşmış ifade söyledikleriyle tezatlık oluşturuyordu. Yerinden yavaşça kalktı, arkasına bakmadan vagondan indi. Derin bir nefes aldım, vagon camından yansıyan telaşsız yüzüme baktım. Görünüşteki sakinliklerinin ardında bütün hayatları zehir olan insanları düşündüm. Ben de onlardan biriydim.

Vagonda üç kişi kaldığımızı fark ettiğimde tren çoktan Yenikapı'dan hareket etmişti. Biri karta para yüklerken bana yardımcı olan uzun

saçlı gençti, diğeri de polis olduğunu saklamaya lüzum görmeyen sivil polis. İkisi yan yana oturuyorlardı ve gözlerini bana dikmişlerdi. Uzun saçlı genç de polisti bu durumda, iyi de benim ne suçum var diye düşündüm ister istemez, Marmaray'a binip herkesin aklına gelebilecek şeyleri düşünüp durmaktan başka ne suçum var. Kazlıçeşme'ye polis gözetiminde gitmektense demin beni tedirgin eden insan kalabalığı, o ihtiyar kadın bile, keşke o an yanımda olsaydı diye düşündüm ya da Yenikapı'da ben de inseydim keşke.

Kazlıçeşme'ye yaklaşınca yerimden kalktım, kapıda durdum, polisler yerlerinde oturuyordu. Tren durup da kapı açılır açılmaz bir saçmalık yapıp koşmaktan korkuyordum.

Karanlıktan günışığına çıktık, tren durakta yavaşlayacağına gitgide hızlanmaya başladı, peronda bekleyen insanların yüzündeki tedirginliği ayırt ettim bir an. Polislere döndüm, "Niye yavaşlamıyor bu tren," diye sordum. "Kazlıçeşme son durak değil miydi?" Cevap vermediler. Telsiziyle oynayan siyah ceketli polis, başını hafifçe eğerek, sağ yanağını geren pis sırtışıyla baktı bana. Vagonun içinde bir anons duyuldu, "Trenimiz Kazlıçeşme'de durmayacak, Yeni İstasyon'a gidecektir," diyordu. "Yeni İstasyon nerede?" diye sordum polislere, yine cevap vermediler. Tren anayolun paralelinde ilerlemeye devam ediyor, uzaklarda çok katlı binalar seçiliyordu, hava pusluydu. Nereye gittiğimizi bilmiyordum. Kapının camına bir yumruk atıp "Allah kahretsin," diye bağırdım. "Benim Kazlıçeşme'de inmem gerekiyordu. Bu anonsu niye Yenikapı'da yapmadılar?"

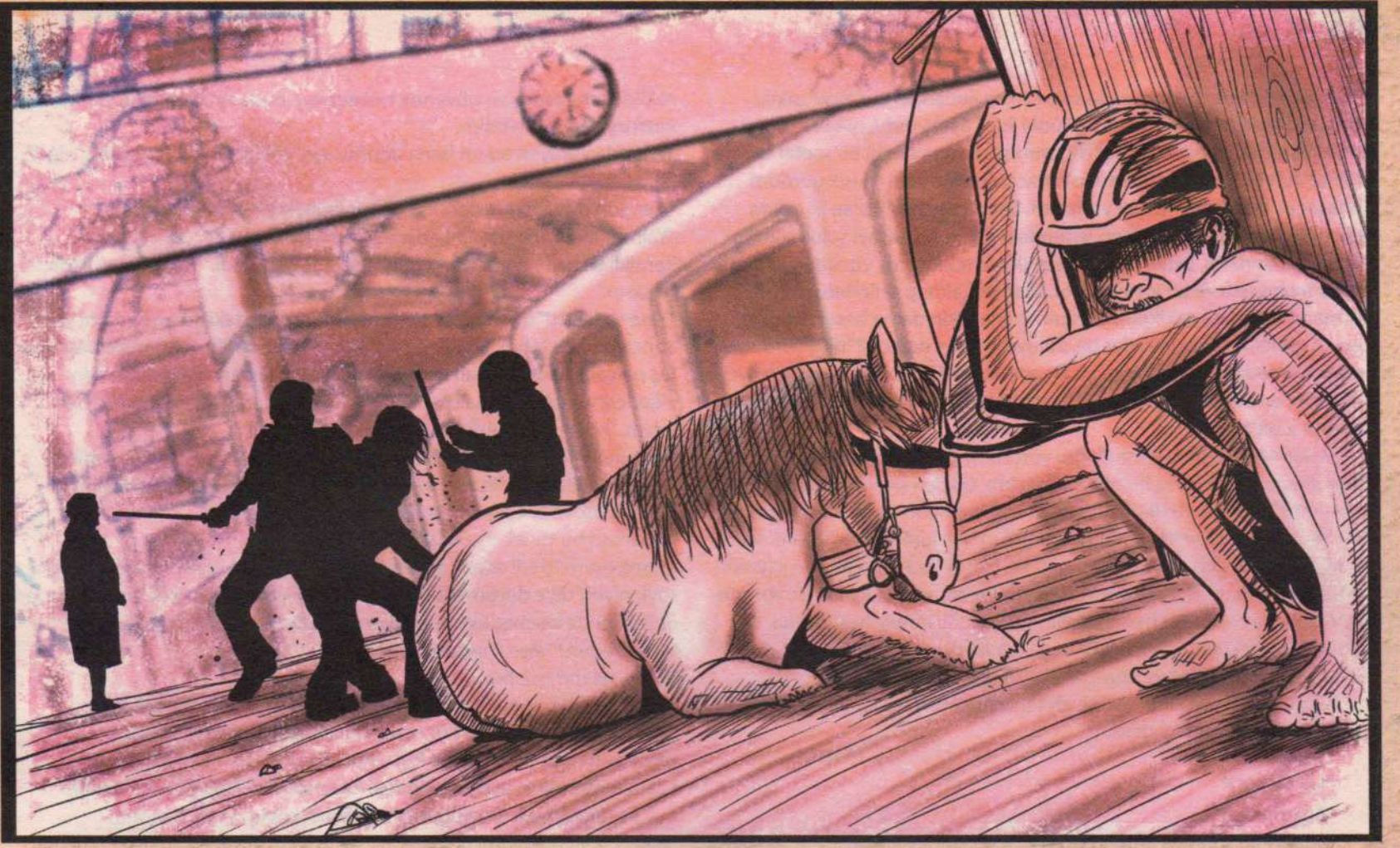
Uzun saçlı polis, "Yaptılar," dedi sakın bir sesle. "Siz o zaman yaşlı kadınla konuşuyordunuz, duymadınız."

Tren bir tünele hızla girince vagon sarsıldı, kulakları sağır eden tekdüze bir uğultu başladı, demirlere tutunup yerime oturdum. Sakin ol diye avuttum kendimi, senin bir suçun yok, bir suçun olsa bile toplu taşıma tarifelerini değiştirip Marmaray'a yeni istasyon ekleyecek kadar zahmete girmemeleri gerekir, vagonda iki polisle kaldın diye kendini suçlu hissetmene de gerek yok. Ayrıca bu Yeni İstasyon dedikleri de İstanbul'da bir yerdedir, çıkar bir taksiye binerim, Kazlıçeşme'ye dönerim, hem ziyaret saati de bitmemiş olur belki.

Polislere dönüp hâlden memnun biri gibi gülümsedim.

Yüzlerindeki mahkeme duvarı ciddiyeti değişmedi, değişmesin,

umurumda değildi. Tak diye bir ses geldi o an, vagonun ışıkları söndü, karanlıkta kaldık, gitgide hızlanıyorduk, içerideki uğultu büyüyor, sarsıntılar şiddetleniyordu, yanımdaki uzun demire daha sıkı tutundum. Bir süre sonra keskin bir cızırtı duydum, tepemizdeki ışıklar yanıp sönmeye başladı, polislerin olduğu yere çevirdim kafamı ister istemez, yerlerinde yoklardı, telsiz cızırtısını duydum o an, karanlıkta yer değiştirip tam karşıma oturmuşlardı. Bir tak sesi daha, ışıklar tekrar söndü, bütün bunların bir oyun olduğunu düşünmeye başladım, beni çıldırtmak için tasarlanmış bir oyun, aklıma mukayyet olmalıydım. "Korkmuyorum," diye bağırdım ama öyle bir titredi ki sesim, korkuyorum diye bağırırsam aynı etkiyi yaratırdı. Tren hafif hafif yavaşlamaya başladı bir süre sonra, yeraltında bir istasyona girdi ve durdu. Polisler karşımda yoktu. "Yeni İstasyon," anonsu duyuldu, kapılar açıldı, kendimi dışarı attım.

Trenlerin geliş gidiş saatini gösteren ekranlarıyla, bekleme bankları ve ışıklandırmasıyla yeraltındaki herhangi bir istasyona benziyordu Yeni İstasyon. Tek farkı ortalıkta hiçbir insan evladının gözükmemesiydi. Nereden çıkabileceğime bakındım, göremedim. Bir ses duyunca vagonun baş tarafına döndüm, istasyonun ötesindeki tünelin derinliğinden, bir kadının boğuk boğuk çığlığını andıran bir ses duyuluyordu. Belki başka bir sestti, çevredeki sessizlikten ve yalnızlıktan öyle gelmişti bana, ama yine de etkisi altına almıştı, o sestten uzaklaşmak için gayriihtiyari olarak vagonun arkasına, geldiğimiz yöne doğru yürümeye başladım. Birden vagonların kapısı kapandı ve tren geldiğimiz yöne doğru hareket etmeye başladı. "Trenimiz Kazlıçeşme'ye hareket etmiştir," diye bir anons duyuldu. Trenin peşinden koşarak kapılara vurmaya başladım. Soluk soluğa kalınca trenin peşini bıraktım, geldiğimiz tünelde kaybolup gitmesini, sesinin ve ışığının azalmasını seyrettim arkasından.

İkinci bir anons duyuldu, "Sayın yolcularımız, sarı çizgiyi geçmek tehlikeli ve yasaktır."

"Allah kahretsin," diye bağırdım. "Sayın yolcular mı, hani nerede sayın yolcular. Tek başımayım burada! Neredeyim ben! Ne oluyor!"

Sesimin yankısından başka cevap veren olmadı. Ellerimi belime koyup dikkatle sağa sola bakındım, bir yerlerde çıkış olmalıydı, trenin gittiği yöne doğru yürüdüm, on beş yirmi metre sonra sol tarafta bir ok işareti gördüm, üstünde 'Giriş' yazıyordu. Tavanı kemerli, ışıklandırılmış, duvarları seramiklerle kaplı ince uzun bir koridor uzanıyordu okun gösterdiği yerde. Biraz düşündüm, giriş buradaysa, istasyonun öbür tarafına yapılmış bir çıkış olabilirdi, ayrıca nereye girişti bu, ben çıkmak istiyordum. Geri döndüm, daha birkaç adım atmıştım ki tünelde yankılanan çocuk çığlıkları karşıladı beni. Birden ürperdim ve geri dönüp 'Giriş' yazan koridora saptım. Hızla yürüyor, koşmamak için kendimi

tutuyordum, artık nereye gittiğim ilgilendirmiyordu beni, bir an önce o istasyondan, o seslerden uzaklaşmaktan başka bir şey düşünmüyordum.

Yüz metre kadar gittikten sonra yukarı çıkan bir yürüyen merdivenin önünde bitti yol. Adımımı üstüne koyunca hareket etmeye başladı, aynı anda da durduğum merdivenin basamağının iki yanından iki demir parçası çıktı. Üstünde parmakların koyulması için yapılmış kıvrımlar vardı, bir tutamağa benziyordu ama yürüyen merdivende ne işe yaradığını anlayamadım. Paltomun cebinden bir sigara çıkardım sinirle, titreyen ellerimle yaktım. Daha birkaç nefes almıştım ki yukarı çıkan merdiven son bulmadan bir tepenin üstünde durdu ve ben daha ne olduğunu anlayamadan hızla aşağı inmeye başladı. Neredeyse altmış derecelik bir eğimle son sürat aşağı gidiyordum, elimde olmadan bağırdım, yandan çıkmış iki demiri son anda tutmasam çoktan aşağı yuvarlanacaktım.

Bakışlarımı karşıya dikmişim, kayakla atlama pistindeymiş gibi hissediyordum kendimi. Ne kadar öyle kaldığımı hatırlamıyorum, belki bir dakika belki bir saat, merdiven yavaşladı, sonra da beş on metre kadar düz gidip son buldu.

Ne sağa ne sola dönüş vardı, önümde uzanan yolu takip ettim, yerler artık parke değildi, duvarlarda da seramik yoktu, sadece beton ve kaba inşaat, üç metre eninde iki metre boyunda bir yol. Yüz metre kadar yürüyünce o da son buldu, eğilerek dar bir geçitten geçtim ve yarı karanlık bir tünele çıktım. Tünel havasız ve sıcaktı, yerler çamurdu, tepeden siyah sular damlıyordu, viyk viyk sesler duyunca sırtımı ve ellerimi tünelin duvarına yasladım, elimde bir yumuşaklık hissedince birden çektim, yerde koşan fareyi gördüm, her taraf fare doluydu. Can havliyle ileri koştum, geri dönsem nereye dönecektim zaten, elbet bu tünelin de bir sonu olmalıydı.

Her tünelin sonunda bir ışık vardır ama benim girdiğim tünelin sonunda karanlıktan başka bir şey yoktu. Karanlıkta bir sigara yaktım ve bir iki derin nefes çektikten sonra nihayet sakinleştim, evet dedim, bu dünyadaki maceramız bu kadarmış işte. Hayat ölmeden çok önce biter, her insan için böyledir bu, o zaman ölümü düşünmek neye yarar ki, huzursuz ve korkulu bir bekleyişten başka. Ve şunu anladım o karanlıkta, aslında ölüm korkusu denilen şey ölmeme korkusudur. Şimdi ne olacak ve beni başka hangi acılar bekliyor korkusu. Sigaramı bitirdim, yere oturup paltomu çıkardım, tünel gitgide sıcak ve havasız oluyordu. Tünelin karanlığına kulak kabarttım, tavandan şıp şıp damlayan suların ve fare seslerinin dışında bir ses aradım. Hoş geldin diyen bir ses, sınırın bu tarafına hoş geldin. Onun yerine metalik gıcırtılar duydum ve acıyla yankılanan insan sesleri. Yerimden kalktım, insanlar vardı ileride, evet, herkes gibi acı çeken insanlar. Sesele doğru körlemesine yürüdüm, artık kendimi her şeye hazırlamıştım, yeter ki bir insan göreyim, yeraltındaki bir tünelden kurtulmaktan iyiydi.

**Hayat
ölmeden çok
önce biter,
her insan için
böyledir bu.**

Gözlerimi dört açmış, sağa sola çarpıp ilerlerken çok zayıf ışıklar gördüm ötede, sesler çoğalmıştı. Tünel ikiye ayrılıyordu, ışık olan yöne doğru yürüdüm, zemine raylar döşenmişti. Birden güçlü bir metal sesiyle birlikte tam tünelin ortasından üstüme gelen kuvvetli iki ışık gördüm. Kenara çekilip sırtımı duvara yasladım. Baretlerinde ışık olan iki adam geliyordu bana doğru, rayların üstündeki demir bir kasayı soluk soluğa, güçlkle itiyorlardı, üstlerinde sadece donla atlet vardı, vücutları kirden kapkara olmuştu ve ter içindeydiler. Ellerimi kaldırıp önlerine geçtim, durmadılar. Kenara çekildim, gözlerini bana dikip demir kasayı itirmeye devam ettiler, içi ağzına kadar taş doluydu. "Çıkış nerede?" diye sordum, cevap vermediler. Peşlerinden bir iki adım atıp "Hey, burası neresi?" diye bağırdım, omuzlarının üstünden şaşkınca baktılar bana, sonra kasayı ittirerek uzaklaştılar.

Adamların geldiği yöne doğru yürüdüm, tavana çakılmış tahta direğe bağlı beyaz bir atla karşılaştım. Gözleri siyah bir bantla bağlanmıştı, yerinde tedirgince eşiniyor, burnundan dumanlar çıkıyordu. Atın biraz ötesinde yere çömelmiş bir adam gördüm, başında baret vardı ve diğerleri gibi don ve atletleydi sadece. Elindeki pet şişeden su içiyordu, göğsündeki kıllar siyah olmuştu, yaşını kestirmek olanaksızdı, yorgun gözlerle bana baktı. "Merhaba," dedim, başıyla selamlayınca yanına çöktüm. Elindeki pet şişeyi uzattı bana, bir iki yudum su içtim, tadı iğrenç, ılık bir suydı, geri verdim. "Burası neresi?" diye sordum.

Gözlerindeki ve alındaki siyah teri elinin dışıyla silip "Bilmiyorum," dedi adam. "Sen yeni mi geldin?"

"Evet."

"Ne yaptın?"

"Anlamadım."

Gözlerinin sönmüş feriyle bana döndü, hafif şaşkınca, "Suçun ne yani?" dedi.

"Suçum mu? Bir suçum yok," dedim kesin bir tavırla.

"Ben fırıncıydım," dedi adam. "Ortağımı vurdum, sonra kaçtım. Daha doğrusu kaçtığımı zannediyordum. Bir otobüse bindim, sonra kendimi burada buldum."

"Ne zamandır buradasın?" diye sordum.

"Hatırlamıyorum," dedi. "Çok olmaması lazım."

Yerinde eşinip duran, kişneden ata baktım, "Atın gözü niye bağlı?" diye sordum.

Yanımdan kalkıp ata doğru yürüyünce ben de peşinden gittim. Atın gözündeki siyah bandı aşağı çekti, iri gözbebeklerine baktım atın, hareketsizdi, bandı tekrar kapatıp "Buradaki atlar kör," dedi.

"Neden?"

"Burada körleşmişler."

İleriden keskin düdük sesleri geliyordu, adam duvarın dibinden aldığı eyeri atın üstüne attı aceleyle, ipini çözmeye başladı, "Toparlan," dedi bana da.

"Ne oluyor?" dedim.

Düdük seslerinin geldiği yöne dönünce, mavi önlük giymiş iki adamın ellerinde coplarla üstüme geldiğini gördüm, ne olduğunu anlayamadan vurmaya başladılar, sırtımda keskin bir acı hissedip yere düştüm, elimle kafamı korudum, yerdeyken vurmaya, itip kakmaya devam ettiler, ne yapmaya çalıştıklarını anlayamıyordum, "Çıkar çıkar," deyip duruyorlardı. Biri elimdeki paltoyu çekip aldı, diğeri kazağımı kafamdan çıkarmaya çalışıyordu. Yattığım yerden baktım, paltomla kazağımı bir kadına fırlattılar, kadın büyükçe bir poşetin içine tıktırdı onları, sonra da "Soyun," diye bağırdı. Kadına dikkatle baktım, Marmaray'daki yaşlı ihtiyardı, gözlüğünü çıkarmıştı sadece. Omzuma bir cop daha inince acıyla bağırdım. Yattığım yerde ayakbıkarımla pantolonumu çıkardım, elimden çekip kadına attılar. Yavaşça doğrulup ayağa kalktım, ağzımdaki kanı tükürdüm yere. Don ve atletle kalmıştım.

"Onları da çıkar," dedi kadın.

"Ne oluyor," diye bağırdım. "Siz kimsiniz?"

Mavi önlüklü adamlar tekrar coplamaya başladılar. Yere yığıldım yine, donumla atletimi çıkarıp kadına verdiler. Kadın içlerine baktı, sonra bana fırlattı. "Hoş geldin," dedi. "Burası son durak." Sonra da yürüyüp gitti.

Mavi önlüklü adamlardan biri bir kasma tutuşturdu elime, avucunun içiyle enseme vurdu iki sefer, "Burada," dedi. "İyi çalışmaya bak." Yüzündeki sırıtiştan ve diken diken sakallarından tanıdım onu, trendeki sivil polisti. Diğer mavi önlüklü adama da baktım giderken, saçlarını atkuyruğu yapmıştı, o da diğer polisti. Donumla atletimi giydim, atı geminden tutmuş götüren adamın peşine düştüm. Bir anda hiç um

şekilde ferahlamış ve güvende hissetmeye başladım kendimi. Elimdeki kazmayı evirip çevirdim.

Yanımda yürüyen adam bana döndü, içini çekip "İlk günler zordur," dedi. "Niye?"

"Her gün dövüyorlar, donunun içine bakıyorlar. Ama alışıyorsun."

"Yalnızlıktan iyidir," dedim adama. "Buna da alışırız."

Kemikli yüzüyle bana bakıp gülümsedi, "Öyle," dedi. "Yalnızlıktan iyidir. Alışırısın."

"Yere yaaaaatttt!" diye bir ses geldi öteden. Yanımdaki adam kendini yere atınca ben de attım. Büyük bir patlama sesi duyuldu, üstümüze başımıza taş parçaları düştü, etrafı toz bulutu kapladı, havasız kaldığımız için ciğerlerimiz çıkarcasına öksürdük. İki öksürük arasında "Dinamit," dedi adam. "İyiye işaret, tünelde ilerliyoruz demektir."

"Ne tüneli?" diye sordum. "Marmaray'a yeni istasyon mu ekleniyor?"

"Hayır," dedi adam. "Burası son durak. Burada çalışan herkesin bilmesi gereken ilk ve tek şey bu. Buradan bir yere gidiş yok."

"O zaman bu tünel niye kazılıyor?"

"Bilmiyorum," dedi adam. Sesini alçaltıp "Büyük ve gizli bir proje olduğu söyleniyor," diye devam etti. "Marmaray'la falan alakası yok bunun. Bizden öncekiler de kazmış, biz de kazıyoruz, bizden sonrakiler de kazacak."

"Ama neden?" diye sordum, "Amaç ne?"

"Amaç ne mi? İşte bu."

Dar bir geçitten geniş bir düzlüğe çıktık, adam çıktığımız bölgeyi gösterdi, tavanın yüksekliği uçsuz bucaksızdı. Düzlüğün bittiği yerde sırtları çıplak binlerce kişi vardı, davul çalan mavi önlüklü bir adamın ritmine uyarak, ellerindeki kazmaları belli bir düzenle indirip

kaldırıyorlardı. Düzlüğün bittiği tepeyi oyup santim santim ilerliyorlardı böylece. Biz de onların arasına katıldık, saatlerce durup dinlenmeden kazma salladık.

Günler geçtikçe kollarımdaki ve sırtımdaki ağrıyı unutuyor, dini bir ritüelmış gibi indirip kaldırıyordum kazmayı. Arada dinlenmeye çalışıp dayak yemektense gücümün yettiği kadar kazma sallamak daha az yorucuydu. Gece ve gündüz ayrımı yoktu artık, uzanıp giden aynı karanlıktı benim için, davullar susup ortalığı dehşetengiz bir sessizlik kapladığında olduğum yere çöküyordum. Bir somun ekmekle iki pet şişe su veriyorlardı her gün. Artık tüneli neden kazdığımızı düşünmüyordum bile, belki yeraltında yeni bir ülke arıyorduk, belki de gelecek kuşaklar için yerin altında yeni bir ülkenin temellerini atıyorduk. Pek de umurumda değildi, kazmayı sallarken bütün varlığımla hissettiğim tek şey, dünyanın merkezine doğru gittiğimdi, hem de tek başıma.

Konuştığım bütün işçilerin, belki de kölelerin demeliyim, bir suç vardı, küçük ya da büyük suçlar, hepsi kabul etmişlerdi suçlarını, ama ben kendi suçumu bilmiyordum. Suçumu kabul etmediğim için de herkesten daha fazla dayak yiyordum. İhtiyar kadın her gün soruyordu, "Suçunu söyle," diye. Günler, belki de aylar geçtikçe o bile acımaya başlamıştı bana, belli etmiyordu ama hissediyordum bunu.

Beni ilk karşılayan adamla aynı ekipte çalışıyorduk, bizim kıldığımız taşları beyaz atına yüklüyor, demir vagonlara taşıyordu. Her gün soruyordu, "İtiraf ettin mi?" diye. "Neyi itiraf edeyim," diyordum kazma sallarken.

"Uydur bir şey," diyordu.

Bir gün birden durdum, elimdeki kazmayı bıraktım, geçmiş hatırlamış, niçin orada olduğumu anlamıştım. "Aslında," dedim. "Benim ağbim bir şey yaptı."

"Ne yaptı?"

"Yengemle iki çocuğunu dördüncü kattan aşağı attı. İnternete bile düştü videosu. Ben de onu ziyaret etmeye giderken kendimi burada buldum."

"Hapishaneye mi gidiyordun ziyarete?"

"Hayır, Kazlıçeşme'ye, tımarhaneye. Akli dengesini yerinde değilmiş."

"Emin misin?"

Düşündüm biraz, "Değilim," dedim.

Düdük sesleri üstüme geliyordu, sonra sırtımdaki copu hissettim.

Dizlerimin üstüne çöktüm, karşımdan gelen mavi önlüklüyü gözümle kestirdim, tam copu suratıma sallayacakken iki elimle çekip aldım copu. Ayağa kalktım, var gücümle önüme gelen mavi önlüklüye indirmeye başladım. O kadar kalabalık oldular ki takatim kesildi sonunda, yere düştüm. Bana her vurduklarında, "Benim ağbim yok, benim ağbim yok!"

Can Dündar

Yazarımız izinde değil, hapiste!

Sema Kaygusuz

kendi horozunu ötmek

"İşte tümü burada...
Güzeller ve lanetliler, geceleyin sevecenliği gelenler,
çöplük turnaları, yüzü yaralılar, ciciği bereliler,
şekli bozulmuşlar, rahmi alınmışlar...
Bu dili ya ben koparıyorum, ya onlar."
Filiz Bingölçe, Kadın Argosu Sözlüğü

Yıllar önce Filiz'i gördüğümde uzun siyah saçlıydı. Halbuki saçları çoktandır beyaz, kimi benleri koyulaşmış... O kadar öldü, o kadar gömüldü, kırkı çıktı çıkmadı, yine de hep uzun, hep siyah saçlı. Kimseyi ama kimseyi, tatlı tatlı saçmalayanları, saf sorgulayanları, fazla ciddileri ve ciddiyetsizleri ezmeyen zeki bakışlarla, yarı muzip gülümsemelerle tam hatırladığım tavrıyla Şişli'de bir kafede halen oturmaktadır Filiz.

On beş yıl kadar önce olmalı. Hulki ve Semra Aktunç'la her çarşamba adını şu anda hatırlamadığım, özel bir sunumu ya da atmosferi olmayan bildiğiniz fayanstan berbat bir kafede buluşurduk. Yol üstü olduğu içindi herhalde. Orada yazarların, sanatçıların bir içimlik uğrayıp oturakaldığı şahane bir masamız vardı bizim. ("Masamız" diyorum, nereden nereye... İnsan sevdiklerini kaybetmeye başlayınca tarih yazım dili kişi zamirleriyle beraber değişmeye başlıyor. Misafir olarak kabul edildiğin mekânlara günü gelince sen sahip çıkıyorsun.)

Ben hep Semra Aktunç'un yanına oturur, Hulki Aktunç'un karşısına geçerdim. Böylece alnıma da yanağıma da temas edebilirlerdi. Öyle çok önemli şeyler konuşulmaz, kimse kendini fazla önemsemezdi de. Yine de geride koygun bir tortu kalırdı. O tortu yıllar içinde seyredikçe masadan öğrendiklerimi ancak idrak etmeye başladım. Sözelimi usta bir sanatçının genç bir sanatçıya koynunu nasıl açacağını öğrendim. Yürekte bir saçılmayla öpüşür gibi, sevişir gibi muhabbet etmenin, sınır duygulara yaklaşım mahremine ince zarını delmeden ruhun bütün deliklerinden içeri sızmanın; kardeşleşmeye gerek duymaksızın dostça kavilleşmenin değerini bildim. Belirli bir mesafeden didişmeden söyleşmek, kanırtmadan iç dökmek emin olun maharettir. Akit imzalamadan masadan kalkabilir, ne borçlu ne alacaklı hafif tüy evinize dönersiniz. Arkadaşlar birbirinin derdini çoktandır sezmişse eğer, dertleşmek zaman kayıdır. **Dostlar meclisi dağılsa, içinizden birileri artık hayatta olmasa da, o masada doğan muhabbet kendi yaşamını sürdürüyordur.** Muhabbet bir yaratıktır. Sarsıcı imalar, kırpışan gölgeler, soğukta çiy tutan ıslak kelimeler peşinizden gelir.

Bunları Filiz Bingölçe yüzünden hatırlıyorum şimdi. Onun iç burkan ölüm haberiyle birlikte birçok hatıra uyanmaya başladı. Omuzlarına değen siyah saçları vardı Filiz'in. Yüz kemiklerine zarif bir gülümseme yer etmişti. İki bin beş yüzden fazla kadının şifreli dilini teslim alarak icat ettiği Kadın Argosu Sözlüğü'nü yeni bitirmiş, Türkçenin Büyük Argo Sözlüğü'nün tutkun yazarı Hulki Aktunç'un masasını ziyaret etmişti. Bir bakıma Hulki Aktunç'un erişemeyeceği uçları tamamlıyordu Filiz, şuncacık gösteriş yapmadan.

Argo, hele ki kadın argosu sözlüğü, bir çatırdamadır. Dilin

sıcak kraterleri çatırdar. Sözlükçü yazar hakikaten mecnunun teki olmalı. Dilin çıldırdığı yanardağlarda gezen bir mecnun. Egemen dilin mermer damarlarından geçerek alt kültürün kılcallarına sokulan; kuaförlerin, fahişelerin, işçi kadınların, bohçacıların, mahpusların, çiçekçilerin, pavyoncuların, köşeye çekilmiş kocakarıların ağzından için için közlenen argoyu bir bir toplayan eserikli bir mecnun. Filiz Bingölçe erkeğin malı olarak bilinen argonun bambaşka bir sahibi daha olduğunu kanıtlamıştır böylece. Üstelik bu gizli kadın argosu agoraya kolay kolay sızılmıyordu.

Argo içeri kapatılanların dilidir, ifşa olur olmaz yeni mecazlarla kendini yeniden üretir. Sözelimi "hay aydidas kapsın seni" diye ilenen fahişe anlaşılmaktan öte ilenmekle meşguldür; aydidas'ın manası aids olarak açığa çıktığında kelime haznedan düşer, hatta belki de murdar olur. Bundan böyle kelime artık fahişeler loncasına değil, iyi becerilirse yazılı kültüre, ayağa düşerse kötü bir tv dizisine aittir. **Argo kabadır, evet. Estetiktir de. Yaratıcıdır. Kara mizahtır. Buruktur.** Kadın argosu ise, erkeklerin anlayamayacağı özel bir dildir. O dilin memeleri, bel oyuğu, gerdanı ve dahi geniş kalçaları vardır. "Edepli""doğurgan""masum" kadın imgesiyle zapturapt altına alınan kadın cinselliğini ateşli ve şakacı, kavgacı ve alaycı, çiğ ve ince tonlarıyla birlikte adlandırır. Bir gruba ait olsa da argo çok dillidir. Temas ettiği bütün dillerden pay alır. Bir ayrılık

biçimidir aynı zamanda. İçinde bulunduğu topluluğu genelden koparır. Neologist bir üründür. Türetir, birleştirir, ayrı sözcükleri belinden kırıp birbirine yapıştırır. Ayşen Gruda'nın "gerzek" ile "manyamış" deyişlerini hatırlıyorsunuz değil mi? Kendisi bu buluşları sadece bir kez kullanmış, cümle içinde geçen çeşitlemelerini agoraya bırakmıştı.

Kahır gizli bir dildir.

Çinli kadınlar vaktiyle erkeklerin tek kelimesini anlamadığı **Nu Şu** adlı bir dil yaratmışlar. Şifreli konuşmanın ölümle cezalandırıldığı bir dönemde zikzaklı çizgilerden oluşan bambaşka bir Çin alfabesi oluşturarak. 20 yıl kadar oldu sanıyorum, bir dağ köyünde mekân bakan film yapımcısı Yang Yueguing, köydeki yaşlı kadınlar sayesinde tesadüfen Nu Şu dilini keşfetti.¹ Kadınların sadece cinsel bir meta olarak kullanıldığı, kızların hor görüldüğü ta Konfüçyus çağında Çin'in kıyıcı erkek egemen kültürüne karşı örgütlenen özel bir dil. Bin yıldan daha eski Nu Şu dili ve o dilde üretilen sözlü kültür bir gün tümüyle tercüme edildiğinde, yeni kadınlar ve yeni erkekler oluşacak. İnsan toplulukları bir gizli erişince içlerinden bazılarının yeni insana dönüşmesi kaçınılmazdır.

Filiz Bingölçe'nin teslim ettiği gizli kadın dili hangimizi dönüştürecek zamanla göreceğiz. Sözlüğün yayımlandıktan sonraki hikâyesi ise tahmin edeceğimiz gibi gelişti. Sözlüğü müstehcen kabul eden Cumhuriyet Savcılığı yazara ve ilk yayımcısı Metis'e halkın ar ve hayâ duygularını inciten veya cinsi arzuları tahrik ve istismar eder nitelikte genel ahlaka aykırı kitap yayımlamak iddiasıyla para cezası kesti. Yazar da yayımcı da ödemeyi reddetti tabii. Dava yaklaşık 5 yıl sürdü. Savunma ise gayet akıllıcaydı: "1072 yılında Kaşgarlı Mahmud'ca kaleme alınan

¹ Hulki Aktunç, Kadın Argosu Sözlüğü'ne yazdığı önsözde a d vermeden Çinli kadınların gizli dilinden söz eder. Büyük olasılıkla sözünü ettiği dil Nu Şu diliydi.

Çizim: Hülya Özdemir

Divanü Lügat-it Türk'te de bugün *Kadın Argosu Sözlüğü*'nde yer alan sözcüklerin pek çoğu ve tanımı yer almış ve Türk Dil Kurumu bu sözlüğün çevirisini yayımlamıştır."

Kadın Argo Sözlüğü müstehcenlikten beraat edeli epey oldu. Ne var ki şu ortalıkta dolanan ve her geçen gün edebiyat dilini de çekiştiren muhalif dil (yazarı kadın bile olsa) kadın argosunu hâlâ müstehcen buluyor olmalı ki herkesler sokuyor, geçiriyor, oturtuyor, gömüyor ve yine de bütün bu saldırgan dil örgütü işe yaramamış gibi edepsizce kendine acımaya devam ediyor. Kendi argosunu icat ederek değil, başkasının argosunu taklit ederek yapıyor bunu. Hepimize bir soru: "Devlet bize kelek attı," muhalif bir ifade midir gerçekten? Asıl muhalefet kendi horozunu ötmek midir yoksa? Bu soruyu önümüzdeki yazılarda düşünüp tartmak için şuraya bırakıp Filiz Bingölçe'nin öteki çalışmalarını hatırlatalım. Kelimeyi, düşünceyi yillandıran amforaların çamur malzemesi olarak gören dostlar için, Filiz'in selamıyla...

Filiz Bingölçe'nin Alt-Üst yayınlarından çıkan çalışmaları:

Kadın Argosu Sözlüğü 2
Osmanlı Argosu Sözlüğü.

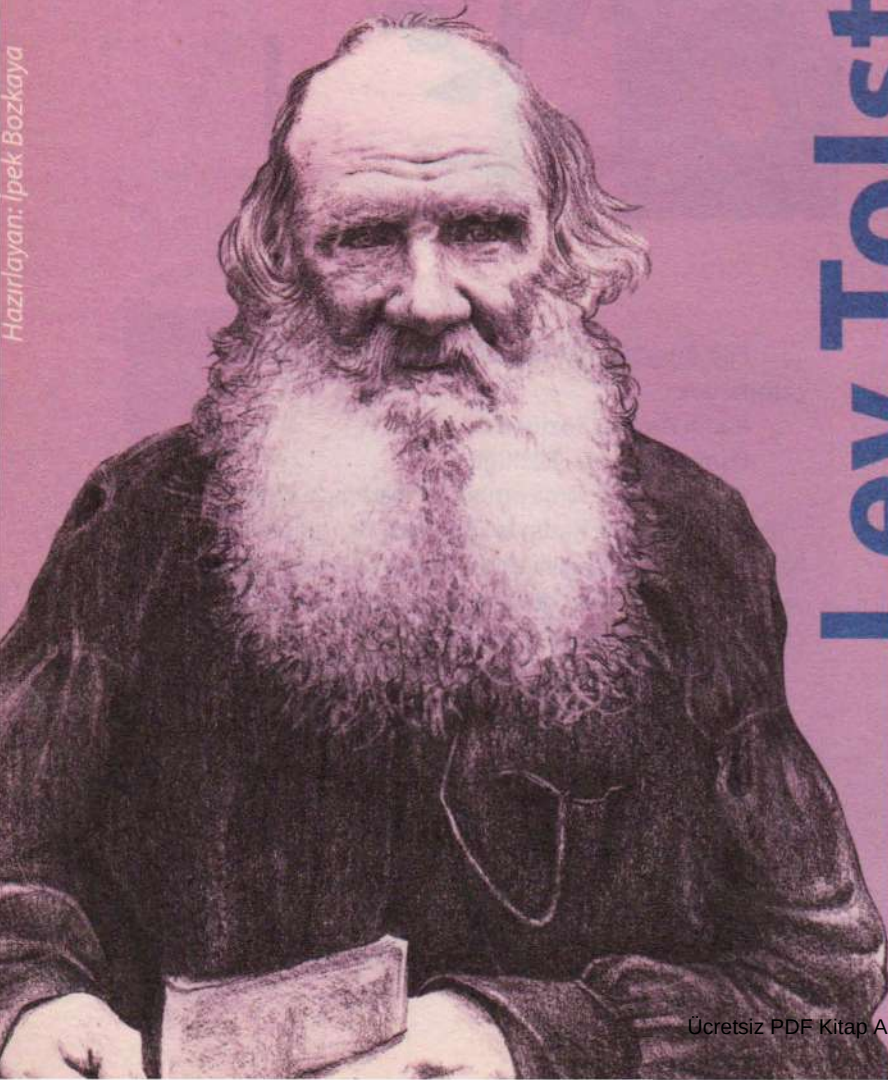
"Bir feminist sinema örneği" alt başlığıyla büyüyen müthiş bir çalışma: *Kadın İş Türküleri*. Film şu sözlerle başlıyor: "Su içme işersin, ekmek yeme sıçarsın, karpuz yersen şişersin." Filmin devamındaki çarpıcı gerçeği ve dil dünyasını hayal dahi edemezsiniz.

Yas Değil İsyan, Öldürülmüş Kadın Ağzı, Ağıtlar
Şen Tarihçi, Sürûri
Fantastik Dişil Mizah
Ataerkil Komedi

Asker Argosu Sözlüğü (Serhat Hürkan'la birlikte.)
Futbol Argosu Sözlüğü

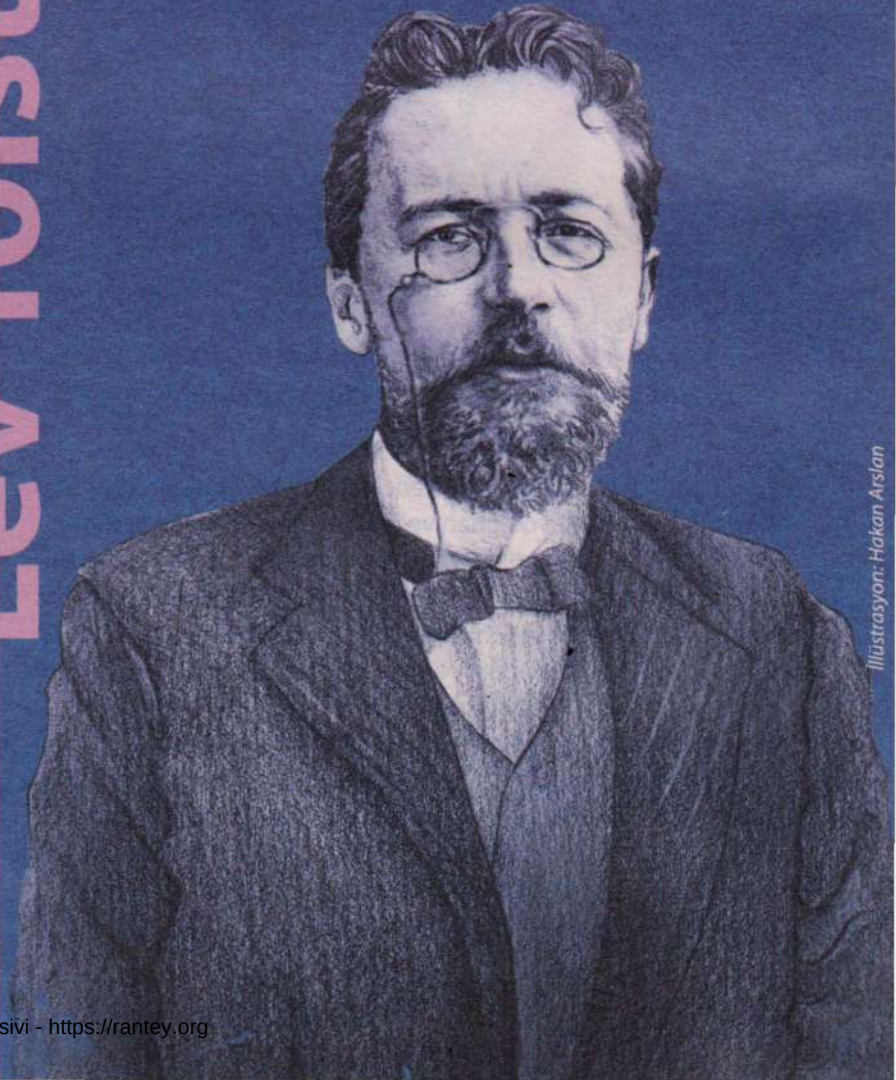
"Türkiye'de Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet" üst başlığıyla, **Süper Kadın, Süper Zor.**

Tolstoy derviş
Tolstoy hisse
Tolstoy roman
Tolstoy Anna Karenina
Tolstoy durağanlık
Tolstoy sonsuz betim
Tolstoy ahlâkî
Tolstoy İvan İlyiç'in Ölümü
Tolstoy acı gerçeklik
Tolstoy Hristiyan anarşizmi
Tolstoy okul sırası
Tolstoy didaktik
Tolstoy gözlem
Tolstoy vaka
Tolstoy tasvir
Tolstoy köy okulu
Tolstoy uzun sakal
Tolstoy düşün adamı
Tolstoy politik

Lev Tolstoy vs. Anton Çehov

Çehov doktor
Çehov kıssa
Çehov öykü
Çehov Vanya Dayı
Çehov olağanlık
Çehov kısa tabir
Çehov mizahi
Çehov Memurun Ölümü
Çehov durum komedisi
Çehov inanç özgürlüğü
Çehov oyun perdesi
Çehov dramatik
Çehov izlem
Çehov hâl
Çehov tarif
Çehov tiyatro sahnesi
Çehov top sakal
Çehov oyun yazarı
Çehov apolitik

Alper Canıgüz

neden psikopat olmamalıyız?

Güçlünün zayıfa dilediği her şeyi yapabilmesi ve hatta yapmazsa enayinin önde gideni sayılması neden kötü bir şeydir? Dürüstlük, onur, kendine ve başkasına saygı nereden gelir, nerelere uzanır?

Galiba hakikaten de ta en başa dönüp başlıktaki bu soruyu yanıtlamamız gerekiyor. Yani iyi kötü bir toplumsallığımız olacaksa, birlikte yaşamamızı mümkün kılacak minimal seviyeyi tespit edebilmek açısından bu, bugün önem taşıyor. Garip ve acı ama gerçek. Her şeyi baştan tanımlamamız, en temel sorulara yanıt aramamız şart. Öncelikle iyiyi ve kötüyü ayırtmalı, anlamaya çalışmalı ve bunların neden iyi ve kötü olduklarını ortaya koymalıyız. Misal, ahlaki bir sistemin temelinde, en basitinden, neden "Kendine yapılmasını istemediğin şeyi başkasına mutlaka yap," değil de tersi türünden bir argümanın yer almasının daha iyi olduğunu kanıtlayabilmemiz gerekiyor. Günün sonunda, antisosyal bir çerçevenin, diğer bir deyişle psikopati/sosyopati ekseninde bir tutumun gayet şahane ve daha yüksek bir yaşam tarzı getirdiğine ikna olma ihtimalimizi de hesaba katmalıyız. Nedir bu türden bir tutumun özellikleri? Kısaca

özetleyelim: Mutlak bir empati yoksunluğu, diğer canlılara karşı yıkıcılık, nefret ve intikam duygularıyla hareket etmek, kendisiyle yüzleşmekten kaçınmak, asla ve kat'a tecrübelerden ders almamak, istediğini elde etmek için her yolu mübah görmek... Bu minvalde gidiyor; dileyen biraz araştırıp daha kapsamlı tanımlara ulaşabilir. Böyle acıklı bir "dilemma" ile karşı karşıya olduğumuzu iddia ederken abartıyor muyum? Düşünceniz buysa, sosyal medyadaki "trending topic"lere ve altında yazılanlara bakın, her

Çekirdek çitler gibi nefret söylemi üreten bir toplum

haline geldiğimizi görmeniz zor olmayacaktır. Sağa sola iştahla ve hatta şehvetle nefret, hakaret, tehdit naraları savururken barış, insanlık, uygarlık gibi sözcükler en korkulu kabusumuza dönüşmüş durumda. Sanki insan olmakla, "bizi biz yaptığımıza emin olduğumuz o şey" arasında bir tercihe itilmiş gibiyiz. Bunları tekrarlayanın da bir faydası yok. Durum bu, önümüze bakacağız.

Mesela, Sayın Doçent Selçuk Şirin bir süredir var gücüyle "demokrasi ile kalkınma" arasındaki bağlantıyı anlatmaya çalışıyor. Adil rekabet ortamının ekonomiye katkılarından söz ediyor. Diyelim nepotizmin, yani eş, dost, akraba, yandaş kayırmacılığının neden hoş bir şey olmadığını, "bir işi en iyiye değil en yalakaya vermenin" üretimi düşüreceği, bunun da topluma ekonomik maliyeti olmasıyla açıklıyor. Ben şahsen

bu yaklaşımı biraz fazla piyasacı ve eksik buluyorum ama şu an konumuz farklı. Kritik olan, Sayın Şirin'in hiç öyle hak, hukuk, adalet, vicdan gibi beyhude noktalara takılmadan, bizlere nepotizmin kaç patladığını göstermeye çalışması; ironik bir biçimde, ilkesel olarak ilkesizliği veri alması. Soğuk, sevimsiz ve hatta acınası biçimde yarıcı görünebilir ama tartışmanın bu düzlemde başlaması bizi hiç değilse "ilke" diye yutturulmaya

çalışılan hamaset söylemlerine karşı dirençli kılıyor. Bakın, ana muhalefet partisindeki muhalefetin önemli isimlerinden ve parti başkanlığına aday gösterilen Sayın Muharrem İnce, Ahmet Hakan'a verdiği röportajda, neden kendisinin daha iyi bir lider olacağını şu şekilde gerekçelendiriyor: "...Kitleler karşısında iyi konuşurum. Duygularımı işin içine katarım. Ağlatırım... Hiç kimseyi ağlatamıyorsam, o konuşmayı başarılı saymam." Yani tam gaz uçuruma yuvarlanan bir ülkenin liderliğine aday ve

vaadi bu: "Ağlatırım!" Demokratik bir ülke vatandaşına, bu adam aklını peynir ekmekle mi yemiş diye düşündürecek söz konusu "deklarasyon" istisnasız hepimiz için anlamlı bir iddia teşkil ediyor. Dediğim gibi, durum bu.

Herhangi bir kavrama müspet ya da menfi bir anlam atfedmeden düşünüp, pek çok şeyi bütünüyle

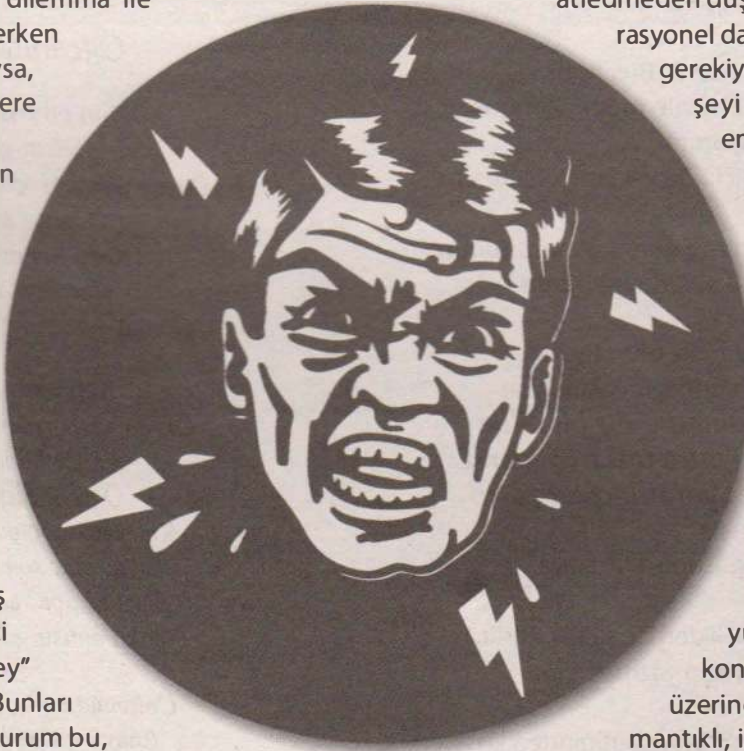
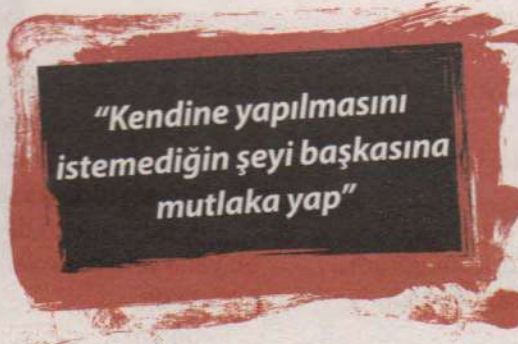
rasyonel dayanaklarıyla açıklamamız gerekiyor. Güçlünün zayıfa dilediği her şeyi yapabilmesi ve hatta yapmazsa enayinin önde gideni sayılması neden kötü bir şeydir? Dürüstlük, onur, kendine ve başkasına saygı nereden gelir, nerelere uzanır? **Mevkili mevkili, kibirli kibirli, bıyıklı bıyıklı beyefendilerin dava adamı olmadan önce adam olmayı öğrenmesi elzem midir?** Ve korkarım en zoru:

Neden gerçekler yalanlardan daha iyidir? Memleketimizi saran habis ruh iklimini biraz nefes alınır hale getirmek, birbirimizin yüzüne bakabilmek, iki kelime

konuşabilmek istiyorsak bu konuların üzerine ciddiyetle eğilmeliyiz. Bu sorulara mantıklı, ikna edici yanıtlar verebilirsek, o

zaman vatanseverliğin, seni yönetenler ne halt

yerse yesin gözü kara bir şekilde onları desteklemekten değil de, ülkeni hakikaten gurur duyulabilecek bir yer haline getirmeye çalışmaktan geçebileceğini de düşünmeye başlayabiliriz. Ama tabii bu çok sonraki aşama. Şimdi neden topyekün psikopatlık iyi bir şey olmayabilir, bu ihtimali tartışmaya açmaya çalışmakla geçirelim ömrümüzü. Gerisi torunlarımızın torunlarının işi.

Ataol Behramoğlu

brecht

Şiirde lirik duyarlılığa ve duygusal tonlamaya daha yakın olmama karşın; epik, anlatımcı şiire de uzak olmayışında Brecht şiirinin önemli etkisi olmalıdır.

Alman şair, oyun yazarı ve tiyatro yönetmeni Eugen Berthold Friedrich Brecht 10 Şubat 1898'de doğduğuna göre doğumunun 118. yılındayız.

Ölüm tarihi 14 Ağustos 1956. Yani dünyada konukluğu 58 yıl sürmüştü.

Tarihleri böyle sıralamamın nedeni, oyun ve şiir alanında ürünlerinin ömrüyle oranladığımızda inanılmaz çoklukta oluşu.

48 oyun ve 50 oyun taslağı. Bu taslaklardan yedi tanesi oynanabilir durumda olduğuna göre de, sıfır yaşından ölümüne kadar ömrünün her yılına neredeyse bir oyun düşüyor. Çok büyük bir üretkenlik bu.

Şiir alanındaki üretkenliği de daha az değil. Yaklaşık 2300 şiirden söz ediliyor.

Böyle bir üretkenliğin başlıca nedeni, her iki alanda da "esin"den çok "düşünce"yle yazmış olmasıdır diye düşünüyorum...

Diyelim ki bir matematikçi gibi; düşünce, hesap ve zekâ adamı...

Bu yöntemin, zorlukları kadar kolaylıkları da olmalıdır diye düşünüyorum...

Fakat bu bir başka konu...

Dünyanın hangi ülkesinde, hangi dilin konuşulduğu bir ülkede olursam olayım, üç oyun yazarı var ki, bu yazarlardan birinin bir oyununun o sırada sahnede olduğunu öğrendiğimde ne yapıp ne edip o oyunu görmek isterim.

Bu üç oyun yazarı Shakespeare, Çehov ve Brecht'tir...

Çehov'un oyunlarının dilimize çevirmenlerinden olduğum için, bu oyunları zaten neredeyse ezbere biliyorum...

Shakespeare'in belli başlı oyunları için de yaklaşık olarak aynı şeyi söyleyebilirim.

Brecht'in ne yazık ki az sayıda oyununu görüp okumuşluğum var... (Bu eksikliği gidermeliyim, çünkü neredeyse bütün oyunlarının Türkçeleri de elimizin altında.)

Fakat asıl konu bu değil. Her üç yazar da, birer tiyatro dehası olarak, sahneye koyucuya sonsuz deneyim olanakları tanıyor. **Bilmediğiniz, hiçbir şey anlamadığınız bir dilde izlerken de, onların oyunlarından tiyatro tatları alırsınız... Çünkü konu ve akışı kadar, sahnede yaratılacak tiyatro dünyası da önemli ve etkileyicidir.**

Hiçbirinin hiçbir oyununu konu örgüsüne, entrikaya indirgeyemezsiniz.

Bu üç tiyatro yazarının ortak bir özellikleri de şairlikleridir. İçlerinde şiir yazmamış olan ya da yazıp yazmadığını bilmediğimiz bir tek Çehov var.

Fakat onun da özellikle oyun yazarı olarak şairliğinden kuşku duymam...

Brecht'e ve şiirine dönelim...

70'li yıllarda İsmet Özel'e yurt dışından gönderdiğim mektuplardan birinde onun "Ve Ne Aldı Askerin Karısı" adlı bir şiirinden söz etmiştim. ("Genç Bir Şairden Genç Bir Şaire Mektuplar" adlı kitapta arayıp buldum. 10 Ocak 1973 tarihli bu mektupta söz konusu şiirin İngilizcesini yazmış ve şiirdeki "matematiksel yalınlık" olgusuna dikkat çekmek istemişim.)

O günlerden bu günlere Brecht şiiri her zaman ilgi alanımda olmuştur.

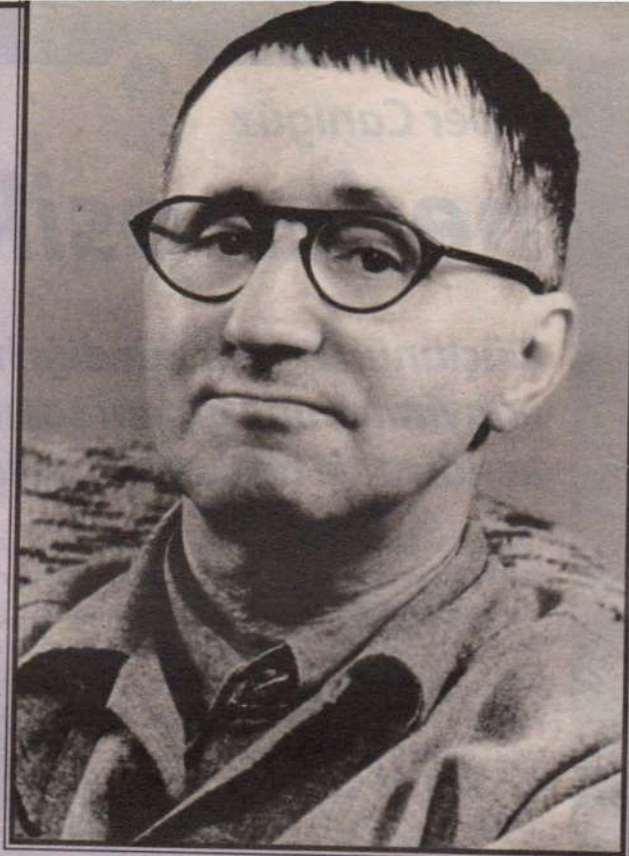
Şiirde lirik duyarlılığa ve duygusal tonlamaya daha yakın olmama karşın; epik, anlatımcı şiire de uzak olmayışında Brecht şiirinin önemli etkisi olmalıdır.

Somut, yalın, mantıksal, toplumcu ve aynı zamanda şarkı sözü olabilecek akılcılıkta şiirler...

Brecht şiirinin dilimize ilk çevirmeni yayınlandığı 1972'den bu yana yeni basımlar yapan "Halkın Ekmeği" adlı kitapla sanırım A.Kadir'dir.

Benim Kardeş Türküler adlı kitabımda da Brecht'ten yaptığım altı şiir çevirisi yer alıyor. Bertolt Brecht, tiyatrosunu ve şiirini çok daha yakından tanıyıp öğrenmemiz gereken çok büyük bir çağdaşımızdır.

Günümüz şiirinin içinde kıvranıp durduğu yaşamdan kopuk kısır döngüden kurtulmasında Brecht şiirinin ufuk açıcı, iyileştirici etkisi olacaktır.

Öğrenmeye Övgü

Öğren en basiti. Zamanıdır.

Sakin geç deme.

Öğren abeceyi, çok bir şey değil gerçi

Öğren ama, başla.

Koru kendini yılgınlıktan

Her şeyi öğrenmelisin

Çünkü sensin artık yönetecek olan.

Köprüaltındaki, öğren!

Öğren, demirparmaklıklar ardındaki!

Ev kadını, öğren!

Öğren, altmış yaşındaki!

Kimsesiz çocuk, okul ara kendine

Bilim ara, soğuktan kıkırdayan.

Sarıl kitaba, aç insan. Silahtır o.

Çünkü sensin artık yönetecek olan.

Çekinme soru sormaktan arkadaş!

Enayi yerine koydurma kendini

Alın teri dökmeden bellediği şeyi

Biliyor sayılmaz insan.

Geçir gözden hesap pusulasını

Unutma, sana ödetecek faturası

Parmak bas üstüne her rakamın

Nerden çıkmış, sor bakalım

Çünkü sensin artık yönetecek olan.

Türkçesi: Ataol Behramoğlu

NESCAFÉ Kafası

kırmızı fincanlı kız

Biliyorum bu başlık size bir masalı çağrıştırıyor ama anlatacaklarım bir masaldan fazlası. Üstelik herkes kendi masalını yaşar, kendi dipsiz gerçekliğinin içinde ve her durumda anlatılacak bir masal vardır çocuk yürekli büyüklere...

Onu ilk defa üst katında kahvemî yudumlarken kitap okuduğum kitabevinde gördüm. Sırtı bana dönüktü ve tüm dikkati önündeki kitabın sayfalarında. Bir de hemen elinin altında duran içi kahve dolu büyük kırmızı fincanında. Neyinden etkilendim inanırım emin değilim. **Ama oturuşu, sakinliği, çevresine yayılan o kahve kokusu ve hafif sarıya çalan saçlarıyla etkileyici duruyordu işte.** Kitapçıdan çıkarken çarpışıp elimizdeki kitapları yerden toplarken göz göze gelmemiz kadar romantik değildi ama daha gerçekti işte. Daha farklıydı. O, 10 metre ötemde kendi dünyasında oturuyor, kahvesinin kokusuyla kitabın sayfalarının kokusunun tadını çıkarıyor, ben de varlığımdan habersiz o kırmızı fincanlı kıza bakıyordum.

Elbette devamı o gün gelmedi. Ama merak etmeyin, henüz anlatacaklarım bitmedi. 3 gün kadar sonra havanın da güzelliğini fırsat bilerek parka yürüyüş yapmaya gittim. Elbette termosumu, kahvemî ve kitabımı da yanımda götürdüm. Tenha bir ağaç gölgesine doğru seyirtirken bir anda sol çaprazımdaki bankta oturan kişinin kırmızı fincanı takıldı gözüme. **Önce ona, sonra içinden yükselen dumana baktım. Elbette sonrasında da o kahvenin sahibine; yine oydu, işte yine tam o kitabevindeki sadeliği ve güzelliğiyle oturuyor, kitabını okuyordu.** Arada sayfalardan kafasını kaldırıp etrafına bakıyor, sandviçinden düşen kırıntıları toplamak üzere acele eden kumruları sevindiriyor ve onlara küçük parçalar atıyordu. Bu ikinci karşılaşmamızdı. Olaylar sebep sonuç ilişkisi kurmak için yeterli değildi. Kitabevine ve parka herkes, her sebeple gelebilirdi. Banktan kalktığında onu takip etmek de çok kaba bir davranış olurdu. Hayatın tesadüflerine ve kaderin espi anlayışına güvenmekten başka çare yoktu. Belki aynı kitabevine daha sık gitmek ya da o park yürüyüşlerini günde iki sefere çıkarmak işe yarayabilirdi.

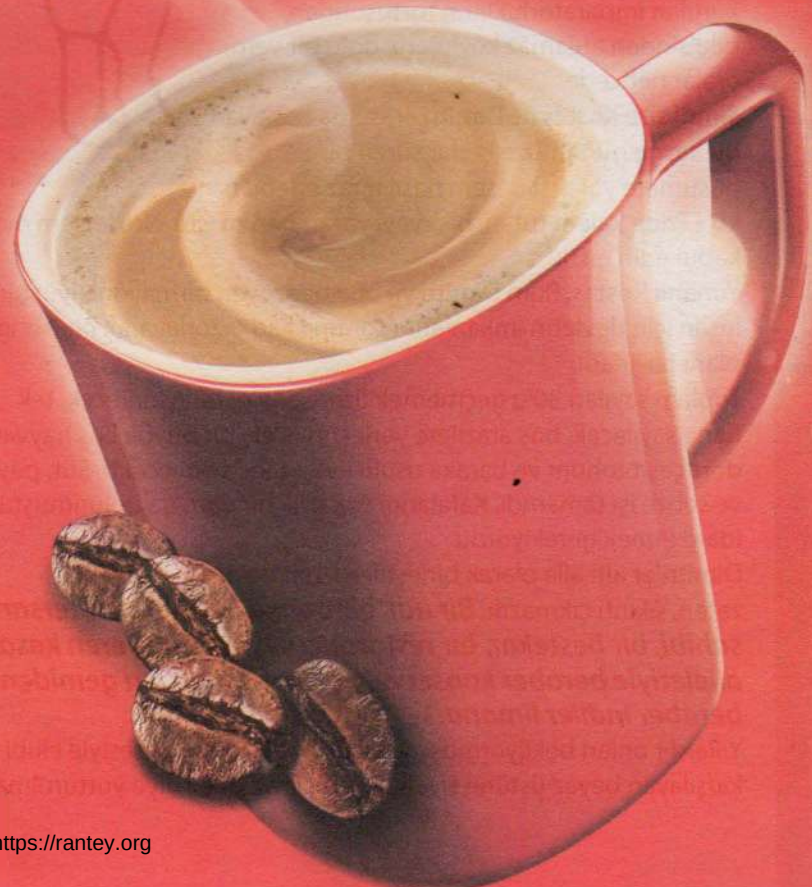
Yaramadı. **Ne kitabevinde, ne de parkta ondan iz yoktu.**

Tanımak ya da tarif etmek için eldeki tek veri kırmızı fincanı olan, hafif sarı saçlı kıızı kimseye de soramazdım. Nasıl soracaktım ki? Bu tür gizemleri sevmiyordum pek zaten. Bana göre değildi. Her şey şeffaf ve kolayca anlaşılır olmalıydı. İnsan yaşamak için yeterince enerji sarf ediyordu. Bir de bu önüne çıkan küçük tesadüflerin peşinden koşmak için yeterince uzun değildi zaman.

Sen koşmaya başladığında daha hızlı akıyordu. O yüzden koşmaya gelmezdi hayat. Yürümeye devam etmek gerekti.

Bulamadım. Teselli mi dersiniz ne dersiniz bilmiyorum, gidip kendime o kızın elindekinin aynısı bir fincan aldım. Kitabevi ziyaretlerini ve park yürüyüşlerini azalttım. Sahiden azalttım. Artık haftada 1 belki gidiyordum. O da 1 saat civarı yeni çıkan kitaplara hızlıca göz gezdirip tekrar rutin işlerime dönüyordum. Evden çalışan bir editör olarak bitirmem gereken projeler birikmiş, yazmam gereken sayfalar üst üste bir yığın oluşturmuştu. Yani eve kapanıp, şalterleri indirip işe yazıya gömülme zamanıydı. Öyle yaptım. Bir akşamüstü yazmaktan yorgun düştüğüm bir vakitte balkonda bir kahve molası fena olmaz diye düşündüm. O kahvenin kokusu insana ne yalnızlığını, ne sevdiğini, ne de sevdiğini hatırlatıyor. O kahve kokusu insana en çok zamanın değişkenliğini hatırlatıyor. Kahvemî alıp balkona çıktım. İlk yudumu aldım. Biraz yoldan geçen insanları izledim. Çevre apartmanların ateş böceği gibi parlayan ışıklarına göz gezdirdim. Her ışığın içinde bir yaşam olduğunu ve o her yaşamın da diğerlerinden

derin farkları olduğunu düşündüm. Ne garipti. Birbirine bu denli yakın yaşayan insanlar nasıl oluyor da birbirlerinden bu kadar başka hayatlar yaşıyorlardı? Hayatıma devam ediyordum ama aklımda yine o vardı. Acaba neredeydi? Bir anda karşı apartmanın Fransız balkonuna takıldı gözüm. Üçüncü kata. Yani benim tam karşıma. Mahalle kültürü eskilere dayanan bir bölgedeydim ve apartmanlar birbirine yakındı. Elinde kahve fincanıyla duran bir kız vardı. **Sırtında şalı, saçlarının üstünde gözlüğü. Sanki mola vermiş gibiydi. Aynı benim gibi.** Sonra arkasındaki perdenin yarım metre kadar aralığından odaya göz gezdirdim. Bir masa, üzerinde bir bilgisayar, yanında bir dolu dosya ve A4 kağıdı ve kitaplar... Daha önce bu civarda herhangi bir kitabevine bağlı çalışan editör olduğunu hiç bilmiyordum. Oysa bilmem gerekirdi. Sonra o dairenin kısa bir süre önce boş olduğu canlandı birden gözümde. Derken kız doğruldu, sokağa baktı. Yürüyen insanları takip ederek gözleri bizim binanın girişine kadar ilerledi. Sonra yavaşça katlara bakmaya başladı. 15 saniye sonra göz göze geldik. İkimizin de elinde kırmızı kahve fincanı, ikimizin de gözünde ve yüzünde aynı yorgunluk, ikimizin de ifadesinde aynı şaşkınlık vardı. Karşılaşmıştık. O anda #aklımdangeçen gerçek olmuştu. İşte karşımdaydı. Şimdi bu hikayenin sonunu size karşı apartmandan "kırmızı fincanlı kıznın" bilgisayarından yazıyorum. Aradan 6 ay geçti. Birbirimizin işlerine yardım ediyor, fikirler veriyoruz, o çeviri de yapıyor. Sonra ben o çevrilmiş metinleri düzenliyorum. Bir de sanırım birbirimizi seviyoruz. Kahveleri ben yapıyorum, fincanları o getiriyor. O kırmızı fincanları değiştirmeye hiç niyetimiz yok. Yan yana, içinden dumanlar tüte tüte odaya kokusunu salan iki kahve, bir kahveye göre çok daha huzur vericiymiş. Kahvenin kokusu, sadece huzurun değil, gizemin, aşkın, kavuşmanın, başarmanın da kokusuymuş. Ne de güzel kokuymuş...

inek

Toplam sayıları 30'u geçmemek üzere aileler birleştirilecek, tek hane sayılacak, boş arazilere yerleştirilecek, bir büyükbaş hayvan, dört çeşit tohum ve baraka usulü evler tahsis edilecekti.

1924 yılında hayat herkes için zordu...

Hesaplara göre birmilyonikiyüzbin insan göçe zorlanacaktı Anadolu'dan.

Karşılığında ise Yunan Yarımadası'ndan beşyüzbin insan gönderilecekti. Savaştan yeni çıkmış Yunanistan için bu organizasyonu gerçekleştirmek pek de kolay sayılmazdı. Üstelik geçerliliği günümüze kadar ulaşmış Lozan Antlaşması'nda "al müslümanları, ver hristiyanları" gibi ilkel bir yöntemi iyi fikir olarak görenlere hala beddua edilir, bilersiniz.

Mübadelenin sorunsuz olarak uygulanması görevi bürokrat Kostas Spirakis'e tebliğ edildiğinde Kostas'ın evi matem havasına bürünmüştü. Ortodoks da olsa birmilyonikiyüzbin "Türk tohumu"nun insanlığın medeniyet beşiğine kovalanması kadim Yunan kültürü için bir felakete yol açabilirdi.

Atina sokaklarında ellerinde buzukiyle "aman aman" diye şarkı söyleyen keşler önce dillerinden Türkçe kelimeleri arındırmalıydı.

Çan sesinden çok ezana aşına kulaklarıyla, arabik tınılardan vazgeçemeyen edalarıyla, Yunan efsanelerinde adı bile geçmeyen makamlarıyla yarı Türk bir güruhun rahat ettirilmesi görevi Kostas için bildiğin zulümdü.

Gerçi sonradan bu tarza Rebetiko dediler de dünyaya yayıldı namı.

Dimitri Panayadis ve ailesi içinse durum tam tersiydi.

İzmirli bir udi olan Dimitri, eczacı karısı ve hukuk öğrencisi olan oğluyla beraber büyük bir sıkıntıya düşmüştü. "Ana yurdunuza gönderiyoruz" bahanesiyle sürüldükleri coğrafya İzmir'in, İstanbul'un yanında bildiğin taşraydı.

Bizans kültüründen, kentlilikten, üst üste kurulan imparatorlukların tortusundan, bilgisinden anlamaz köylülerle dolu bir yerdin oralar neticede.

Şimdi size Kostas ile Dimitri arasında başlayan bu kavga günümüze kadar süren bir husumete yol açtı desem nasıl itiraz edebilirsiniz

ki? Elinde kalem tutan, hikayeyi yazan benim işte. Ne dersem öyle kabul edin gitsin...

Yunanlı Kostas, Rum Dimitri ve ona benzeyen birmilyonikiyüzbin insan için devletin imkanlarını sonuna kadar zorlayarak bir istihdam planı hazırladı.

Toplam sayıları 30'u geçmemek üzere aileler birleştirilecek, tek hane sayılacak, boş arazilere yerleştirilecek, bir büyük baş hayvan, dört çeşit tohum ve baraka usulü evler tahsis edilecekti. Süt, peynir ve sebze işi tamamdı. Kafalarını sokacak bir dam da bulunmuştu. İdare etmek gerekiyordu.

Dimitriler altı aile olarak birleştiler. İzmir'de de komşuydular zaten, sıkıntı çıkmazdı. **Bir udi, bir banka müdürü, bir tersane sahibi, bir bestekar, bir restorancı ve ona mal veren kasap, aileleriyle beraber konserve gibi istif edildikleri gemiden beraber indiler limana.**

Yıllardır onları bekliyormuşçasına uzun bir "möööö" sesiyle ekibi karşılayan beyaz üstüne siyah desenli inek ve ev diye yutturulmaya

çalışılan barakayı gördüklerinde kasabın karısı Franceska küçük bir baygınlık geçirdi. Hem o kadar insan aynı odada nasıl yatacaklardı? Yerlere döşek diye koydukları saman balyaları kime yetecekti? Hem tuvalet neredeydi? Dışarıdaki o leş kokulu iğrenç çukur muydu yoksa?

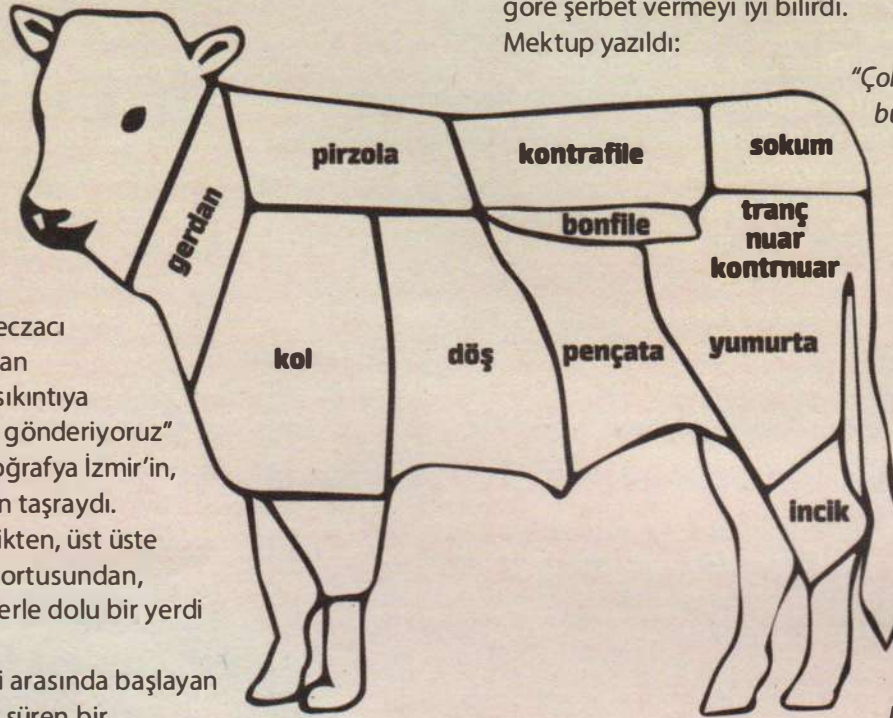
Şık kıyafetleriyle kordon boyunu arşınlamayı bilen insanlar için reva görülen medeniyet bu muydu?

Otuzaltı gün boyunca bu konuyu tartıştılar. Bazen savaş şartlarının getirdiği zorlukların hakkını teslim ediyorlar, bazen aynı bütçeyle daha insani şartların nasıl oluşturulacağına dair hesap kitap yapıyorlardı. Mola anlarında yanlarında getirdikleri rakıyı içerlerken, Dimitri ud eşliğinde yorgun bir rembet edasıyla Çakıcı'yı söylüyor ve bu gurbet türküsü hepsinin gözyaşlarında geride kalan memleketin kokusunu taşıyordu hüzünlü barakaya.

Fakat otuzaltıncı günün sonunda bütün öfkelerini bastırmak zorunda kaldılar.

Çok acil bir talepleri vardı ve bunu kaleme alma görevi bizim Dimitri'ye verilmişti. Ne de olsa Dimitri sahne tecrübesinden nabza göre şerbet vermeyi iyi bilirdi.

Mektup yazıldı:

"Çok saygıdeğer Yunan Hükümeti, hoş bulduk!

Yıkım ve gözyaşı içinden el birliğiyle çıkabilmek için dayanışmanın, sevginin ve kardeşliğin önemini anladığımız günlerdeyiz. İnanınız ki büyük devletimiz tarihten aldığı o büyük özgüveniyle üzerine düşeni fazlasıyla yapmaktadır. Bunun için müteşekkirimiz. Evlerimizden ayrıldığımızı fark etmedik bile. Aynı İzmir'deki gibi sıcak bir yuvaya kavuşmamız için gösterdiğiniz cansiperane çaba amacına ulaşmıştır. Ana kıtaya adımızı attığımız günden itibaren hiçbir eksikimiz yoktur. Hatta fazlamız vardır. Bunun için de müteşekkirimiz.

Bu mektubun esas yazılma sebebi memnuniyetimizi ifade etmektir. Ayrıca çok küçük bir sual için de vesile olur kanaatindeyiz.

Ne kadar sürede tüketeceğimizi bilemediğimiz için sonradan biraz endişelenmedik desek yalan olur. Geniş ailemiz için tahsis etme lütfunda bulunduğunuz ineğimiz, bitmiştir.

İkinci bir inek için herhangi bir başvuruda bulunmamız şart mıdır? Yoksa zaten gönderilecek midir?

En içten saygılarımızla...

Altı aile adına Dimitri Panayadis"

Bu mektubu okuyanlar Yunan ile Rum arasındaki farkı bir daha unutmamak üzere öğrendiler. Artık sizler de biliyorsunuz formülü. Bir inek verip bekleyin.

Şartlar ne olursa olsun o inekten bonfile, antrikot, paça, köfte çıkarıp rakıya meze yapanlar Rum'dur.

Sütünü sağan ise Yunanlı.

Bugün Yunanistan niye mi kriz yaşıyor?

Yunanistan'ı biz Anadolu'lular batırdık çünkü...

Ferhan Şensoy

haldun taner'le...

Nezlesiyle arkadaş bir asker, on bir sıfır bir nöbetçisi. Haldun Taner, birden bir paket sigara çıkarıyor cebinden, uzatıyor askere: Bir sigara içer misin?

"(...) Rezaizade Ekrem'in önünden geçiyoruz. Çıkış kapısına doğru yürüyoruz, Tevfik Fikret'le gözüşerek. "Nereye lan?" diymiyor okul kapıcısı Bekir.

Haldun Taner'le yürüyoruz kapıya doğru, boru değil. Bir kuş gibi çıkıyoruz Beyoğlu'na, çıkılması yasak kapısından Mekteb-i Sultani'nin.

Galatasaray'dan başlıyoruz Haldun Taner'le yürümeye. Taksim öyle uzak ki, yıl dokuz yüz altmış sekiz.

Nancy'deyiz, bir tiyatro festivali. **Kestane ağaçları dibinden yürüyoruz Haldun Taner'le. Çok sigara içiyorum, heyecandan. Adımım yalnız değil ki, Haldun Taner'le yürümekteyiz, yıl dokuz yüz yetmiş üç.** Cebinden ciklet çıkarıp bana uzatıyor: Ciklet çiğner misin?

Madem hocam çiğniyor, çiğniyorum bir keyif. Uzun bir süre sigara içmeden yürüyoruz.

Ankara'da Meşrutiyet Caddesi'ndeyiz Haldun Taner'le. Galip'lere gidiyoruz. Çünkü henüz Galip Balkar vurulmamış Belgrad'da. Bir tiyatroya oyun yazmışım, gel sen de oyna, diyorlar. Babam sahneye çıkmamı istemiyor. Haldun Taner çıkıyor mu sahneye? Ustama soruyorum sahneye çıkıp çıkmamayı. Haldun Taner duruyor bir an, Bayındır Sokak'ın köşesinde, dört başı bayındır bir gülücük gözlerinde, "Oyna" diyor. "Oyununda oynarsan, sahip çıkarsın oyuna. Çok tanınmaz hale gelmez!"

Sigara içmeden, konuşmadan yürüyoruz. Bayındır Sokağı, bin dokuz yüz yetmiş beş sonbaharı.

Siraselviler'den Elmadağ'a yürüyoruz Haldun Taner'le, dokuz yüz yetmiş dokuz yazı, koltuğumun altında "Şahları da Vururlar" dosyası. Ben ustamdan öğrendim söze dosya açmayı, tiyatro kurasım kursağımı zorluyor.

"Kur o zaman!" diyor Haldun Taner. Divan Pastanesi'nde açılıyor çok gezmenin bronz soluk dosya... Deli gibi okuyorum. Manitu, ne güzel dinliyor! Birinci perde sonunda Şah Rıza, Ömer Hayyam'ı astırıyor.

"Astırmasın!" diyor ustam. "Son arzusunu sorsun. Ömer Hayyam, İran'ın veliahtını görmek istediğini söylesin. Şah, Süreyya'dan ayrılmış, daha kimle evleneceği belli değil.

Ömer Hayyam desin ki: Menim acelem yok, men meklerem!"

Bir güzel perde finali hediye ediyor bana, sanki borcum yetmiyormuş gibi ona. Hesabı hiç ödetmiyor, bu konuda çok kararlı.

Dokuz yüz seksen yedi kasımının henüz üçüncü gecesi,

"Keşanlı Ali Destanı" genel provasından çıktım, bir sigara yaktım, yürüyorum Harbiye'den Harbiye'ye...

Bir baktım ki birlikte yürüyoruz, Haldun Taner omuz başımda.

Hemen attım sigarayı, "Ustam ciklet mi çiğnesek?" ustamda yanıt yok, adım yeknesak, gözünün feri dalga geçmeye teşne, gece saat on ikiye bir var.

Harbiye Orduevi'nin önünden geçiyoruz. Nezlesiyle arkadaş bir asker, on bir sıfır bir nöbetçisi. Haldun Taner, birden bir paket sigara çıkarıyor cebinden, uzatıyor askere: Bir sigara içer misin? Esas duruş bir mutlulukta asker, önce siz yakın ağbi, telaşında.

Haldun Taner, yakıyor askerin sigarasını: Ben sigara içmem,

bulundururum cebimde on bir sıfır bir nöbetçileri için!

Gece birden kadife bir anlam kazanıyor, belki Şişhane'ye yağmur yağıyor.

"Bu bey kim?" diye soruyor asker.

"Beyefendi Haldun Taner'dir, kendisi benim babamdır. Annem, babam, işte bunu bilmezler!"

Bedia Ceylan Güzelce

Çocuk oyunu bu: aşk

Çocukken defalarca prova ettiğin bir aşk bu. Oynadığın bütün oyunların seni bu aşka hazırladığını nereden bilebilirdin ki?

Sek sek, saklambaç, yerden yüksek ve diğerleri... Biraz temiz hava, biraz karanlığa kalma, biraz anne azarı ve biraz da açlıkla terbiye ettiğimiz çocukluğumuzun mirası oyunlar, bizi hayata hazırlar. Derin yalnızlığı 'körebe' oyununda, kaçanın kovalandığını 'saklambaç'ta, aşk kıpırtılarını yerden yüksekte, büyük kavgaları 'yakar top'ta, olay yerini nasıl terk edeceğinizi 'sek sek'te ve kendi içine dönmeyi 'beş taş'ta defalarca prova etmişsinizdir. Tek yapmanız gereken oyunu hatırlamak, nasıl oynandığını ve aslında kazananın olmadığını...

KÖREBE

Boşlukta yapayalnız dolaşıyorsunuz, iki gözün birden kapalı. Karanlığın içinde dokunabilecek, ebeleyecek, sobeleyecek işte her ne lazımsa yapacak birini arıyorsun. Bazen yıllar alır parmaklarının ucunda bir nefes hissetmen. Neredesin, dokunacak kalbi, sevecek bir yüzü nasıl bir hiçliğin ortasında aradığını sen de bilmiyorsun. Kimse bilmiyor. Birinin elinden tutacaksın ki gözlerinin önündeki karanlığa bir ışık yansın. Ayaklarının altındaki boşluğu çekip alsın ve yerine taştan, topraktan, ottan, ağaçtan insandan ama mutlaka insandan bir yeryüzü koysun. Aşık oldun olucan, hazırlan.

SAKLAMBAÇ

O kadar kolay değil, hiçbir zaman da kolay olmadı zaten. Bu yeryüzü cennetinde ya da yeryüzü illetinde iki insanın, yani sizin birbirinizi bulmuş olmanız yetmezmiş gibi şimdi taraflardan birinin ağırdan alması lazım. Öyle hemen 'Seviyorum' demek olmaz. O 'Hadi' diyecek sen çekimser duracaksın, sen tam hazır olduğun sırada o başka bir körebenin gözlerini daha dünyaya açmakla meşgul. Hangi deliğe saklandıysa arayacaksın, belki günlerce, bazen yıllarca, hangi taşın arkasına, hangi ağacın kovuğuna hangi siperin çukurunda bulacaksın onu bilinmez. Ama işte aşk bu, tam karşında. Sarılmaktan başka çare yok. Sarılmak güzel şey, sarılmaktan ötesi yalan. Önce sarılmayı öğrenmeli insan, gerisi kolay. Aslında tek istediğimiz başımızı onun göğsüne dayayıp, ona kadar saymak ve saklanmasıdır bütün dünyanın. Dünya bizi saklar, biz onu değil.

YERDEN YÜKSEK

Ahh ayakların... Basmıyor yere işte. Kendine bir dağ, bir tepe, bir bank ya da bir köprü bul. Ayaklarının yerden kesilmesi iyi, gün senin günün, zaman senin zamanın. Dengesini ilk kaybeden yanacak, unutma. Bir ebe hep seni kovalıyor olacak, depremlerle sallanacaksın, şiddetli rüzgarlar esecek filan. Sahi, ne kadar durabilirsin bu şekilde

hiç düşündün mü? Kaçarı yok, o ayaklar yerden kesilecek. Kelebeklerin değil yalnızca kanat çırpışı, gözlerinin seğirmesini bile hisseder olacaksın. Sonunda öyle ya da böyle herkes aynı ebe tarafından sobelenecek. Ebe çoğunlukla ömründe aşkı hiç tatmamış, dünyaya birilerinin tadını kaçırmak için gelmiş biri olacak; seni, beni, onu, şunu, bunu sobeleyecek. Sobelenmek bir bakıma iyi, yüksek rüküm insanda kalp hastalıklarını tetikler. Kalp sana hep lazım. Kalbini yanından ayıranları ilelebet oyunlarınıza almayınız.

YAKARTOP

Şimdi kavgı zamanı. Hatırla çocukken o topun nasıl büyük bir hızla, nasıl şiddetle, etini patlatırcasına sana çarptığını. Defalarca yandın, defalarca yaktı o top seni. Olmadık sözler duymaya hazırlan biricik sevgilinden, sevgililik biraz da ayrılık halidir, Attila İlhan'ın dediği gibi 'Ayrılık sevdaya dahil'dir. Çocukluğunun romantik çadır kentinden çıkıp, uydu kentlere taşınma vakti. Dünyanın en güzel ağzı, sana dünyanın en ağır sözlerini ederken, dünya yerinde duracak. Senden başka kimse yıkılmayacak ve senden başka kimsenin canı bu kadar yanmayacak.

BİRDİR BİR ve SEK SEK

Kaçacak bir yer lazım sana, sığınacak bir liman filan. Körebe zamanlarına dönmek ister misin? O karanlık ama aşk acısı çekmediğin günlere. Terk etmeyi de en az terk edilmek kadar tanımak lazım. Ama hazırlıklısın bunlara. Birler, ikiler, üçler evinde önce tek ayakla seke seke ve yeterince uzaklaştığında iki ayağını toprağa basarak çıkıp gideceksin yeri geldiğinde sevdiğinin hayatından. Ama ne yazık ki biri, bir diğerinin üzerinden atlamadan mümkün değil ayrılık. Biri muhakkak yükünü çekecek, sırtı çökecek ağırlıktan ve başını kaldırdığında ötekini bulamayacak yanında. İkisi de güzel, ikisi de sensin, ikisi de çalıştığın yerden. Hem 'hoşça kal' demenin bin bir yolu var. İnsan nasıl veda ediyorsa, O'dur.

BEŞ TAŞ

Bundan önceki bütün oyunlarda en az iki kişiydiniz. Şimdi tek başınasın. Beş taşı düşün. Onca yıl biriktirdiğin tüm anıların, kalp kırıklıkların, çektiğin ve çektiğin acılar. Sağında solunda birikmiş ve taşlaşmış onca hatıra. Şimdi hepsini bir seferde havaya atıp, aynı seferde yakalama zamanı. Tutabildiklerin senin, tutamadıkların toprağın. Her ne yaptınsa yanına kar, sendeki kadarıyla yetin, herkes öyle yapıyor çünkü. 'Zaman bir oyundur, çocukların layıkıyla oynadığı' der Herakleitos, R. W. Emerson ise 'Oyun oynamayı bilmek, özel bir yetenektir' diye bitirir sözlerini... Oyun bitiyor ve cenazede taziyeleri kimin kabul edeceğini düşünüürken son buluyor hayat.

Kalbini yanından ayıranları ilelebet oyunlarınıza almayınız.

unutmak için un ufak etmek gerekiyormuş

Benim çok güzel bir kızım vardı, küçücüktü. Canım ne zaman sıkılsa benim onu düşünürdüm hep. Şu dünyada cinayetle uğraşmak dışında üşenmediğim tek şey Berna'nın saçlarını taramaktı. Berna öldü! Şule geldi. Bi gün bana ne dedi biliyon mu Şule? "Unutmak" kelimesi "un" dan çıkmış. Nasıl? Nasıl "unutmak kelimesi undan çıkmış", bildiğimiz un mu yani? Hamur işi? Öyleymiş. Unutmak için un ufak etmek gerekiyormuş. Birini bir bütün olarak unutamazmışsın zaten, öyle pat diye unutamazmışsın. Yavaş yavaş gidermiş, yavaş yavaş unutturmuşsun. Gözleri, kaş, burnu, kulağı, sesi yavaş yavaş...

Unuttuğun zaman da o kişi olmamış.

Hatırlamazmışın, sonra unuttuğunu unutturmuşsun...

Ben unutmak istiyorum la! Her gün ne zaman unutucan diye soruyom ben kendime. Her sorduğum zaman da her şeyi yeniden hatırlıyorum ben. Daha net! Unutamıyorum ben...

CAN AKGÜMÜŞ

YUTULMUŞ
SWALLOWED

4 Mart - 2 Nisan 2016

art
nivo
.com

project space

Sadi Konuralp Caddesi
Nejat Eczacıbaşı Binası
No: 5B
34433 Şişhane
İstanbul
T: 0212 225 63 26
art@artnivo.com

Destekçilerimiz

Collective

tunaofis

JOTUN

İlber Ortaylı

türkiye: türkçe bilmeyen insanlar ülkesi

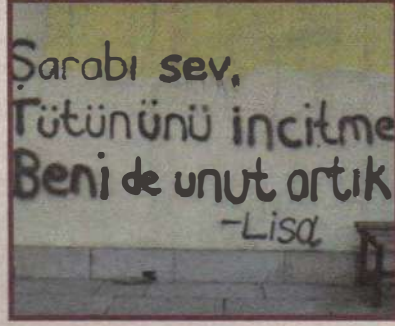
Türkler dillerini bilmeyen bir millet haline geldi. Televizyonlara bir bakın! Mesleği konuşmak olan, taktim olan sunuculara, spikerlere bir bakın! Hiç kimse doğru dürüst cümle kuramıyor.

Malum Türk edebiyatında roman çok geç gelişmiş bir türdür ve bereketli bir kaynaktan gelmez. İlk romanımız olan Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat'ı Şemseddin Sami Bey adeta görev olsun diye yazmıştır.

Esas itibarıyla bizim roman tarihimiz bir asırdır ve gerçek bir entelektüel patlamasından ibaret değildir. O nedenle Türk edebiyatında roman çok tartışmalıdır. 1950 - 1960'larda bir sosyalist roman denemesi başladı. İlk anda bunun yazarları ve taraftarları klasikleri çürütmeye kalktı. Ama hala Reşat Nuri Güntekin, Yakup Kadri Karaosmanoğlu okuyoruz.

Ömer Seyfettin, Halide Edip Adıvar gibi değerli isimler çıkıp dikkate değer eserler kaleme almışlardır. Ancak hiçbiri Türk edebiyatında roman türünün dünya ölçeğinde bir noktaya gelmesini sağlayamamışlardır. "Türk edebiyatı Nobel ödülü almış Avrupa standardında bir romancı çıkardı, haksızlık etmiyor musun?" diye sitem eden okuyucular olabilir. Cevabım şudur: **Nobel, Avrupa standardında roman yazanlara mı veriliyor ondan emin değilim. Her Nobel alan iyi roman yazdığı için mi o ödüle layık görülüyor yoksa başka işler mi var?** Bazısı Avrupa standartlarının üstünde roman yazıyor ama her ne hikmetse ona vermiyorlar. Tolstoy'a, Gorki'ye Nobel verildi mi? Yazar kalitesi Nobel'le anlaşılır. Kimse kusura bakmasın.

Tarihsel perspektiften baktığımızda, Türk edebiyatının romanla pek bir alıp vereceği olmadığı açıktır. **Türk edebiyatında esas olan şiirdir. Şiir çok daha eskidir. Ve Türkler şiirlerini süslemiş bir millettir.** Fars şiirinden etkilenmişlerdir. Bunda da tenkit edilecek bir taraf yoktur. Fars şiiri, Avrupa edebiyatına kafa tutmuş hatta kırıp geçirmiştir. 10'uncu asırdan beri olağanüstü eserler üreten bu şiirden **etkilenmek ayıp değil, etkilenmemek cahilliktir.** Bu etki büyük şairler çıkarmamıza vesile olmuştur. O dönem itibarıyla intihale kadar varan esinlenmelerin yanında son derece orijinal, büyük şairlerimiz de vardır. Baki, Nefi, Fuzuli... Bunlar çok önemlidir. 18'inci asırda aynı şekilde Nedim. Mehmet Akif'ten Nazım Hikmet'e, Necip Fazıl'dan Cemal Süreya'ya son derece kıymetli bir "cevhere" sahip bu toplumda şiir duygulara nüfuz etmiş bir edebiyat türü olagelmıştır. -Yeri gelmişken son dönemde yeniden popülerlik kazanan İkinci Yeni'ye dair görüşümü de belirtmek isterim.

Turgut Uyar, Cemal Süreya, Edip Cansever şüphesiz iyi şairlerdi ancak **o dönemin bana göre en büyük şairi Attila İlhan'dır.** Konumuza dönecek olursak, bu topraklarda yetişen her nesil bilhassa gençlik yıllarında muhakkak şiirle mühim derecede teşviki mesaide bulunmuştur. Benim neslim, yani 47'liler neslinde liselerde en haylaz, en alakasız görünen talebe bile şiir okur, şiir ezberlerdi. **En büyük flört vesilesi şiir olmuştur. Hiç dersle ilgisi olmayan çocuk şiir okur, şiir yazardı.** Ancak geldiğimiz noktada Türk edebiyatı önemli bir yerde fakat üzücü olan şu ki şiir durgunlaştı. Türkler şiir konusunda güdükleşmeye başladı. Bugünkü eğitim sistemindeki çarpıklığın bunda büyük tesiri olmuştur. Öğrenciler şiirden ve edebiyattan bihaber yetiştirilmektedir. Liselerde şiir okutulmuyor. Klasik edebiyat tanıtılmıyor. Şiir okuma kapasitesi düştü. Okuyucu düştükten sonra şair de düştü. Dolayısıyla bugünün Türkiye'sinde artık şiirden söz edilmiyor. Eğitim sistemindeki bu çarpıklık şöyle bir sonuç doğurdu: Türkler dillerini bilmeyen bir millet haline geldi. Televizyonlara bir bakın! Mesleği konuşmak olan, taktim olan sunuculara, spikerlere bir bakın! Hiç kimse doğru dürüst cümle kuramıyor. Cümleyi doğru dürüst kuranlar yine eski solcular ya da eskiden beri sağ edebiyat çevrelerinde şiirle haşır neşir olmuş insanlar.

Şiir bilmeden lisan öğrenilmez. Bugünkü Türkiye Türkçeyi bilmeyen insanlarla dolu. Bu büyük bir dejenerasyon getiriyor. Spiker durum olan "hal" ile "meyve hali"ni karıştırıyor. Dijital hayatın yükselmesiyle artan kısaltma kültürü de bunun tuzu biberi oldu ve dil iyice rezil bir hal aldı. Dil elden gidiyor de şiir maalesef bu hale geldi. Peki ne yapmalı? Naçizane önerimi söyleyeyim: **Televizyonlarda yanlış Türkçe cezalandırılmalı.** RTÜK'ün faaliyet alanı bu olmalıdır. RTÜK, yok müstehcendi, yok siyasiydi bu tip sübjektif işleri bırakıp tamamen objektif olarak buna konsantre olmalıdır. Bu vesileyle millete de bir katkıları olur hiç olmazsa. Şiir bilmeyen millet dilini kullanamaz. Şiir gibi eskiyle yeni arasında dengeyi tutturmanın bir dalın okumuşlar ve halk tarafından bilinmemesi büyük bir toplumsal sorundur. Sivas'ın köylerini çıkıp bir gezin, Karacaoğlan bilen kaç kişiye rastlarsınız acaba? Bu içler acısı bir durumdur.

meçhul rakı kadehleri anıtı

O günden sonra kalan 3 arkadaş her yıl aynı tarihte bahçeli meyhanede buluşmaya başlamış.

Gömleğim ütülüydü. Aslında "gömleğim ütülüydü" demek yetersiz kalır. Mükemmel bir şekilde ütülemişim o gün gömleğimi. Kolumdan jilet gibi inen çizgideki kusursuzluk... Yaka uçları köprücük kemiklerine yaslanmayacak şekilde hür ve bağımsız ileri bakıyor... Bu kez kollarını kese kâğıdı buruşturur gibi kıvrımadım, moda dergilerindeki gibi duruyor, hey maşallah! Oturduğum bahçeli meyhanede kendi dikkatimi çekecek derecede iyi ütülemişim gömleğimi; o meyhanedeki, o sokaktaki hatta belki bütün İstanbul'daki en ütülü gömlekti benim üzerimdeki. Beklediğim kimse yoktu, zaten kimseyi beklemek istemediğim bir gündü. Yanımdaki kitap umduğumdan kısa dayanmıştı, kafamın içinden kaçacak yer ararken takılmışım gömleğe. Söylediklerim yalan tabii; gömleğim her zamankinden daha da ütüsüzdü. Yakaların biri Şam'a biri Fizan'a bakıyordu. İçim kol katlarımdan beter buruştu. Bahçeli meyhaneye kimse beni görmesin diye, imkânlarım dâhilinde bir Tanju Okan akşamı yaşamak için sığınmışım. Gömlek nereden çıkmıştı peki? Az ötemde oturan adamın, (adam denmez ayıp!) yaşlı beyefendinin gömleğine takılmışı gözüm, iyi ütülüydü... Dört kişilik masada tek başına oturuyordu ama "hayali" diğer üç kişi için de servis açılmış, rakı koyulmuştu. Önce birilerini bekliyor diye düşündüm, sonra rakı kadehine davrandıkça diğer kadehlere de teker teker dokunması dikkatimi çekti. Sarhoş değildi, meczup değildi. Ciddi bir hali tavrı vardı ama ara sıra kendi kendine konuşuyordu. Garsona sordum "Kimdir? Tanıyor musun?" diye. Belli, tanıyordu; yine de iki elini yana açıp, "Ne bileyim abi ben?" ifadesi sunmakla yetindi. Direkt bakmak ayıp olacağı için içimdeki buruşukluğa dönmeyi tercih ettim, sadece ara sıra silüetine bakıyordum oturmaya devam edip etmediğini anlamak için. Bir süre sonra garson geldi, tıslayarak konuştu: "Beyefendi 'Arzu ederse gelsin sohbet edelim delikanlıyla' diyor..." **Ütülü gömleği yakından incelemek fırsatını kaçırmamak için, daha çok da içilmeyen meçhul rakı kadehleri anıtının sırrını öğrenmek için "Olur tabii" dedim.** Masaya yaklaştığımda garson -belli ki tembihlenmiş- beşinci bir sandalye yanaştırdı oturmam için. İyi ütülü beyefendinin elini sıktım, adımı söyledim. Kadehimle geldiğimi görünce güldü ve "Vardı rakımız" dedi kadehleri göstererek. "Sahipleri vardır herhalde diye rakımla geldim" dedim. "Deli olduğumu mu düşündünüz delikanlı?" dedi. "Esağfurullah" dedim ama kızarmaya devam ettiğim süreçte devam ettim: "Arkadaşlarınızı veya ailenizi bekliyorsunuz diye düşündüm..." "Kadeh kaldıralım, anlatayım" dedi: Çın, çın!.. "Çok yakın dört arkadaşız biz. Çocukluk arkadaşı. Bazen kardeşinden yakın gördüğün, her türlü maceraya, eğlenceye, belaya, hovardalığa birlikte bulaştığın çocukluk, ilk gençlik arkadaşı. En haytamız Maruf idi. Cıva gibi. Zaten onun peşinden gezerken çıktık kabuklarımızdan. Okulu ilk kez birlikte kırdık, ilk

içkimizi beraber içtik, ilk kavgamıza diğerimiz için tutuştuk. Vardır ya ilk arkadaşların. Var senin de, değil mi?" "Var" dedim, devam etti. "Üniversite yıllarında görüşmelerimiz azaldı ama kopmadık. Okuldan, derslerden kalan zamanda yine birlikteydik. Hatta aramıza siyaset girdiğinde de birlikte olmayı sürdürdük. Maruf hızlı solcu oldu. Zaten ne olsa, neye özense en hızlısı o olurdu. Başını duvara toslamadan durmazdı, koşardı; hoş tosladığı yerden de kalkar koşardı ya... Yine toslayana kadar..." Duygusallaştığını hissettim, aksi gibi başkasının hezeyanına yancı yazılamayacak kadar ayıktım. Araya girip "Zelig"i anlatmaya başladım: "Bahsettiğiniz gibi bir arkadaşım var. Zelig diyoruz. Woody Allen'in filmi vardı, oradan. Farklı karakterlerle aşırı bütünleşen, her büründüğü kimliğe ten rengine, keskin inançlarına kadar sızan türden... Aşık mı olacak? Genç Werther'in Acıları'na bağlar! Solcu mu olacak? Devrimin en sekmez kurşunu! Sizin arkadaş da biraz Zelig herhalde?.." "İsimleri karıştırıyorum. Zelig'i bilmiyorum ama o da daldan dala konardı; hızlı konar, hızlı kalkardı... Aramızın limoni olduğu bir gün... Doğrusu benim ondan umudumu kesmem gerektiğine inandığım bir gün... Daha doğrusu arkadaşlığımız yüzünden benim de başım derde girecek, okulu bitiremeyeceğim, cezaevine düşeceğim, yaralanacağım, daha fenası öldürüleceğim diye korktuğum bir gün... Bundan 32 sene önce, bu tarihte, bu meyhanede buluşmaya karar verdik dört arkadaş. Son bir konuşma yapacaktık. Sakinleşmesini söyleyecektik. Yolunun yanlış olduğunu anlatacaktık. Gençliğini yakacağını söyleyecektik. Anasından babasından defalarca dinlediği nutukları bir de biz çekecektik. Bütün akşam bekledik, gelmedi. Merak edip evine uğradık dönüşte. Kalabalık, ağlayan kadınlar, annelerimiz, koşturan çocuklar... Belediye otobüsündeyken, bizimle buluşmaya gelirken, o gencecik yaşta kalbi durmuş..." dedi. Tahmin edilmeyecek hali kalmamıştı hikâyenin ama devam etti. O günden sonra kalan 3 arkadaş her yıl aynı tarihte bahçeli meyhanede buluşmaya başlamış. Maruf için bir kadeh koyup, duran kalbinin ve ömürlerinde asılı kalan hatırasının şerefine içmişler her yıl. **"O gün gelseydi belki kalbini kıracaktık; beklememiş kendisi kırmış işte belediye otobüsünde"** derken gözleri dolunca konuyu değiştirmek istedim biraz... En salak cümleyle kalkıştım bu işe "Gömleğinizin ütüsü..." "Sağ ol" dedi, konuyu uzatmadı. Havayı değiştirmek istediğimi anlamıştı. "Ze... Neydi o arkadaşın adı?" diyerek sorumluluk üstlendi. "Zelig" dedim, bu sefer yumruk benim boğazıma sıkışmıştı: "Kaybettik birkaç ay önce..." "Başınız sağ olsun. Akranınsa çok gençmiş..." dedi. **"Akranımdı. O da kendi kalbini kırdı ama sanırım gerçek katil umutsuzluktu"** dedim. "Bir kadeh de onun için söyleyelim mi?" dedi? "Olur" dedim, suskunluğumuza ve eski arkadaşlara içmek üzere perdeyi indirdik. Bir daha o bahçeli meyhaneye girmedim. Zaten bugün yerinde yellere eşiyor. Ama ne zaman gömleğim ütülü olsa... Ne zaman kalbi kırılan bir arkadaş hatırlasam... Ne zaman o hem çok sıradan hem çok tuhaf rakı arkadaşlığını hatırlasam... Tek başıma oturduğum rakı sofrasında o günün ve kırılmış arkadaşların şerefine bir kadeh rakı dolduruyorum. Tuhaf, sıradan, ancak ütülü gömlek giyenlere özgü bir alışkanlık...

Aylin Balboa

C

Bir işaret yürünebilecek güzel bir yol gösterse, bak burası iyi sen buradan devam et dese, şu hayat bir kere de bana kıyak geçse. Geçmedi.

İki şeritli bir yolun tam ortasıydım. Telefondaki ses bir şeyler söylüyordu. Bütün bunları bana mı söylüyordu? Bir türlü dikkatimi toplayıp da konunun içine giremiyordum. Önümden ve arkamdan arabalar geçiyordu. Işıklar vardı, trafik ışıkları. Kırmızı sarı yeşil. Birkaç kere yanıp söndüler. Ne tarafa doğru hareket edeceğimi bilmiyordum. Tedirgin bir iki adım attım ancak yanlış bir şey yapmış olmalıyım ki sürücüler kornaya basmaya başladılar. Geri dönüp tek elimle ışığın bulunduğu direğe sarıldım. Diğer elimde telefon, biri hala bir şeyler anlatıyor. Bana söylüyor olamaz.

Olmalı yani. Çok işim var benim. Daha eve gideceğim, çıkmadan önce makineye çamaşır atmıştım, onları çıkarıp ipe sereceğim, beyaz gömleğimin yanına kendimi de assam mı diye düşünceğim. Söyledikleriyle baş edecek zamanım yok, daha kendim için üzüleceğim!

Telefonu kapatıp doğru ışığın yanmasını bekledim. Her seferinde kırmızı ya da sarı ya da yeşil olmak zorunda mı? Bir kereliğine mavi yansa ya da pembe? Bir işaret yürünebilecek güzel bir yol gösterse, bak burası iyi sen buradan devam et dese, şu hayat bir kere de bana kıyak geçse. Geçmedi. Kafamdaki tepelerin birinden bir kaya kopmuştu da yuvarlana yuvarlana üstüme geliyordu sanki. Gittikçe yükselen gürültüsünü duyuyor, altında kalmaktan korkuyordum. Kumandanın düğmesine basar gibi kapattım içimdeki sesi. Dinleyecek bir şey yok evladım dedim, hadi sen sakın sakın yola devam et. Bazen insanın kendine ebeveynlik etmesi gerekir. Gözümü karartıp bir gayret karşıya geçtim ve kaldırımda yürümeye başladım. İnsanlar da yürüyorlardı. Sokak köpekleri de. Evler, otobüsler, tabelalar ve hatta kaldırımdaki taşlar bile yürüyorlardı. Kafamı çevirdiğim her yerde, istisnasız her şey hareket ediyordu. Durun diye bağırarak istiyordum, durun, az önce bir şey oldu, biri bana telefonda bir şeyler söyledi ve ben hiçbir bok anlamadım, durun, dikkatimi dağıtmayın!

Bayılmanın büyük bir meziyet olduğunu düşünmüşümdür hep. Metabolizmanın insana yaptığı müthiş bir torpil. İşler kaldırılamayacak noktaya geldiğinde sistemin kendini kapatması. Kusursuz olay. Ben bayılmıyorum. Başıma ne gelirse gelsin şoklara girmiyor, travmalar geçirmiyorum. Öküz gibi dayanıklıyım ve bundan nefret ediyorum.

Bayılmadım yani. Dünya da durmadı zaten. **Yolun karşısında, belediyenin peyzaj için diktiği genç ağaçlar vardı ve azıcık**

güneş gördüler diye kışın ortasında çiçek açmışlardı.

Geri zekalılar! Hepsini dallarından çekeleyip siz ne yaptığınızı sanıyorsunuz diyerek sarsmak istiyordum. Arabaların lastiklerini patlatmak, vapurlara kafa atmak, martıları tek tektutup tokatlamak istiyordum. Bünyemde muazzam bir öfke hasıl olmuştu ve bunu nereye doğru akıtacağımı bilemiyordum.

Durdum. Bir vitrinin önüydü durduğum yer. Aynalı camları vardı.

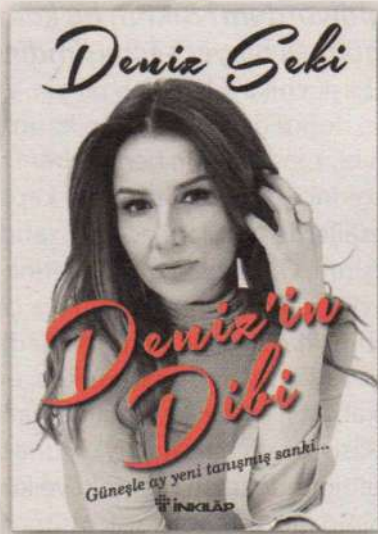
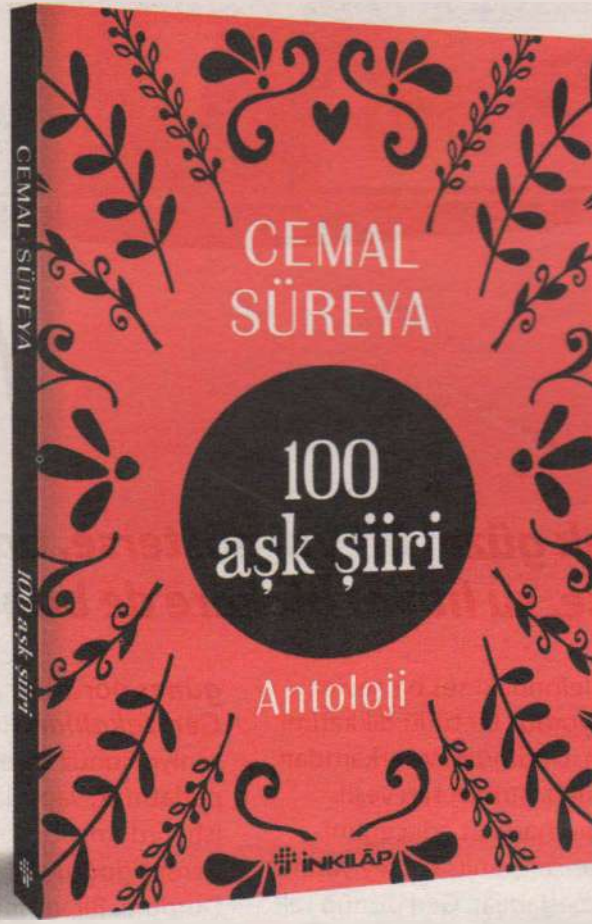
Yansımam da oralarda bir yerlerde olmalıydı. Vaziyetime bakmak üzere kafamı kaldırdım ancak kendi

görüntümün içinden, arkamda bir kadının taksi çevirdiğini gördüm. Üzerinde uzun bir manto, elinde küçük bir valiz vardı. Dimdik ayakta idi ve gayet mutlu görünüyordu. Telefonları hiç kötü haberler için çalmıyor, kendini bir yolun ortasında nereye gideceğini bilemez halde bulmuyor, trafik ışıklarından medet ummuyor, sanki hiç dünya dursun istemiyor... Gibi... Görünüyordu.

Nasıl oldu bilmiyorum. Atom altı parçacıklarına kadar kıskanmış olmalıyım ki bir anda kendimden koştum ve eteklerini düzelterek taksinin kapısını kapatmak üzereyken yetişip kadının içine oturdum. **Şoföre, "Havaalanına lütfen" derken buldum kendimi.**

Acaba nereye gidiyordum? Bıktım bu karanlık havalardan, kesin güneşli bir yer seçmişimdir. Başka çiçekleri, başka meyveleri, bambaşka hikayeleri olan bir yer. Varır varmaz valizimi otele bırakır ve doğru denize koşarım kesin. Su, şimdiye kadar hiç görmediğim bir maviliktedir, hemen beni içine alır. Önce biraz soğuk gelir ama girince alışırım. Burnumu kapatıp suya dalarım. Sadece belgesellerde görülebileceğini sandığım renkli ve tuhaf balıklarla karşılaşırım. Onlar beni gördüklerine şaşırır, ben onları gördüm diye sevinçten çıldırırım. Yorulunca çıkıp kendimi incecik kumlara bırakırım. Plajda dillerini hiç bilmediğim insanlar vardır. Üstümdeki sular yavaş yavaş buharlaşıpken, etrafımdakilerin konuştuklarına kulak kabartır, hiçbir şey anlamamanın huzuru ve yol yorgunluğunun etkisiyle tatlı bir sahil uykusuna dalarım. Dalmışım. Kendime geldiğimde uzun mantolu ve küçük valizli kadın çoktan taksiye binip gitmişti. Yolu açık olsun. Bense hala orada duruyordum. Bir turluğuna ve uydurma da olsa başka birinin hayatına binmek iyi gelmişti. Bunu daha sık yapmalıyım diye düşündüm. Sonra yine telefonum çalmaya başladı, arayan aynı kişi. Camdaki yansımama baktım. Tıpkı C harfine benziyordum. Telefonu açmadım.

Bazen insanın kendine ebeveynlik etmesi gerekir.

Cem Davran

yarın bütün dünya

Çocukların gözü önünde olan ne varsa bilin ki yarının fotoğrafı odur, hem de yeni teknolojilerle donatılmış olarak, iyisi de kötüsü de ne varsa.

Sıradan bir aileye ansızın bir misafir gelir. Gelen, nasyonal sosyalist programla yetiştirilen, Hitler Gençliği ilkeleriyle beyni yıkanmış bir çocuktur aslında. Hem evde hem de o bölgede yaşayan insanlarla nazicilik oynayan çocuğun karşılaşması, nasıl bir dünyanın bizi beklediğini gösterir, masum bir bebekten canavar yaratan sistemi sorgular, sorgulatır. Kaba bir özetle tarif ettiğim bu muhteşem oyunun adı Yarın Bütün Dünya / Tomorrow The World. Yazarlar James Gow - Arnoud D'usseau, tercüme eden ve yöneten Nüvit Özdoğru.

Oynadığımız yıl 1978. Hocam, ustam, büyük tiyatro adamı Nüvit Özdoğru'yu yıllar önce kaybettik. O acemi günlerimde bana şöyle demişti; *bir gün çok iyi bir oyuncu olacaksın biliyorum ama sakın dünyanın düzenine kendini kaptırma. Öyle bir tuzak ki o, kendini yitirirsin, bulman bir ömür sürer.*

Dönemin en önemli ustalarından oluşan inanılmaz bir kadroya kendi seçtiği çocuk oyuncularını da ekleyip, unutulmaz bir oyun sahneye koydu Nüvit Hoca. Hatıralarını taptaze sakladığım ustalarımın bahsederken hâlâ heyecanlanıyor, onlarla paylaştığım kulisin kokusunu hâlâ gözü yaşlı özlüyorum. Yeni nesillerin adını bile anmadığı Gülistan Güzey'in öğretici duruşunu, genç naziyle ilk karşılaşma sahnesindeki efsane hizmetçiyi, okuduğum en kıymetli kitap sayıyorum. Gül Gülgün, Atacan Arseven, Erhan Abir, Celile Toyon ve biz yeni yetmeler, 1978-79 sezonunu işte bu cümleyle açtık; Yarın Bütün Dünya.

O gün kastedilen yarın tam da bugün. Aradan tam otuz sekiz yıl geçmiş ve bugün şunu rahatlıkla söyleyebilirim; bir insanın hatta **bir toplumun kaderidir çocukluk. Herkes çocukluğu kadardır.** Çeşitli ideolojik akımların, inanç ve benzeri tercihlerin hünerli bir yağurmayla şekillendirebildiği bu insani dönem, yarınların nasıl olacağını kanıttır. İnsan yetişkinlik dönemlerini adımladığında, kendine bile çaktırmadan, usulca çocukluğuyla vedalaşılıyor ama o masum dönemin fırça darbeleri kalan bütün hayatı betimliyor. Kendi çocuğunuz olduğunda da ilk refleksleriniz, hayatınızın her yanına dağılmış puzzle parçacıklarına benziyor. Bütün parçalar bir araya gelse çocukluk fotoğrafınız tamamlanacakmış gibi. Sonuçta çocuk yetiştirmenin önemli bir bölümü de kendi çocukluğunuza ulaşma, ona dokunabilme çabasıyla geçiyor ve bu zincir nesilden nesile travma transferleriyle sürekli kendini yeniliyor. İşte sırf bu yüzden sağlıklı, huzurlu, aydınlık bir topluma erişmek için bu genetik programın şifresini kırmak ve çok uzun yıllar sabırla beklemek gerekiyor.

Şimdi tepesine bombalar yağan, her saniye, her an şiddete, ölüme tanık olan çocukları ve şans eseri hayatta kalabilirlerse o çocukların yetişkinliğinde şekillenecek toplumları düşünün. Ya da bilimden, sanattan uzak, özgür birey olma hisleri, özellikleri yok edilmiş

çocuklar. Hemen yanı başımızda yabancı sulara boğulmamak için çığlık atan, TIR dorselerinde nefessiz kalan çocuklar. Yarın bütün dünya nasıl olacak merak eden var mı hâlâ?

Bilir misiniz dünyanın en yetenekli oyuncularını çocuklardır. Oyun oynama dürtüsü onlara Tanrı'nın hediyesidir. Bu yüzden bütün oyunculuk okullarında ilk zamanlar, öğrenciler hep o dürtüyü yakalasin, çocukluğuyla buluşsun diye uğraşılır. Çocukların gözü önünde olan ne varsa bilin ki yarının fotoğrafı odur,

hem de yeni teknolojilerle donatılmış olarak, iyisi de kötüsü de ne varsa. Benim büyüdüğüm yerde çocuklar için, Allah karşısına iyi insanlar çıkarsın diye dua edilirdi. Ben de hâlâ tüm çocuklar için aynı duayı ediyorum. Kötü insanları kim yetiştiriyordu peki? Oyunumuzu oynamak için 1979'da Devlet Tiyatrosu'nun davetlisi olarak Ankara'ya gittik. Perde arasında bir haber geldi, Abdi İpekçi öldürülmüştü. Oyun bitiminde büyükler üzüntülü, endişeli konuşurken duyduklarım, karanlık bir dünyanın habercisiydi ama bugün kadar, şimdi kadar acı dolu değildi yine de. Az önce perdesini kapatan oyunda, neredeyse bir canavar olarak yetiştirilmiş tek bir çocuğun bile, insanlığın büyük günahı olduğu söyleniyordu ama insanoğlu o günahı örtbas etmekte çok mahirdi. Çocuğunun cansız bedenini kucağında taşıyan anneler, babalar, açlık mı savaş mı tercihinin zorlanan milyonlarca insan

oracıkta dururken hatta ölürken çocuk olmak; bir mucize olmazsa, yarın dedikleri bu. Terör, savaş ve bütün tragedyalar, bir zamanlar çocuk olan eller tarafından şekillendiriliyor. Kendi varlığından bile vazgeçecek kadar ruhu örselenmiş, beyni zehirlenmiş canlı bombalar, kalabalıkların arasında dolaşıyor. Avrupa'nın bir yerinde yaya geçidinden geçen çocuklar için bütün şehir trafiği duruyor, yanı başımızda misket bombaları, kurşunlar çocukların son oyuncağı oluyor. **Eşitlikten, adaletten, inançtan söz eden büyüklerin çoğu yalan söylüyor, gözümüzün önünde her an çocuklar ölüyor beyler, çocuklar ölüyor.**

Yarın Bütün Dünya oyunu 1980 darbesiyle birlikte repertuardan kaldırıldı ve bir daha oynanmadı. Oyunun çocuk oyuncularını şimdinin abileri, ablaları oldu. Ustaların çoğu bizimle vedalaştı, kalanlarsa düşündüklerinden daha da kötü bir dünyaya hüznü gözlerle bakmakta. Beyni yıkanmış nazi çocuğun hikâyesi artık bir tarih dersi kıvamında. Medeniyet nutukları atılan uluslararası toplantılardan sonra, akşam yemekleri şıklık yarışına dönüşüyor. Afrikalı çocukların köyünden çıkmış pırlantalar parmaklarda, adı sanı bizimle kardeş çocukların sokağından çıkan enerji kaynakları borsaları aydınlatmakta. Turist olarak gelmesi gereken yere savaş uçağıyla gelen çok dilli organizasyonlar, çocukluğu yok edilmiş kitleleri taşeron olarak kullanmakta. Elinizi vicdanınıza koyup söyleyin, sizce nasıl olacak **Yarın Bütün Dünya???**

Zafer Algöz

çıtık

Macbeth sahnenin öbür ucunda "biriniz öldürün ulan" diye yalvarıyor... Benim silah kendi kendine "degaaavvv" diye gürleyince, bu defa ben korkudan öldüm, Macbeth mutluluktan...

Dünyanın en büyük tiyatro kuramcısı Rus Stanislavski, oyunculuk ve rejî eğitimiyle ilgili yazdığı kitabında tiyatro sahnelemesi için önemli bir uyarıda bulunuyor, "Tiyatroda eğer duvara bir tüfek asılıysa, oyunda kesinlikle patlamalıdır" der üstadımız. Tabii ki bunu yazmakta şöyle bir amacı var: Anlamsız ve gereksiz şeylerle iş olsun diye tiyatro yaptım olmaz. Her şeyin bir nedeni ve anlamı vardır. Aslında bu kural sinema için de geçerli. Sinemada silah patlamazsa kolayı var. Çekimi tekrar yaparsınız. Kuru-sıkıyı doldurur "degaaavvv!" diye ateşlersiniz. Ses kaydı olmasa bile sorun yok. Sonradan üstüne hem kıvılcım hem de sesi yapıştır, yürü gitsin. Ama tiyatrodaki böyle bir şansınız yok. Silah patlarsa "degaaaavvv" diye mesele yok. Peki tetiğe asıldınız "çıtık" diye bir ses gelirse ne olur? Rezalet olur... O yüzden kurusıkı bir silah bile olsa toplu tabanca kullanmak daha güvenli. Diğer silahlar gibi tutukluk yapması ya da merminin kanala sıkışması çok çok zor.

Yıllar önce oynadığımız bir oyunun finalinde intihar etmem gerekiyordu. Toplu tabanca daha iyi, tutukluk yapmaz dedim. Onlarca oyun oynadık. Her defasında tetiği çekiyorum, "degaaavv" diye patlıyor ve oyunu bitirip selama çıkıyoruz. Ama bir gün silahımı yine yastığın altından çıkardım, tetiğe asıldım. Bu defa "çıtık" diye bir ses geldi. Seyirciye arkam dönük. Çaktırmadan silaha baktım. Toplu tabancamda tek bir mermi yok. Aksesuarcımız Refet Dayı yaşlılıktan olsa gerek silaha mermi koymayı unutmuş. İyi de oyunun bitmesi için bir şekilde ölmem lazım. O anda aklıma başka bir çözüm geldi. **Boş silahı kendi kafama vurdum, vurdum. Sonunda bir kalp krizine bağladım...Ve öldüm! Hem de ne ölmek!** Yattığım yerde gülmekten öldüm zaten.

Selama çıktık; seyirciyle beraber yıkıldık zaten. Hadi oyun biraz zorluk derecesi fazla olmayan bir tekstti, idare ettik. Ama **Shakespeare'in Macbeth'ini öldüremezsen ne olur? Tabii ki skandal olur.** Kenan Işık, AKM büyük salonda modern bir Macbeth uyarlaması yaptı. Finalde silahlı adamlar etrafını sarıyoruz. Macduff ilk kurşunu atacak ve hepimize silah çeken

tehlikeli katil Macbeth'i yaylım ateşiyle vuracağız. Final sahnesi geldi. Hemen önümüzde hede-hödö koca sahneyi oynadılar. Macbeth silahına davrandı. Macduff her zaman olduğu gibi silahını çekti ve asıldı. "Çıtık" diye ses gelince; salonda, seyircide bir dalgalanma oldu. Durumu kurtarmak için öne atıldım. Silahımı çektim, tetiğe asıldım. Aaaa... "Çıtık" yaptı tabanca. Bu defa 1450 kişilik salondan bir kahkaha çıktı. Afedersiniz tam anlamıyla g.t oldum. Çaktırmadan silaha baktım içi mermi dolu ama kanalda sıkışmış o yüzden patlamamış. Macbeth çaresizlik içinde "hadi biriniz vursun da kurtulayım" diye gözümüzün içine bakıyor. Birden toplu tabancalı bir arkadaşımız durumu kurtarmak için "haaayttt!" diye Zagor gibi ortaya atladı. Tetiği çekiyor üst üste ama hiç "degaaaavvv" yok. Çıtık, çıtık, çıtık, çıtık... Belli ki silahta mermi yok. Biz bir kere "çıtık" yaptık zaten rezil olduk.

Sen ısrarla altı kere ne demeye "çıtık, çıtık" diye yüklenirsin be kardeşim. Salon kahkahadan yıkılıyor. Koca tragedya olmuş komedy kimin umurunda. Seyirciye çaktırmadan silahımı kurcalarken sıkışmış merminin kanala girdiğini gördüm. Ama göstere göstere bir daha "çıtık" yaparsam yandım. İyice rezil olmak var. Bunlar aklımdan geçerken Macbeth sahnenin öbür ucunda "biriniz öldürün ulan" diye yalvarıyor... Benim silah kendi kendine "degaaavvv" diye gürleyince, bu defa ben korkudan Macbeth mutluluktan öldü. Hem de ne ölmek. Fırsat bu fırsat diyerek olduğu yere bavul gibi düştü zaten. Selamdan sonra bol bol mavrası yapıldı tabii.

Sonunda defalarca "çıtık, çıtık" yapan arkadaşla sorduk, "Oğlum madem patlamadı. Silahın da boş. Ne demeye 'çıtık, çıtık' diye altı kere tetiğe asılıyorsun?" "Abiciğim ben o arada sahne kenarında ip falan varsa belki biri anlar da Macbeth'i boğarak öldürür diye düşünmüştüm. Kimse yardıma gelmeyince mecburen çıtıkladım." Evet tiyatronun piri Stanislavski yıllar öncesinden buyurmuş, "Tiyatro sahnesinde duvarda tüfek asılıysa patlamalıdır." Tamam üstadım onu anladık. Ama patlamazsa... "Degaaavvv" yerine "Çıtık, çıtık" olursa, o zaman ne yapacağız? Bari onunla da ilgili çözümler üretseydin iyi olmaz mıydı?

"Tiyatroda eğer duvara bir tüfek asılıysa, oyunda kesinlikle patlamalıdır"

maden şirketi halktan büyük müdür?

Ağaç yaşken eğilir. Bu atasözü ne kadar da doğru! Doğa sevgisini küçük yaşlarda anne-babasından görmüş, öğrenmiş bir çocuktan korkulmaz çünkü o büyür ve büyüdüğünde, doğayı kendi kazançları için telef etmeye niyetli, gözünü para hırsı bürümüş zalimlere karşı durur. Ne mutlu ki Artvin'e, yaşadıkları doğayı severek büyümüş, büyütmüşler çocuklarını.

Beyaz adamın topraklarını istila etmesi üzerine, Kızılderili reisin söylediği gibi toprağa dokunmamış, ağacı kucaklamamış, üstünden meyvesini alırken dalının kırılmaması için özen göstermemiş; soğuk demirini sıcak kanlarıyla ısıtan vahşi beyaz adam önce canlarını, mallarını aldı; aynı demirlerle ağaçları kesip sadece o gününü kurtarmayı düşündü.

Artvin benim için özel bir kent. Çok kültürlülüğün, hoşgörünün ve doğa sevgisinin, kent nüfusunun başka diyarlara göçe zorlanmasına rağmen kuşaktan kuşağa adeta miras gibi devredildiği bir coğrafya. Geçtiğimiz yıllarda dereleri, ormanları yok eden HES'lere karşı verilen mücadele, bugün bölgenin yok olmasına yol açacak maden ocaklarına karşı veriliyor.

Siyasetin sponsoru olarak kabul edilen ve her iktidarda varolmayı başarabilen ve yaptıkları çalışmalar yıllar sonra atıl duruma düşen şirketlerin bu kez **sözde çevreci projeye başlattıkları orman katliamları** iktidar tarafından destekleniyor. Bölgede yaşayanların onayı alınmadan, bilim insanlarının, üniversitelerin fikri sorulmadan ve önemlisi ihaleyi alan firmaların geçmişlerine bakılmadan "ben yaptım oldu" anlayışı ile kamuyu ilgilendiren işler yapılamaz. Bunların sonucunun geri dönüşü yoktur. Çok basit bir örnek vereyim: Aynı türde bir maden ocağı Küre Dağları'nda 1988 yılında yine aynı firma tarafından açıldı. Üstelik çıkarılacak madenin taşınabilmesi için de, sözde çevreci bir anlayışla 21,5 km'lik bir teleferik hattı kuruldu. Sonuç, teleferik sistemi muhtemelen yeterli verim alamadığı için kullanılmadı. Şimdi bu demir yığını havada asılı nakliye kovalarıyla, sökme maliyeti yüksek olduğu için, çürümeye terk edildi. Bölgeye sadece bu ucubeyi görmek için gidilebilir.

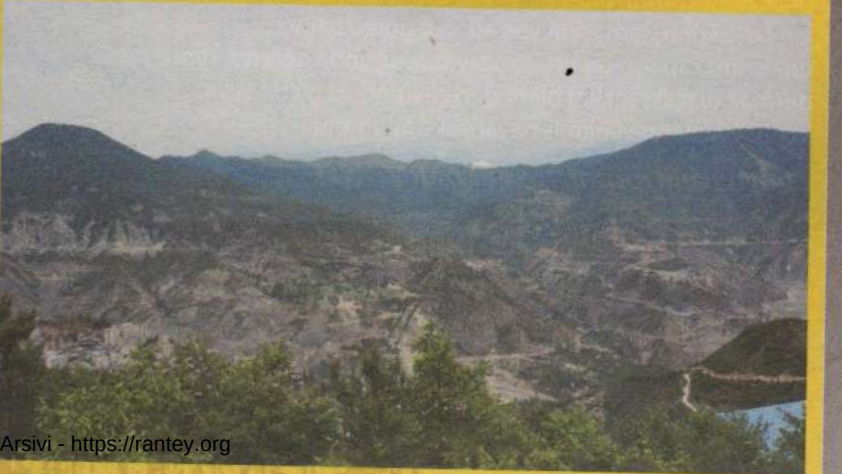
Tıpkı bugün olduğu gibi, ülkenin kaderini belirleyenleri etkileyip projelerini "çevre dostu" olarak tanımlayan işletmeler, kar-zarar hesaplarının ardından bilindik yöntemlerle ormanları katledip, yolları açmış ve madenler limana teleferik yerine karayoluyla taşınmaya başlanmıştı. Açılan yollar, kesilen ağaçlar Kuzey Anadolu ormanlarının bağrına sağlanmış bir hançer gibi bölgenin ekodengesini bozdu.

Bütün bu yaşanmışlıklardan neden ders alınmaz? Bütün bunları görüp de, madene karşı çıkan insanları dinlemek yerine, onların onayına sunmak yerine neden önlerine kolluk kuvvetleri çıkarılır? Maden şirketi halktan büyük müdür? Dünya Mars'a gitmeye çalışırken, biz hala Sanayi Devrimi'ne yeni geçmiş bir zihniyetle ağaçları keselim, betonları dikelim, kömür yakalım, maden açalım gibi yıkıcı eylemlerle geleceğimizi karartmaya çalışıyoruz? Çok sevdiğimiz çocuklarımıza dünyalık bırakmak yerine torunlarımıza dünyayı bırakmayı neden hedeflemiyoruz?

Fagus Onen. (Doğu Kayını)

ARTVİN İLHAMİ ÖLÜM TARİHİ : 2002
BORÇKA ÇAPI : 155 cm
DÜZENLİ ÇEVRESİ : 492 cm
DOĞUM TARİHİ : 1632 YAŞI : 370

- 12 - ARTVİN - BORÇKA - DÜZENLİ KOYUNDE DOĞDUM
- 15 - Bağdat'ın alınması
- 19 - Osmanlı İran kastre şirin anlaşması
- 19 - Artvin'in alınması
- 29 - Karlofça Anlaşmasının imzalanması
- 26 - İbrahim Müteferikha tarafından ilk Türk matbaası kuruluşu
- 32 - A.B.D'nin bağımsızlığının ilanı
- 89 - Fransız İhtilali
- 48 - Osmanlı yapımı ilk demir vapuru denize indirilmesi
- 77/1878 - Osmanlı Rus Savaşı(93 Harbi)
- 81 - Mustafa Kemal'in doğumu
- 12 - A.B.D 'de Titanic faciası: 1513 kişi öldü
- 14 - Osmanlı Devleti ile Almanya arasında ittifak anlaşmasının imzalanması
- 14 - 1. Cihan Savaşı'nın başlaması,
- 18 - Brest Litovsk Anlaşması
- (Artvin, Kars, Ardahan, Batum tekrar Türklere bırakıldı)
- 19 - Türk Kurtuluş Savaşı'nın başlaması
- 21 - İstiklal Marşı kabulü
- 22 - Mudanya Ateşkes Anlaşması'nın imzalanması
- 23 - Lozan Barış Anlaşması
- 23 - Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kurulması
- 38 - Atatürk'ün ölümü
- 39 - 2.Dünya Savaşı başladı
- 45 - A.B.D Hiroşima ve Nagazaki'ye atom bombası attı.
- 49 - NATO'nun kurulması
- 60 - Türkiye'de askerî ihtilali gerçekleşti
- 69 - Nell Armstrong Ay'a inen ilk insan oldu.
- 80 - Türkiye'de askerî ihtilal gerçekleşti.
- 89 - Doğu Avrupa'da Marksist ekonomilerinin çökmesi.
- 99 - S.S.C.B. Dağıldı.
- 99 - İnternet tüm dünyada adeta patladı
- 99 - Gölcük Depremi : 17480 kişi öldü.
- 002 - Borçka-Camilli Karayolu inşaatı nedeniyle hayatından buldu
- 006 - Bilimsel, görsel ve rekreasyonel amaçlara hizmet etmek üzere Orman Genel Müdürlüğü'nce buraya getirildi.

Kaan Koç

uzun yola çıkacak olana öğütler

d'den ötürü d'ye,

dünyayı bilmem, gitmedim

dağlar boyumu geçtiğinde dağdır benim için,
haritalardan ve türkülerden, yerli
uzaktan korkan gözlerimle
erkenden o ben, emekli

atlet ve don, uzun yürümeler için renkli çoraplar gerekli
kolay sütyenler uykulu gecelerde hızla çıkarmak için
bir parça duvar da götür yanında hepsinden öte, lazımdır
gözlerinin ihtiyacı için lazımdır; boş duvarlarda çünkü
orda olur insan nerde isterse,
boş duvarlarda zeytinyağı vardır yemeklerin için
sevdiğin nevesim kokuları ve kedi kuyrukları da bulunur
uzun kollarını sevişirken değiş eden iki kişinin
biçim verir boş bir duvara titrerken çıkan kısık sesleri

**piyano ve iyi şarkılar da al yanına;
sevdiğin ağızlar kadar yardımcı olur**

ilk defa görür gibi suyu in sokaklara, sokaklara sıfırdan başla
yoktur yeryüzünde benzeri hiçbir taşın çünkü
bilirim, bir çift göz bulunur zaten ayaklarının altında
bastığı her yeri toprağına katan bir imparator işte sen,
gerek duymazsın odanı bile ruhuna tapulatmaya
bütün şehirler de bu yüzden senindir,
nasılsa yürünebilir her şehir çıplak ayaklarla
nasılsa piyano ve iyi şarkılar çalmaya hazır bekler hep
kulağının içinde bir orkestra

bugünlerde ben pencereyi bile kendine doğru açan biriyim
yolculuk deyince ışıkları sönmüş tanrısız katedraller geliyor aklıma
sabahki çocuk seslerini sım sıkı tutmaya çalışan içinde bir oda
kapaklanırken kendi üstüne kırıyor kollarını kapıların
birkaç anahtar da al bu yüzden yanına, belli mi olur
yabancı kapıların üstünde tanıdık anahtarlar çaresiz de kalsa
güvenli durur

uzağa gidemedim, bilmiyorum
dünya avcumun içinde bir kaktüs dikenini saplı
kazak al, atkılarının güzeldir biraz onlardan,
tuz ve limon pası siler
salonun sakın ışığını da götür sakın atlama, sırtının sıcaklığını
yatak odasının camlarını, aynasını gardırobun,
ben uzaklardan hep korktum, onu bırak sen
başka ses tonları iyidir, başka şakalara gülmek tıbben sağlık getirir
yeni suratlar evler yeni yeni muhabbetler, derler ki
hep bizim olanlardan daha güzeldir

hepsinde anlaşırsız öyle görünüyor haksız mıyım
ama usulen ufak ricalar da gerekir uzun bir yoldan önce
mesela

saatini o şehre göre değiştirme

orayı bilmiyorum, orası bir kaktüs dudaklarımın ucunda
kimlerle konuşsam içimi yok eden o görev bilinci
gözlerimi kapatıp bir beyaz uzay boşluğunda görerek seni
durmak olacak, şeklini bilmeden çevrendeki hiçbir şeyin
kör hayvanların yenilmiş hayal yoksunluğunda

dünyayı biliyorum, rüzgar olur

bir de dağlar ve binalar
kibirle yukardan bakar
uzakta kalana

Çiğdem Canım Yayan

Nazım Hikmet

Metin Altrok

Murathan Mungan

Rıdvan Akar

kandırılmanın erdemi!

Dünün mağdurları, bugünün muktedirleri olarak, dün de kalan savunduklarını devletin azameti karşısında artık gereksiz bulmaktadır. Zira artık devlet kendileridir.

Eğer bir inancınız ve o inancın da bir lideri varsa ölmesi iyidir. Lider ölüye hata yapmaz. Dolayısıyla o inancın meftunu olanın da hata riski azalır. Zira liderin yazdıkları ve söylediklerine vakıfsanız ancak yorumda bir türbülans yaşansa da savunulan akide bellidir. Yalpalanmaz. Dün liderin beyaz dediğine takipçisinin siyah deme şansı yoktur. Belki beyazın kirlenmesi üzerine uzun aforizmalar üretilir ama o kadar.

İnancın kılavuzu liderin yazdıkları ve söyledikleriyle sınırlıdır. Yorumlamak takipçinin meşrebine göre değişir. Siyasi, ekonomik, çıkar, uzlaşma ve dahi farklı mülâhazalarla inanca farklı anlamlar yüklenir ama inancı kökünden değiştirecek yepyeni bir söylem üretilmez, üretilemez çünkü lidere söz izafe edilmez. Söze ancak anlam yüklenebilir.

Heyhat! Lider yaşıyorsa problem vardır. Zira lider fikrini değiştirebilir. Hatta o kadar ki liderin ideolojisi değişebilir. Külliye bambaşka bir dünya görüşünü savunmaya başlayabilir. Mesele liderin değişmesi değildir, lider "liderdir." O düşüncenin menbaı ve inancın pınarıdır. Dolayısıyla farklı bir yataktan akmaya başladığında, inanca istikrarı kazandıracak gerekçeye de sahiptir. Asıl mesele eski tabirle tilmizlerinin içine düştükleri hazin ve

çelişkili vaziyettir. Dünün siyahı beyaz olduğunda bunu tevil edecek u dönüşünü, aynı tutarlılıkla savunmak ve liderden uzaklaşmadan oportünizme kılıf uydurmak gerekecektir. Geçmişte inancın istikrarına tutarlılık denirdi. İnancı savunan açısından önemliydi. Zira dünyanın beyazları kirlense de gökkuşağına dönüşmemeliydi.

Dolayısıyla inancını savunan için hayat o akideler bütünüyle anlamlandırdı. Ancak lider alabildiğine yalpaladığında, savunucusu

açısından iki yol kalırdı. Ya inançtan kopar ve kendi tutarlılığına sahip çıkırdı ya da liderle birlikte rüzgarın önündeki yapraklar gibi savrulup, her defasında da haklı çıkma marifetiyle yüzşüzleşilirdi.

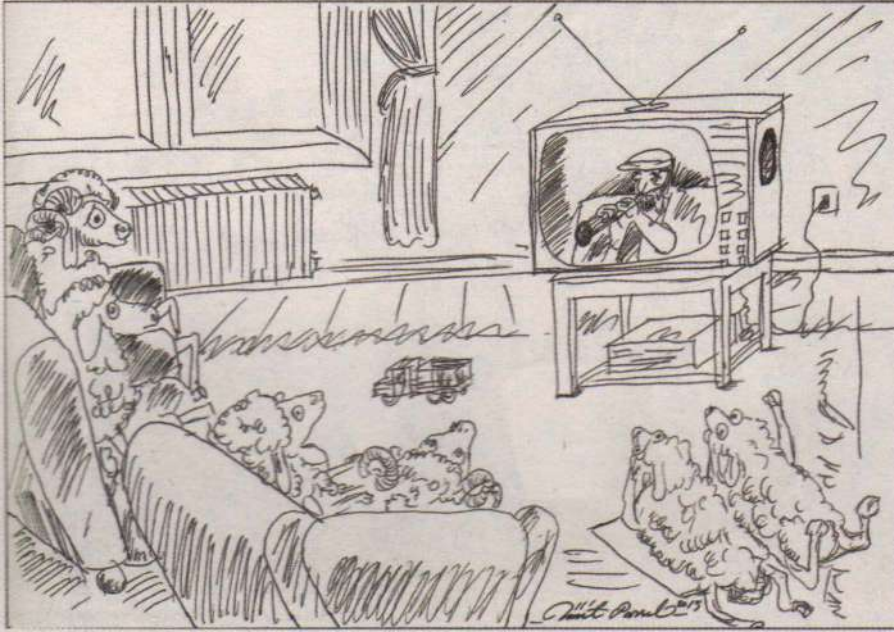
Yukarıdaki vurgularımda ne çok lider ve takipçisine ilişkin örnek verilebilir değil mi? Bu ülkenin inanç değerleri entelektüel düzeyde hiç bu kadar aşınmamıştı. Geçmişte muhatabınıza dönüp "ama sen şu tarihte, bunun tersini savunmuştun" ya da "ama kitabında, şimdikinden 180 derece farklı şu görüşleri savundun" denildiğinde muhatabı ya utanır ya da zirveyi tevil edecek gerekçelerle ateşli konuşmalar yapardı. Şimdiyse büyük bir pişkinlikle sadece "kullanışlı aptal vb." olduğunu söylemeyi yeterli buluyor. Süleyman Demirel'in "dün dündür" söylemi, en çok da ondan şu veya bu şekilde nefret edenlerin dönmelerinde bir kurala dönüşüyor. Pervasızlıkla alabildiğine "nasıl da kandırıldık, çok kandırıldık, iyi kandırıldık, fena halde kandırıldık" türü gerekçelerle dün

savunulan değerlerinden uzaklaşabiliyor.

Niye? Çünkü lider fikrini değiştirdi. O kadar basit. Lider dün farklı düşünmeye başladı. Yeni değerler, yeni çıkarlar, yeni dost/düşman tanımlarına sahip oldu. O halde liderle birlikte o dönmenin gerekçelerini de uydurmak gerekecektir. **Liderin ahlakı sorgulanmaz. Dedik ya o "liderdir."** Belki de takipçilerin hiç bilmediği bir sır vakıftır ya da ihanet/sadakat ikileminde inancı yeniden tanımlamak zorunda kalmıştır. O, "döndüğünde" kitabı yeniden yazacak olandır. Ancak takipçisi için hayat hiç de öyle kolay değildir. Takipçi hayatın içindedir. Sorgulanacak, tutarlılığını yeniden kanıtlayacak ve işin kötüsü lidere olan aidiyetini yeniden tanımlayacaktır. Geçmişteki dostları artık düşman, hain dedikleri birdenbire dost ya da -mesela- "milli" oluvermiştir. Sayfalar dolusu makale, köşe yazısı, televizyon programı, onca kitap heba olmuştur. Şimdi lider gibi düşünmek gerekir. Hepsini bir kenara bırakıp, liderin minaresine kılıf uydurmak gerekir. Peki o eski müktesabatı karşınıza çıkardıklarında ne yapacaksınız? **Müstehzi bir gülüş yeterlidir. Kandırılmaya müsait çocuk bakışlarıyla "cancağızınıza" "yeni şeyler söylemek" gerektiğini hatırlatmanız**

yeterlidir.

Korkulu olansa liderin yeniden fikir değiştirme riskidir. Soyut olmasın, dün AB'si yerine Avrasya ve dahi Ortadoğu'nun Sünni ittifakı bir seçenek olduğunda hepsini de savunmak gerekir. Dünün Mao'su yerine önce Öcalan'ın "ulusal hareketi" ve dahi Atatürkçülük'ten sonra "millici" olduğunda bile hep haklı çıkmanın erdemine sahip olma pişkinliğine de sahip olmak gerekir. Sözün hükmünü yitirdiği, yazının değerinin bittiği bir dönemde aslolan

pragmatizmdir. Güçlünün yanında olmak, güçlü ile müttefik kalmak, çıkarın olduğu yerde inancı gerekçe kılmak ve lidere olan bağı ideoloji/inanç/değer/ilke/ahlak yerine "hep liderle kalmak" yeterlidir. Kişinin aslında iradesini bütünüyle liderin oportünizmine indirgemesi gibi bir alçaklık söz konusudur.

Dünün mağdurları, bugünün muktedirleri olarak, dün de kalan savunduklarını devletin azameti karşısında artık gereksiz bulmaktadır. Zira artık devlet kendileridir. **Lider, çıkar, parsa, avanta, mevki, makam, terfi, köşe, atama, ihale olduğu sürece fareli köyün kavalcısı olsa da terk etmemek gerekir.** Geriye artık büyük ölçüde çölleşen bir entelektüel iklim kalakalmıştır.

Ve bu ülkenin mağdurları için onca savaşım verenler, nihayetinde sadece büyük bir hüznün ve acı ile "hiç olmazsa tutarlıydık" diyebilmektedir.

Ne kadar "banal" değil mi?

onun gözüne bakarsan fena

havalandırma deliklerini tıkayan bi basınç var. havalandırma deliği derken ışığın geçtiği küçücük huzmelerden bahsediyorum. nefes almak yanındaki insanın gırtlığına yapışmak gibi. nefes almak ıslak bi yorganda titremek gibi. gökyüzünün ve göçmen kuşların erbabı olan amca, avuçlarını koltuk altına almış tavana bakıyor. **bize bir saatlik oksijenimiz kaldığını söylediler. büyük bi ses olarak sızdı bu cümle odaya.** duvarlardaki ergen sıvaları titretti. havada dolandı bi süre... öleceksiniz.... geberin.... alfabe de gebermekti tabii cümlelerin tabii hali. ölmek basit bi iş değil. pis bişey. kolay olsa bari.

parmaklarını siyah gür saçlarına bıçak gibi daldırdı kadın. kansız ve sessiz bi ölüm diledi içinden. göğsünde yer etmiş öksürük olmasa sessizlik tamamdı aslında. asla kabullenemeyeceğin o sonla ilgili hayal kurmak. daha bir kaç ay önceden parıldayan o elbise şimdi üstünde.

bodrum katı sidik ve kan kokusu dolu bi çuvala dönüşmüş. hayat dönüşmüştü işte.. **hepimiz ötekiydik. hepimiz bir hiçtik. sanatı da olmazdı bu anlamsız boşluğun.** bir an bile olsa hayal et diye yazıyorum. bi hayaletin sana musallat olması beklenir miydi bu hazin sondan.. tarih afalladı. bi başlık olarak geçti ölümün cesetleri. gizlenemeyecek kadar derin mi ora..? biz onu tekrar unutmuncaya kadar var olan hiç'lik ...

köşeyi dönme lodos var. gittikçe büyüyen bir hortum var. içine çekiyor seni fırtınanın gözüne doğru. onun gözüne bakarsan fena. ne fena. **uzun boylu esmer keskin nişancı var. köşeyi dönme.** hislerini dinle bak, durdu hava, sanki nefes almıyor sokaklar. zaten bi numara büyük bu postallar. sen de aynı türküyü söyleyip dönmüştün meydanda. köşeyi dönme ekmek kokusu değil buateş etme ...dur ...nefes alma ...

kaçış ve dönüş

Herkesin işinde sıkı bir ortağa, özel hayatında çılgın bir dosta ihtiyacı vardır.

Koşullar ne olursa olsun sizi gitmek istediğiniz hedefe götürecek ve bunu yaparken de güvenlikten, konfordan, zamandan ödün vermeyecek hızlı düşünen, hızlı hareket edebilen ve biraz çılgın, güçlü, sizi baştan çıkaracak, cesaretlendirecek bir ortağa...

Uzunca süredir o hafta sonunu ipe çekiyordum çünkü nihayet Hilux'a atlayıp, kendimi doğaya atabilecektim. Herkesten uzakta bir kamp ateşi, bir dağ eteğinin sakinliği ve bakırlığı eminim bana çok iyi gelecekti. Perşembe akşamından son hazırlıklar yapıldı ve cuma mesai sonu gelir gelmez hemen yollara düştüm. Uzun, upuzun bir yolculuktu bu. Kendimle baş başa kalacağım, şehrin gürültü ve stresinden uzaklaşacağım bir yolculuk. Hilux zaten böyle bir yolculuğa her durumda benden daha fazla hazırды. Konağı çevirmek yeterliydi sadece. O seninle her yola gelirdi.

Köy yolları, patikalar, asma köprüler, dağ yamaçlarını geçtikçe geride bıraktığım şehrin yorgunluğundan arınıyordum. **Zaten bu sarp yolları aşmak Hilux'la çocuk oynacağı sayılırdı. Ama bir şeylerden uzaklaşmak bana o kadar iyi gelmişti ki kamp yapmayı düşündüğüm vadiye varmış olmama rağmen, yola devam ettim.** Daha ıssız, daha sessiz yerlere... Sanki kendi iç dünyama doğru yolculuk ediyordum. Nihayet hava kararmaya yüz tuttuğunda artık durdum. Kamp için ilk hazırlıklara başladım. Hilux'ın bagajından malzemeleri çıkardım. O kadar uzun yol yapmış olmama rağmen hiç yorgun değildim. Sadece önümdeki 2 koca sakin, huzurlu, bol oksijenli günü düşünüyordum. Şimdi kendimle baş başa kalma vaktiydi. Bu kaçamağımın ilk günü güzel başlamış ve çok güzel bitmek üzereydi. Uykum gelmiş, kafam rahatlamış ve son derece sakin durumdaydım. Ertesi sabah erkenden kalkacak ve yakınlarda haritada gördüğüm nehir kenarında balık var mı diye bakacak, biraz orman meyvesi toplayacak ve çantamdaki kahvaltılıklarla doğayla baş başa bir kahvaltı yapacaktım. Tüm bu düşüncelerle uykuya daldım. Sabaha kadar deliksiz uyumuşum, bebekler gibi. Saate bakmak için telefonu elime aldığımda ise telefonun hatırlatma ekranında bir uyarı gördüm. Oysa bütün toplantıları organize etmiş, gerekli olanları halletmiş ve az önemlileri ertelemiştim. Yani planlamadığım hiçbir şey yoktu. Ya da ben öyle sanıyordum. Telefonda gördüğüm şey ise "5 Mart 2016 Cumartesi Özge'nin doğum günü"ydü. Asla unutulmaması gereken bir şey! Bugün cumartesi olduğu için tatildi ve muhtemelen erken kalkmazdı. Yani ona yetişmek için biraz da olsa zamanım vardı. Nasıl hızlı toparlandığımı anlatamam. Hilux'a atladığım gibi yola düştüm. Doğanın cumartesi, pazarı yoktur. Bunu bir anda bastıran şiddetli yağmurla anladım. Zaten patika yollardan, araziden

gidiyordum. Yağmurla beraber her yer bataklığa dönüşmüştü. Neyse ki Hilux, bir şehirli olduğu kadar bir maceraperestti de ve bu şartlarda hiç teklemeyen ilerleyebiliyordum. Ama henüz önümde çok uzun bir yol vardı. Ve doğum gününü ilk kutlayan kişi ben olmam gereken Özge... Patika yoldan ilerlerken bir yandan da haritada kestirme bir yol bulma uğraşındaydım. Zaten patikadan gidiyorsun, onun kestirmesi mi olur demeyin. Nitekim köy yolunu dikine kesen bir araziye girip, dönüşü bir hayli kısalttım. En azından ben öyle sanıyordum. Bir arabanın zorlukla geçebileceği son derece sarp yollarda ilerlerken, karşımda duran koyun sürüsüne takıldım. Yoldan çekilmeye hiç ama hiç niyetleri yoktu. Hilux'tan inip, çobana seslendim. Uzunca bir süre sonra geldi ve çobanla birlikte koyunları yoldan çekmek için bir hayli uğraştık. Daha bitmemişti. 1 km sonra karşıma çıkması gereken asma köprü yoktu! Yani kestirme yol işe yaramamıştı. Halatları kopmuş ve kullanılamaz hale gelmişti. Yapacak bir şey yoktu. **Yol olsun olmasın, mutlaka bir yerlerden en hızlı şekilde gitmeliydim. Öyle de yaptım. Taşlı yollar, dereler, vadiler, sarp patikalar önüme ne gelirse aşıp geçiyordum Hilux sayesinde. Beni yolda bırakmazdı.** Zamanında yetişmem ise bana bağlıydı. Bir de hediye bulmak icap ederdi. Bu ıssız yerde, ormanın, dağın tepenin ortasında ne hediyesi? Cevap 6 km sonra bir köy yolunda karşıma çıktı. Köylü kadınlar yaptıkları çeşitli el işi tahta oyma kaşıklar, nazarlıkları sergiliyorlardı. Dünyanın en şanslı adamı olmalıydım çünkü köy pazarına denk gelmiştim. Hemen onlardan birkaç parça hediye alıp yola devam ettim. 1-2 saat önce dağ, taş, bayır, tepe giden Hilux'ın şehirli olma zamanı gelmişti. Çünkü geç kalmamak için hızlı gitmek zorundaydım. Ne garip, dün kaçarak uzaklaştığım şehire şimdi koşarak geri dönüyordum. Elbette bir kadını sevmiş olmak böyle bir şeydi. Kaçarak uzaklaştığın her şey, bir kadın sayesinde koşarak geri döndüğün bir tutku olabiliyordu. Tam zamanında yetiştim. Yeni kalkmış, kahvaltısını ediyordu. Köy peyniri, köy yoğurdu, köy biberi ve onun için aldığım küçük hediyeyi önüne bıraktım. Usulca yanaklarından öptüm. Mutfak camından kapıda duran çamur içinde Hilux'a baktım. Özge şaşkınlıkla sordu. "Nereden geliyorsun sen, bu arabanın 1 metre çamuru da ne böyle?" Gülümseyerek cevap verdim. "Markette köy peyniri kalmamış. Ben de peynirin köyüne gittim..."

Emre Barca

babalar ve okurlar

Orhan Pamuk, *Kırmızı Saçlı Kadın*, YKY, 2016

Bazı yazarların bütün kitapları olaydır. Elbette her yazar bu noktaya kavuşamaz ama bir aşamadan sonra bazı 'şanslı' yazarların yeni kitapları gazetelerin ve televizyonların kültür-sanat, hatta kimi zaman güncel bölümlerinde bir 'olay' olarak duyurulur. Orhan Pamuk böyle bir yazar ve *Kırmızı Saçlı Kadın* da böyle bir kitap.

Bu kitapların peşinen kusur arayanları ve peşinen şakşakçıları vardır. Kimi küçük, kimi büyük ama her halükarda gündelik politik hesaplarla hareket ederek okur olamayan, okur gibi davranmayan, okumayı diğer hesapların üstünde tutmayan sözde okumaları vardır. Ne var ki bu 'olay' karşısında gerçek okur da tıpkı bir baba-oğul ilişkisinde olduğu gibi sadakat ve ihanet arasında salınmanın heyecanını yaşar. Bu yeni doğumun anlamı nedir? Yeni kitap öncekiler arasında nasıl bir yer alacaktır? Büyük bir hezimet midir bu yeni doğan, yeni bir sıçrama mı?

Gerçek okur olaydan değil, metinden heyecan duyar ve ilkin, taze geleni nereye koyacağını bilemez. Ancak, bir parça edebiyat tarihine aşına olan ya da bir yazarın tüm kitaplarını okuyabilme cehdini gösterenler bilirler ki genelde yeni gelen kitap, aslında yazarın kitaplığındaki rafına usulca yerleşir. Genelde eskilerle belli bir sürekliliği olduğu gibi, eskilerden belli bir kopuşu da temsil eder yeni kitap. Yazar da kendisini aşan ismine, imzasına hem sadık kalmış hem de ihanet etmiştir. Yeni bir doğumun koşulu budur.

Kırmızı Saçlı Kadın, Pamuk'un önceki kitaplarındaki önemli temaları, yazarın Doğu-Batı, sadakat-ihanet, evrensellik-yerlilik gibi meselelerini bu defa farklı bir şekilde yeniden ele aldığı bir kitap. Pamuk kadim ikililerine, aslında yazarı tanıyanların çok da yabancı olmadığı bir yenisini ekliyor ve erkekler tarafından yazılan tarihin en temel çatışmalarından birini, baba-oğul arasındaki ilişkiyi, konuyla ilgili en temel efsanelerle bir arada ele alıyor. **Kral Oidipus ve Rüstem ile Sührab'ın hikayeleri erkeklerin kendileriyle göz göze geldikleri anlarda karşılaştıkları kuyunun en dibindeki efsaneler olarak karşımıza çıkıyor.**

Anlatının zamanı da *Kırmızı Saçlı Kadın* okurunun imtihanlarından biri olarak karşımızda. Her halükarda, kışkırtacak bir hikaye anlatımı başarısının yanı

sıra, kuyuyu açmak için yavaş yavaş yerin altına, efsanelere doğru inerken farklı katmanlarla karşılaşmamız gibi, kimi bölümlerde zamanın beklenmedik şekilde hızlandığı, ilk bölümde ise ağır ağır aktığı bir anlatı oyunu var kitapta.

Üç bölümden oluşan kitabın ilk zamanı, romanın zamanıyken, ikinci bölümde efsanelerin yeniden yazımıyla zaman hızlanıyor ve son bölümde, çağdaş bir hamleyle kitap kendine kapanıyor. Öte yandan kitap, kuyunun dibinden bizi izleyen babalar, ustalarımız, reislerimiz, devlet ve diğer baba figürlerinin yanı sıra, kadınları, anneyi ve aşkı da konu ediniyor aslında. *Kırmızı Saçlı Kadın*, efsanelerdeki gibi yan bir figür olmakla da kalmıyor ve kitap boyunca annenin, kadının ve aşkın hayaleti baba-oğul ilişkisinin kurucu bir unsuru olarak karakterlerimizin peşini bırakmıyor. Zira anneler de babalar gibi peşimizdedir. Bizi en yakından tanıyan, en yakından tanıdığımız kişiyle, aslında hiç tanımadığımız, kendilerine ait arzuları ve annelik dışında bir yaşantıları olduğunu kabullenmekte zorlandığımız kadınları ve saçlarının renklerini düşünmek, hele de konuşmak istemesek de.

Çünkü "bazan" konuşamayız. Batı babayı öldürmekle kalmayıp, baba-oğul üzerine konuşmayı insanı/erkeği anlamının temellerinden biri haline getirir de, Doğu'nun evladını öldüren babayı, sultanı, devleti resmetmedeki sözde cesaretine rağmen, babanın otoritesini ve şiddetini konuşmaması gibi, biz de konuşmamayı tercih ederiz. Hiçbir şey olmamış gibi yapmayı ve bu şekilde hiçbir şey olmayacağına inanmayı.

Kimi eleştirmenlerin bu gerçek üzerinden yaşadığımız toplumda tanıklık ettiğimiz ve ses çıkarmadığımız suçlarda yazarın sorumluluğunu tartışmaları da bu bakımdan anlamlı olabilir. Ne var ki Pamuk kitapta ciddiyetle sorar: "Ustasını kuyunun dibinde ölüme terk eden vicdansız bir kişi yazar olabilir mi?" Cevabımız "Evet"tir. Yazar böyle bir vicdansız olsaydı bile, iyi bir yazar olarak kalırdı ki kimseyi ölüme terk ettiği doğru değildir. Ya da asıl doğru olan, o insanları hep birlikte ölüme terk ettiğimizdir.

Hasılı, sevgili okur, iyi yazar olmak kadar iyi okur olmak da önemlidir. İyi okur için olay değil, metinse asıl olan, *Kırmızı Saçlı Kadın*'in da önce okunması, bir güzel okunması gerekir. Ancak ondan sonra, kitap ve yazar üzerine konuşmak mümkün hale gelir.

"Ustasını kuyunun dibinde ölüme terk eden vicdansız bir kişi yazar olabilir mi?"

Gülbin Aktaş

hepimizin öyküsü aynı... mı?

**tiyatro
kafası**

"Bu ülkenin kadınlarının artık böyle sorunları olmadığını biliyoruz. Bu yüzden bu oyunu tüm İtalyan kadınları yararına oynamaya karar verdik."

Bu ironik cümleyle başlıyor hepimizin öyküsü...

Oyunun yazarlarının dile getirdiği gibi, gerçekleri dram yerine mizahla anlatmak her zaman daha akılda kalıcıdır. O nedenle, 1970'lerin sonunda yazılmış olmasına rağmen bugün hala geçerliliğini koruyan, kadınların evrensel sorunlarını ele alan 'Hepimizin Öyküsü Aynı' mizahi bir anlatıma sahip.

Nobel ödüllü yazar Dario Fo ve 2013 yılında hayatını kaybeden tiyatrocu eşi Franca Rame tarafından yazılan ve hayatın içinde seyirci kaldığımız pek çok durumu mizahi bir sergileyen oyun aslında, *Uyanış*, *Yalnız Kadın* ve *Teröristin Anası* (Bir Ana) adlı üç ayrı metinden uyarlanmış. Füsün Demirel tarafından Türkçeye çevrilen metinler, farklı profillerden, sınıflardan kadınların mücadelesini, yaşadıklarını ironik bir dille anlatıyor.

Çok zekice bir açılışla başlayan oyunda ilk monolog, *Pınar Çağlar Gençtürk*'ün bir işçi kadını oynadığı *Uyanış*.

Her günü birbirinin aynı geçen bir işçi kadın, her zamanki gibi işe yetişmek için erkenden kalkıyor. Ve günlük sıradan koşturmalı hayatı başlıyor. Kocasıyla her gün tekrarlanan aynı diyaloglar, çocuğunu kreşe bırakma ve işe yetişme telaşı hepsi tempolu ve mizahi bir şekilde aktarılıyor. **'Teröristin Anası'** oyunu ise bir sistem eleştirisi niteliğinde. Oğlu terörist ilan edilen ve tutuklanan, sorunlarıyla baş etmeye ve çevresindekilerle mücadele etmeye çalışan bir ananın dramını izliyoruz. **Hatice Arslan** annenin dramını abartmadan ve trajediye dönüştürmeden veriyor. **'Yalnız Kadın'** kocası tarafından eve hapsedilmiştir. Kocasız, çocuklu

ve trafik kazası geçiren kayınbiraderiyle yaşamaktadır. Hayatı televizyon, radyo ve salonundaki pencereden yaşamaktadır. Karşı apartmana yeni tanışan komşu kadınla hemen dertleşmeye başlar. Evin erkekleri tarafından cinsel obje olarak kullanılmakta, taciz edilmekte ve hiç saygı görmemekte,

iyi bir hizmetçi, iyi niyetli ve yapayalnızdır. Anlattıklarını kahkahalarla dinlerken; mizahla acının iç içe geçtiği bir dertleşmeyi izliyoruz. **İrem Sak** oyun boyunca düşmeyen temposu ve doğallığıyla çok başarılı bir performans sergiliyor. Sahneye çıktığı anda seyirciyle kaynaşılıyor ve çok sıcak bir diyalog kuruyor.

Herkesin çok farklı duygu yoğunluğuyla çıkacağı oyun, kendi hayatlarımızda kendi erkek çevremizle başka türlü ilişkiler kurmuş olsak da kendi dışımızda yaşanan sorunları görmemezlikten gelemeyeceğimizi ve daha da önemlisi görmezden gelmememiz gerektiğini çok çarpıcı bir dille yüzümüze vuruyor. Özellikle erkek seyircilerin **"Biz bu öykülerin neresindeyiz?"** sorusunu kendilerine sordurmayı ustalıklı başarıyor.

Üç oyunun da ortak noktaları; itiraz etmeleri ve direnmeleri. Daha da önemlisi bunu erkekleri reddederek yapmıyorlar. Kendilerini, umutlarını yitirmeden ifade etmeye çalışıyorlar. Kendimizi onlara o kadar yakın hissediyoruz ki onların yanında yer alıyoruz, onlara hak veriyoruz ve kendi dünyamızda aynı sorunları yaşamasak bile oyundan çıkarken ister istemez o cümleyi ediyoruz: **Hepimizin Öyküsü Aynı...**

Başar Başaran

haklılığımı fizikten alıyorum

Hani iki yandan tutulmuş bir çarşafın ortasına bir elma bıraktığını düşün. İşte çeperden elmaya doğru yuvarlanan iki erik olduk seninle. Papaz eriklerinin teslimiyetinden söz ediyorum yahu delirmedim.

Kime ne bunlardan dedim. Susacaktım beceremedim. Demek acılarımı anlatmamayı öğrenecek kadar büyümедim. Hâlbuki yıllar önce bir ikindi vakti hakikat bütün suretleri gibi yalın önüme düşmüştü. Sarı denizin kıyısında bir kadın tüm çekik gözlüler gibi söylediğinden fazlasını bildiğini düşündüren bir tavırla yazmaktan kurtulmam için dua etmişti. Olsa olsa beddua demiştim. Şimdi gece sabaha varmadan yatağın yamacında durmuş anlıyorum ne söylediğini. Meğer dile gelen her duygu gibi içimdeki sızı da söylendiğinde manasından eksilirmiş. **O halde acıların namusu susmayı öğrenmekle korunmuş.**

Şöyle ketumluğuyla kederin delikanlı gibi demlenmeyi bilemedik desene. Konuştuk sabahlara kadar kimi bulduysak durmadan konuştuk. Kapağı açık kalmış bir çaydanlık gibi kaynaya kaynaya tükettik suyumuzu, kendi sesimizden, kadük derdimizden yorulduk. Oysa insan anlattıkça ele verir kendini. Katilin dertleştiklerinden çıkacak, seni tam tarif ettiğin yerden vuracak. Üstelik kızamazsın çünkü mütereddit bir müntehirin aczine sen de olsan dayanamazsın. Bacakları kırık bir ata bakar gibi acıyarak ama kendi kudretinden de hırsızlama bir zevk alarak çekersin tetiği. **İnsan böyle şeytan olur ve şeytan olmanın en iyi tarafı şeytanların şeytan olduklarını bilmemeleridir.** Kafayı vurdular mı öyle uyurlar.

Onları bırakalım biz ayaktaız. Melek olmadıysak da şeytan değiliz. Sen ve ben karlar altında bir kış gecesinde, yıldızlar asılı yaz akşamında, yağmur tıktırısında, sinek vızılısında, cankurtaran sireninde, koridor lambasında, açık televizyon uğultusunda, komşu kavgasında, ortada bir sebep yokken sessizliğin ortasında ayaktaız. İki paket un gibi karşılıklı duruyoruz rafta. Biraksalar birbirimize doğru akacağız. Hani bir bıçak delse göbeğimi, ince bir tırnakla çizsem boynunu zamanın ortasında birbirimize karışarak undan bir nehir gibi bembeyaz sessizce akacağız. Babaannemin parmaklarından geçip bizi artık ayıramayacakları yere varacağız. Ayrılmamak ayrılmamakmış. Yani kendi yolumuza gitmemek keyfiyeti değil, hangimizin hangimiz olduğunun anlaşılmadığı yere gelmekmiş. Şimdi görüyor musun niye giderek bana benzediğini, ah küçüğüm bulsam da sana anlatsam bunları.

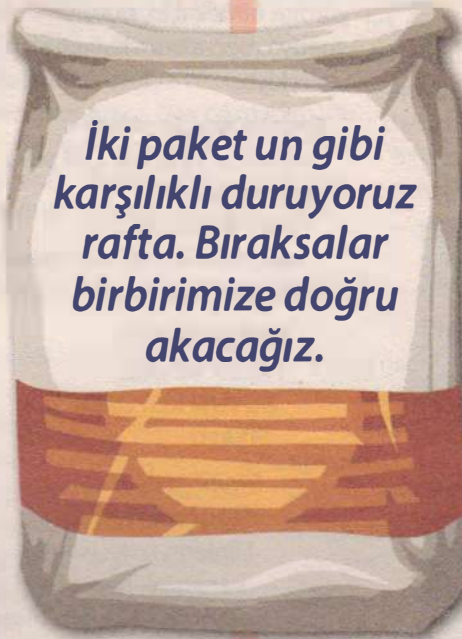
Dublin'den bir akşamüstü bunun için arıyorum seni, telefonu Heidelberg'den açıyorsun, sesini duymuyorum, arayan benim biliyorsun. Sisli bir rüzgâr soluyorum Elgar'ın gözyaşları sazından damlıyor. Arabanın camına buz yağıyor kim bu

yanımdaki kadın bakıyorum. Sana benzer bir tek yanını bulsam, alsın götürsün beni razıyım. Tek başına da bir paket unum işte, kime olsam yararım ama yok hiçbir kadının hiçbir yanı sana benzemiyor. Bir bardan içeri giriyoruz insanlar neden bana gülüyor. Senden uzaktayken yanlış bir yerde olduğumu hissediyorum. Geniş bir düzlüğün başında durmuşum pusulamın camını yere çalıyorum. Artık istikametlerin bir anlamı kalmadı. Aramızda gıcırdayarak dönüyor hantal bir dünya, ben neredeysem senden tarafa, sen neredeysem benden tarafa, terk edilmiş bir lunaparkın paslı kapısı gibi dönüyor. Savaşlara, sürgünlere, aç çocukların ıstırabına rağmen atlar koşturuyor haralarımızda, seninle balkondan bakıyoruz devrimize, el ele, yeisle, bir tarih geçiyor önümüzden, birbirimizden başka tutunacak dalımız kalmadı, dumanları tütüyor tabancalarımızın, ölsek de öldürsek de seninle biz daima ayaktaız. Görmüyorsak da birbirimizi uyumadığımızı biliyoruz. Dünya bükülür dediklerinde

anladım nasıl olduğunu demek kendi içimizden çıkamıyoruz.

Hadi anlatayım bak bunu sen de bilmiyorsun. Ortadaymış meğer ağır bir kütle, demek yer çekmezmiş de bizi, biz ona gidermişiz dediler haberlerde. Sabah kapattım televizyonu ulan bir sigara yaktım düşündüm. **Eksik bir parçacığını bulur gibi aşkın fark ettim nereden gidemediğimi. Mutlu günlerimizden bir resim mi olur, birlikte uyunmuş bir filmin yazıları mı, sana söylediğim bir yalanın utancı mı, hangisi en altta durur bilmiyorum.** Ama biz ikimizi, yani yaşamın mutlu bir anında yaşadığımız haliyle ikimizi, o her şeyden ağır kütle gibi koyduk kendi zamanımızın ortasına. Hani iki yandan tutulmuş bir çarşafın ortasına bir elma bıraktığını düşün. İşte çeperden

elmaya doğru yuvarlanan iki erik olduk seninle. Papaz eriklerinin teslimiyetinden söz ediyorum yahu delirmedim. Bizden büyük yazgıyı anlatıyorum. Kendi yetiştirdiğimiz elmaya teslim olduk anlayacağın, iyi mi, kötü mü, onu sen bilirsin. Şaşıyorsun böyle olduğumda biliyorum, bir dur diyorsun, başını döndürüyorum gel otur diyorsun, beni artık durduramazsın, haklılığımı fizikten alıyorum. Bak yine tutmadı duası sarı denizdeki kadının, yazmaktan kurtulamadım. Çünkü anlattıkça kendimi sen de dâhil dünya değişecek sanıyorum. Kim kimi değiştirebilmişa çocuk, konuştukça saçılıyor zaafım, katlime ferman çıkarıyorum. Olsun, birini sevmek sevgiyi tarif etmekten zormuş bunu yazdıkça öğreniyorum.

benim adım ne? what's my name?

1967'de Earnie Terrel maçı öncesi Muhammed Ali ile Earnie arasında gerginlik yaşanır. Earnie sürekli ona Müslüman olmadan önceki adıyla 'Cassius Clay' diye hitap eder. Bu Ali'yi çok kızdırır ve maç boyunca rakibine attığı her yumruktan sonra "What's my name? What's my name?" (Benim adım ne? Benim adım ne?) diye bağırıp durur.

Onun adı Muhammed Ali... Tüm zamanların en büyük dövüşçüsü, kendi tabiriyle kelebek gibi uçan arı gibi soka, The Greatest. 12 yaşında boksa başlayan Muhammed Ali bugün 74 yaşında. KAFA bu büyük dövüşünün bugüne kadar verdiği tüm röportajları derledi. İşte boksa başladığı günden Parkinson'a yakalandığı güne kadar tüm zamanların en büyük şampiyonunun kendi ağzından hikayesi...

Çeviri: Orhan Parlakışık

İLK YUMRUĞUMU 12 YAŞINDA BEYAZ BİR ÇOCUĞA ATTIM

Röportaja "Süpermen ile konuşmak" adını vereceğim... Süpermen olmak nasıl bir duygu? Nasıl hissediyorsun? Süpermen filan değilim ben. Sadece iyi dövüşüyorum.

Ama sana "The Greatest" (muhteşem) diyorlar? Sadece dövüşme konusunda...¹

Hayatında eğitimin eksikliğini hissettin mi? "Keşke okula gitseydim" diyor musun?

Kızım 6 yaşındayken Arapça, İngilizce ve İspanyolca konuşabiliyordu. Eğitimin tek yolu okula gitmek değildir. İnsan kendi kendini eğitebilecek bilgiye sahipse, bu açığı kapayabilir. Musa, İsa ve Tanrı'nın diğer bütün peygamberleri eğitimsiz insanlardı. Bunun bir nedeni var. Tanrı özellikle onları "boş" olarak aldı ve işledi. Okumada ve yazmada belki başarılı değilim. Ancak iş farkındalığı, hislere, sevgiye ve tutkuya geldiği zaman, ben oldukça eğitimli bir insanım. Hayatı öğrendim. İnsanları öğrendim.

Olmak istediğin her şeyi olabileceğini söylemişsin... Her şey olamayabilirim ama her şey için çabalarım.²

İlk kiminle dövüştün?

12. yaş günümde ailem bir bisiklet hediye etmişti. Bir yere girdim, çıktığımda bisikletim yoktu. Çalınmıştı. Çok kızmış bir şekilde ağlarken, Joe Martin adındaki polis şefiyle tanışmıştım. Ona, bisikletimi çalan hırsızın canına okuyacağımı söylemiştim. Bana, hırsızlarla daha iyi mücadele edebilmem için önce boksa yapmayı öğrenmem gerektiğini söylemişti ve ben de öyle yaptım. 6 ay sonra ilk dövüşümü, benim gibi 12 yaşında olan bir beyaz çocuğa karşı yaptım ve kazandım.³

korkabilirim ki? (Gülüyor) İnsanları seviyorum, onlar da beni seviyorlar. Nereye gitsem inanılmaz bir kalabalıkla karşılaşıyorum. Roma'dayken, erkekler bile beni öpmeye çalışıyorlar!⁴

Koruman var mı?

Bir korumam var, evet. Gözleri olmadan görebilen, kulakları olmadan duyabilen, hafızası olmadan her şeyi hatırlayan bir koruma. Tahmin et, bu kim? Allah, benim korumamdır. Senin de öyle.⁵

Televizyonda ya da dergilerde, kendini görmek hoşuna gidiyor mu?

Bunun karşılığını, Tanrı'yı överek vermeye çalışıyorum. Sadece dövüşmek, artık beni tatmin etmiyor. İnsanlara, siyahlara yardım etmek için, bütün medya mecralarını kullanmam gerekiyor.

Eminim zengin olmak hoşuna gidiyordur. Çok para kazanıyorsun.

Parayı dağıtmak için kazanıyorum. Ve inan bana dağıtıyorum da...⁶

NEDEN BÜTÜN
İYİLER BEYAZ,
BÜTÜN KÖTÜLER
SİYAH?

Dinini neden
değiştirdin?

Dinlerin farklı isimleri var ancak hepsi Tanrı sevgisi ve inançları barındırıyor. Tanrı'yı ve doğru olanı bulacağınıza inanıyorsanız, istediğiniz dini seçin, size iyi gelecektir. Ben de bu yüzden İslam'ı seçtim.⁷

Din değiştirmeye nasıl karar verdin peki?

Sadece boksla uğraşmaz, farklı şeyleri de merak ederdim, bunlardan biri de dindi. Bir gün anneme "Anne neden her şey beyaz? İsa neden beyaz, sarışın ve mavi gözlü? Melekler neden beyaz. Hiç siyah melek yok mu? Biz ölünce cennete gitmeyecek miyiz?" diye sordum. Bana "Doğal olarak biz de cennete gideceğiz, cennette siyahi melekler de var, onlar sadece mutfak işleriyle meşguller." diye cevap verdi. Bunları hep merak ettim. Mesela, Afrika'daki ormanın kralı Tarzan neden beyaz? Amerika güzelleri hep beyaz. Dünya güzelleri hep beyaz. Başkanımız Beyaz Saray'da yaşıyor. Ama bütün kötü şeyler siyahtır. Mesela kara kedi kötü şans demektir.

Senin kadar meşgul biri nasıl ve ne zaman eğlenebiliyor? Benim eğlencem, sağlığını ve sahip olduklarım için Tanrı'ya dua etmek.⁸

Çok etkileyici ve seksi birisin. Bana seks hakkında bir şeyler söyle.

Seks, Tanrı tarafından yaratıldı ancak erkekler bunu

sahiplendi ve kendileri için kullanıyorlar.

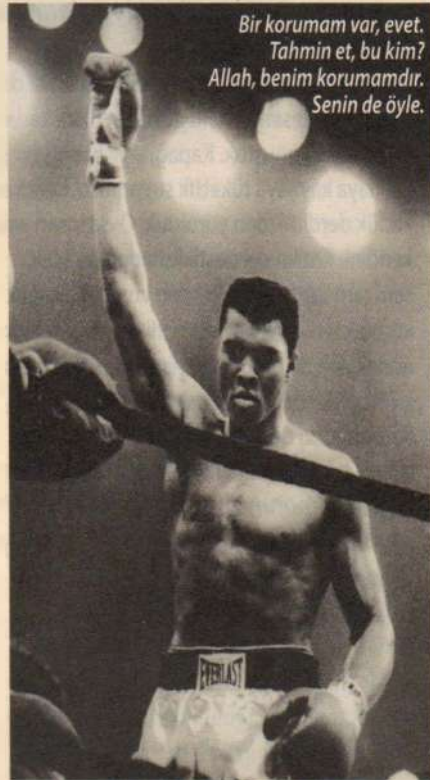
Peki ya sen?

Ben de bir erkeğim.⁹

HER DÖVÜŞ ÖNCESİ ELLERİMİ AÇIP DUA ETMEMİN
BİR NEDENİ VAR

Seni en çok ne mutlu eder?

Zaire'yi dünyada kimse duymamışken, geçenlerde orada dövüştüm ve artık tüm dünya Zaire'yi biliyor. Bu gibi

Bir korumam var, evet. Tahmin et, bu kim? Allah, benim korumamdır. Senin de öyle.

nedenlerden ötürü meşhur olmak istedim. Kendi kişisel sebeplerimden ötürü değil. İnsanlara yardım edebilmek için. Beni en çok mutlu eden de bu... İki elimi dövüşlerden önce hep bunun için açar dua ederim: "Allah'ım, bana güç ver ki bu adamı yenebileyim; parası için değil, gösterişi için değil, özgür olmak isteyen insanlara yardım edebilmek için. Ağır sıklet şampiyonu olabileyim ki, diğer meşhur olan siyahiler gibi ben de sesimi duyurabileyim." Onlara "siz de özgür olabilirsiniz, bana bakın, ben ağır sıklet şampiyonuyum, siz de benim gibi olabilirsiniz" demek istedim. "Tanrım yardım et ki senin elçin olabileyim. Senin adına çalışıyorum." diyordum hep. Çünkü beni Allah başarılı yaptı. Bu yüzden ringe her çıktığımda yaptığım tek şey onun adına dövüşmek, anlıyor musun?

ADIMI DEĞİŞTİRDİM ÇÜNKÜ,
KÖLE İSMİYLE ANILMAK İSTEMİYORUM

Peki ya kaybettiğin zaman ne olmuş oluyor tüm bunlar?

Ben kaybetmiş oluyorum, Allah değil. Geçmişe bakarsak, kaybettiğim zamanlarda, yapmam gerekenleri yapmadım; yeteri kadar idman yapmadım. Dövüşten önceki bütün geceyi bir gece kulübünde geçirmiştim mesela. O dövüşte çenem kırıldı. Joe Frazier ile olan dövüşümden önce şakal yapıyor, maçı hiç ciddiye almıyordum. Yapmamalıydım. B dövüşü neden kaybettiğimi biliyorum.¹⁰

Adını ne zaman değiştirdin?

Bütün siyahi Amerikalıların köle isimleri var. Beyaz efendilerinin onlara verdiği isimler. Cassius Clay de öyle. Ama artık özgür olduğum, kimseye ait ve köle olmadığım için isimlerini geri vermeye ve güzel bir Afrika ismi seçme karar verdim.

Afrika kökenlerini keşfedebildin mi peki?

Bunun için yeterli vaktim yok. Artık çok karmaşık bir yaşıyoruz. Büyük büyük babam bir beyazdı.¹¹

VIETNAM'DA SAVAŞMAKTANSA
HAPSE GİRMEYİ TERCİH EDERİM

"Vietnam'daki savaş ne kadar uzarsa uzasın, ben söyleyeceğimi söyledim. Benim Vietnamlılarla veremediğim yok." dedin. Bunu neden söyledin?

İnsanlar seni çok seviyorlar. Kalabalık içine çıktığın zaman, ellerine dokunmak ve senden imza almak istiyorlar. Ve çoğu zaman bu sen yalnızken oluyor. Bu tehlikeli değil mi?

Dünyadaki en iyi dövüşçü benim. Böyle bir şey varken nasıl

Kim ne? my name?

lendi ve kendileri için kullanıyorlar.

ya sen?
de bir erkeğim.⁹

**R DÖVÜŞ ÖNCESİ ALLERİMİ AÇIP DUA ETMEMİN
R NEDENİ VAR**

eni en çok ne mutlu eder?

Zaire'yi dünyada kimse duymamışken, geçenlerde orada dövüştüm ve artık tüm dünya Zaire'yi biliyor. Bu gibi

*Birkorumam var, evet.
Tahmin et, bu kim?
Allah, benim korumamdır.
Senin de öyle.*

nedenlerden ötürü meşhur olmak istedim. Kendi kişisel sebeplerimden ötürü değil. İnsanlara yardım edebilmek için. Beni en çok mutlu eden de bu... İki eli mi dövüşlerden önce hep bunun için açar dua ederim: "Allah'ım, bana güç ver ki bu adamı yenebileyim; parası için değil, gösterişi için değil, özgür olmak isteyen insanlara yardım edebilmek için. Ağır siklet şampiyonu olabileyim ki, diğer meşhur olan siyahiler gibi ben de sesimi duyurabileyim." Onlara "siz de özgür olabilirsiniz, bana bakın, ben ağır siklet şampiyonuyum, siz de benim gibi olabilirsiniz" demek istedim. "Tanrım yardım et ki senin elçin olabileyim. Senin adına çalışıyorum." diyordum hep. Çünkü beni Allah başarılı yaptı. Bu yüzden ringe her çıktığımda yaptığım tek şey onun adına dövüşmek, anlıyor musun?

**ADIMI: İSTİRDİM ÇÜNKÜ,
KÖLE İSMİYLE ANILMAK İSTEMİYORUM**

ndırıyor.

ranız,
de bu yüzden

erak ederdim,
Anne neden her
vi gözlü? Melekler
z ölünce cennete
Doğal olarak biz de
ekler de var, onlar
cevap verdi. Bunları
rmanın kralı Tarzan
yeyaz. Dünya güzelleri
ı yaşıyor. Ama bütün
kötü şans demektir.

aman eğlenebiliyor?
olduklarım için Tanrı'ya

seks hakkında

ca erkekler bunu

Gerçekti de ondan. Savaş bir hataydı. Ve bilincim, insanları öldürmeye izin vermedi. Gerçekten hapse girmeye kararlıydım.

Neden "Vietnam'da savaşmayacağım" dedin?

Savaşmayacaktım da ondan. Ve savaşmadım da. Amerika'nın başı belaya girecekti. Sadece ben değilim ki... Milyonlarca insan protesto etti, çoğu hapse girdi. Ancak işin içine ben girince, olaylar reklama döndü. Ama şuan bakıyorum da, ben haklıyım. Savaş yanlış bir şey. Olaylar sona erdi ve yanlışlıklarını itiraf ettiler. Ben bunu o zamandan görmüştüm.

Vietnam'a gitmeyi reddedince vatanseverliğini tartışanlar oldu. Buna ne diyorsun?

Amerika'nın gerçekten başı dertte ve haklı bir savaştan bahsediyor olsalardı, ne bileyim kendimizi bir saldırının ortasında bulsaydık, inanın bana en önde savaşanlardan biri ben olurum. Ancak Vietnam öyle bir şey değildi! Üzüldüğüm şey, herkes geri döndükten, bütün yaşananlardan sonra haklı olduğumun ortaya çıkması. Yoklama esnasında, adam adımı okuyunca öne çıkmadım. Bu çok keyifliydi. Ben ayırdıktan sonra adam, "Bakın millet, öne çıkmadı, bu yüzden hapse girecek" demişti. Umurumda bile değildi, "Vietnam'da savaşmaktansa, hapse girmeyi tercih ederim" diyordum.

"Sadece dövüşmek artık beni tatmin etmiyor" dedin. Bunu açsana biraz?

Kazanacak bir şeyim kalmadı. En iyileri devirdim. En iyi Almanı, en iyi Kanadalıyı yendim. En iyi İngiliz, Amerikalıyı devirdim. Her ülkenin kendisinde karşıma çıkacak cüreti bulan en iyisini yıktım. 2 kere Amerika'da ağır siklet şampiyonu oldum. Olimpiyatlarda altın madalya kazandım. 9 kere şampiyonluğumu korudum. Sporda bundan daha ilerisi yok. Daha ileriye gidemem. Bundan sonra kendim için değil, insanlık için dövüşeceğim. Adalet için. Barış için.¹²

PARKINSON HASTASI OLACAĞIMI BİLSEYDİM DE BOKSU BIRAKMAZDIM

Parkinson hastası olduğunu öğrendin. Beynindeki hastalık, zihnini etkilemedi mi?

Umarım etkilememiştir. İnsanların "Boks daha önceden bırakmalıydı, yediği yumruklar yüzünden bu hale geldi" demeleri seni rahatsız etmiyor mu? Umurumda bile değil. Geleceği görmek, ne olacağını bilmek sadece Tanrı'ya özgüdür. Ama sana şunu söyleyeyim: 20 yaşında bana ileride Parkinson hastası olacaksın deseler de bir şey değişmezdi. Böyle olacağını bilseydim bile dövüşürdüm.

Kendi ölümünü hiç düşünüyor musun?

Günde 5 vakit, ibadet ederken. Ölümsüz bir yaşam için kendimi hazırlarken düşünüyorum.¹³

Son zamanlarda sağlık durumun hakkında birçok şey söyleniyor. Özellikle beyninin hasar gördüğü konusunda söylentiler var.

Beyin, ağızdan çıkanları kontrol etmeye yarar. Bu röportajı yaptıktan sonra, beynimin hasarlı olup olmadığını bana sen söyle.

Joe Frazier ile dövüşünü izlemiştin... O yumruklara dayanmak imkansızdı. Mutlaka incinmişsindir.

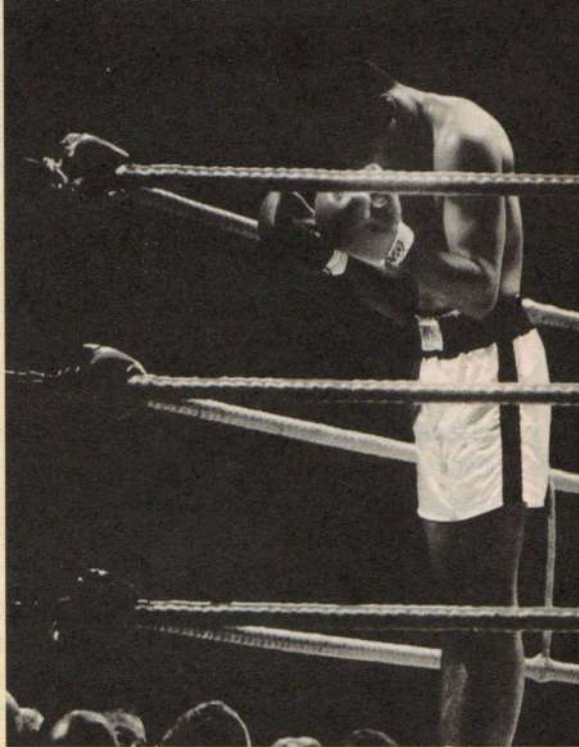
İncindiğimi sanmıyorum. Joe Frazier, George Foreman, Ken Norton, Earnie Shaver... Bunların hepsini nakavt ettim; hastaneye gönderdiklerim oldu. Ama bana hiçbir şey olmadı. Bir kez çenem kırılmıştı sadece o kadar.

BENİM GİBİ BİR DÖVÜŞÇÜ ASLA GELMEDİ

Boks tarihinde sence adın nerede yazılacak?

Pekâlâ, bunu duyduğuna birçok insan pek sevinmeyecek. Ama madem sordun, size gerçeği söyleyeceğim. Bir liste yaparsak, birçok eski harika şampiyonun adını sıralayabiliriz. Ama buna gerek yok. Bence Joe Louis, en iyi zamanlarında hepsinin canına okumuştur. Kimi sorarsan sor, hepsini yenmişti. Ve ben, Louis'i yenebilirdim. Bak, insanlar gerçeklerle yüzleşmeyi sevmezler. Tek düşünebilecekleri şey Joe Louis'in yumrukları. Gerçekten de ölümcül yumrukları vardı, tıpkı Liston'un olduğu gibi. Ancak sana dövüşte neyin fark yaratacağını söyleyeyim. Ben, Louis'ten daha hızlıyım. Bu yüzden Louis de dâhil kimse beni yenemez. Bak, benim gibi bir dövüşçü asla gelmedi. Benim gibi hiçbir şey gelmedi.¹⁴

Parkinson hastası olacaksın deseler de bir şey değişmezdi. Böyle olacağını bilseydim bile dövüşürdüm.

- (1) Röportaj: Daniela Morera, 1977.
- (2) Röportaj: Michael Parkinson, 1970.
- (3) Röportaj: Alex Haley, 1964, Playboy Dergisi.
- (4) Röportaj: Daniela Morera, 1977.
- (5) Röportaj: Michael Parkinson, 1981.
- (6) Röportaj: Daniela Morera, 1977.
- (7) Röportaj: İngiltere Newcastle, 1977.
- (8) Röportaj: Michael Parkinson, 1971.
- (9) Röportaj: Daniela Morera, 1977.
- (10) Röportaj: Michael Parkinson, 1970.
- (11) Röportaj: Daniela Morera, 1977.
- (12) Röportaj: Thirteen, 1968.
- (13) Röportaj: Bryant Gumbel, 1991.

şu "korsan" dedikleri...

Korsan denince akla ne gelir? Bir gözü kapalı olduğu halde denizlere dehşet saçan, tabutların başında rom içerek şarkı söyleyen denizciler mi? Hani o iskeletli bayrağı çektiği anda bütün gemileri kaçırın, kaçamayana darmaduman edenler... En sevimlisi, "Karayip Korsanı" Jack Sparrow -ki o da sinir bozar!- Normal şartlarda, gözümüzün önünde beliren bu olmalı ama bizim memlekette korsan denince akla gelenler bambaşka: Korsan taksi, korsan rakı, korsan kitap, korsan DVD/VCD/CD... Saymakla bitmez! Bunun daha korsan kaseti, korsan plağı var. Bu ay, bir değişiklik yapıp, memleketteki enteresan korsan hikâyelerini anlatacağım. Yakın döneme alışmadan, eskilerde kalarak...

Sahibinin değil sabahın sesi!

Yeni sanılır ama taş plak döneminden bu yana korsan hep var. Sektörle birlikte türemiş yani. Pazarın gelişmesi, onu da geliştirmiş: 45'lik dönemi, akla gelmeyecek korsanlıklara sahne olmuş. En eğlencelisi, büyük firmaları taklit eden "korsan" firmalar. Fırat, Işık, Uğur, Savaş, Halk, memleketin plak dönemi korsanları... Hürses, bunlar arasında en meşhuru. Bastığı plakların göbeğine, dalga geçer gibi şu yazıyı yazıyor: "Bu eser radyo neşriyatlarından kaydedilmiştir. Hak sahiplerinin telif ücretlerini ödemeyi Hürses taahhüt eder." Bunlar, var olan plakları alıp yayınlayanlar. Bir de büyük firmaları taklit edenler var: Balet yerine Balal, Columbia yerine Cumbala, Odeon yerine Odaol, Philips yerine Philiz kurulmuş... Orijinal şirketi amblem ve tasarımına kadar her şeyiyle taklit eden, onların bastıkları plakları aynen basan firmalar yani. Sadece adları değişik. İçlerinde en yaratıcı olan, Sahibinin Sesi'ne karşı kurulan Sabahın Sesi! Meşhur logoyu bilirsiniz: Bir köpek fonografin başında müzik dinler... Sabahın Sesi, köpeği horoz yapmış, fonografı gramofon.

Korsan şarkıcı

Bursalı bir genç, 1973 yılında İstanbul'a gelerek ilk plağını yaptı. Tutmadı ama şansını denemeyi sürdürdü. İkinci plağında, İstanbul Gelişim Orkestrası'nın da katkısıyla, kelimenin tam anlamıyla patladı: "Yazık Oldu Yarınlar / Haydi Sil Gözlerini (Boşver Arkadaş)" İlhan İrem'den söz ediyorum. Sonrasında geldiği noktayı biliyoruz: Memleketin en iyilerinden biri oldu. Hâlâ konserleriyle olay yaratıyor, albüm yaptığında fırtınalar kopuyor. Başa döneyim zira hikâye tam da burada ilginçleşiyor... "Yazık Oldu Yarınlar"nın çıkışını müteakip enteresan bir plak raflarda yerini aldı. Şarkıcının adı İlham İren'di ve "Yaralı Kalp / Elveda" adlı plak, İstanbul Gerçekler Orkestrası eşliğinde doldurulmuştu. Böyle bir şarkıcı ve böyle bir orkestra yok elbette. Uyanık şirketlerden biri, elindeki iki kaydı, şahane bir uyanıklıkla bu adla yayımladı. Başarılı da oldu üstelik: *İlham İren plağı, İlhan İrem'in tutmayan ilk plağından daha fazla sattı!*

Korsana önlem: Bu plağı kaydetmeyin!

Kasetin ortaya çıkışı, korsanı artırdı. Artık insanlar evlerinde bile korsan kasetler üretebiliyordu. Plakçılar -ki adları sonradan "bant kayıt stüdyosu" olarak değişti- günün sevilen şarkılarını kasete çekiyor, kendilerince yaptıkları "karışık aranjman" kasetlerini plaktan daha ucuz bir fiyata satıyorlardı. Yapımcılar, buna önlem almak için plaklara uyarı notları koymaya başladı. Elenor Plak tarafından bir Gülден Karaböcek albümüne konulan uyarı şöyle: "DİKKAT! Bu plağı pikapta daha iyi dinleyebilmeniz için, plâk hamurunun içine birçok özel maddeler ilâve edilmiştir. Kased'e çekildiği zaman, bu plâğın tüm sesleri çıkmaz ve hisirtirli alır, müzik zevkinizi bozar. Müzik sever dinleyicilerine önemle duyururuz."

Hep birlikte, çoğala çoğala...

Korsanı desteklemek mi bilinmez ama plaklarının çoğaltılmasını ve elden ele yayılmasını isteyenler de var. Timur Selçuk, Ankara Sanat Tiyatrosu tarafından oynanan Bertolt Brecht oyunu "Tak-Tik" in müziklerini yapmış ve bunlar plak olarak yayımlanmıştı. O dönem "aydınlık" bir gelecek için mücadele veren Selçuk'un plağa koyduğu not aynen şöyle: "Bu plağı ne kadar çoğaltır ve yayarsanız o kadar seviniriz... Bu düzen böyle mi gidecek?!"

Serhan Ergin

yeni televizyon

Sıradan bir cumartesi sabahı kahvaltımı yapmış, gazete okuyarak, yeni aldığım akıllı televizyonu getirip kuracak olan teknik servisi bekliyordum. İki saate yakın gecikmişlerdi, nihayet on bir buçuğa doğru kapı çaldı. Derin bir soluk aldım, suratıma memnuniyetsiz ve öfkeli bir ifade takınarak kapıyı açtım fakat açmamla birlikte tasarladığım nutukları unutmam bir oldu. Karşımda siyah uzun saçlı, mavi gözleri insanı dinlendiren, ince, fazlasıyla güzel genç bir kadın duruyordu. "Televizyon montajı için gelmişim," dedi. Boş boş baktım bir müddet. Hafifçe eğilerek elini salladı gözlerime doğru. Üzerimdeki şoku atlattınca genç kadının yanında yerde durmakta olan büyük karton kutuyu fark ettim. Şaka değildi, sahiden televizyonumu getirmişti. Güçlülükle "Buyrun," diyerek kenara çekildim. "Kusura bakmayın, biraz geç geldim," dedi. Bir saattir, onlarca şikâyet cümlesi tasarlayan ben, "Önemli değil," diyerek geçiştirdim. Kadının kutuyu kaldırmakta zorluk çektiğini fark edince hemen aldım elinden. "Şöyle soldan," dedim ve kadın önde, ben arkada salona girdik. "Şu duvara asılacak."

Kadın büyük bir ciddiyetle eşyalarını yere yan yana dizerek işini yapmaya koyuldu. Becerikli el hareketleri, gözlerine çektiği sürme, dudaklarının dışa dönük kıvrımı, yanağındaki ben, uzun kirpikleri... **Bir ara başını kaldırıp, izlenmekten rahatsız olmuşçasına suratıma baktı. Utançtan ne yapacağımı bilemedim.** "Ee... Şey...

Yardım edebileceğim bir şey var mı?" diye geveledim ağzımın içinde. "Şimdilik yok," dedi. Çantasının içinden vidalar, somunlar ve bir matkap çıkardı. Neden sonra, aklım hafiften tıkırdamaya başladı. "Biraz konuş onunla," diyordu bana, "Tanış, sohbet et. İşini bitirip gidecek yoksa."

"Adım Deniz." (Yuh! Böyle mi girilir oğlum konuşmaya?) Kadın tuhaf tuhaf yüzüme baktı yeniden. "Benimki de Zeynep," dedi. "Ben çay koyayım, içeriz," dedim bu defa. "Yo, ben almayayım, teşekkür ederim." (Neden almayasın ki? Çay bu, içilir.) Mutfağa seğırtip su ısıtıcıyı doldurdum. Çayı demliğe bocalarken matkap çalışmaya başlamıştı. Kapı eşiğinde durup baktım, televizyonun asılacağı duvara delikler açıyordu. Bu denli güzel ve narin görünen bir kadın... "İnsan şaşıyor sizin gibi birini görünce. Yani, televizyon montajına..." Boşboğazlığım tutmuştu, adamakıllı bir cümle kuramıyordum.

"İş seçme gibi lüksümüz yok, ne yaparsınız," dedi. Nasıl da yay gibi olmuştu tek kaşı. Onunla saatlerce konuşmak istiyordum. **Zihnimde ona sorabileceğim yüzlerce soruyu döndürüp duruyordum, haydi Deniz, yapabilirsin, ilgisini çekecek bir şey, bir söz, bir cümlecik!** Yapamadım. Askı aparatını duvara monteledikten sonra "Şimdi sizden yardım isteyebilirim," dedi, "televizyonu birlikte yerleştirelim." Birlikte! Derhal, bir ucundan ben tuttum, diğer ucundan o. Ah! Parfümünün kokusu geldi burnuma. Ellerimde belli belirsiz bir karıncalanma. Sonra eline kumandayı alıp çalıştırdı aleti. "Size kullanmayı göstereyim." Üçlü koltukta yan yana oturduk, kumandanın üzerindeki tuşları tek tek anlattı. Hızlı hızlı konuşuyordu, acelesi vardı. Güzel vücudundan yayılan sıcaklık,

ipek bir tül gibi üzerime dolanıyordu. Daha çok tuş olsaydı ya şu kumandanın üzerinde.

Baktım toparlanmaya başlıyor. "Çay olmuştur," dedim. İrkildi birden. "Ben almayayım demiştin. Vaktim yok pek."

"O kadar demledim, bir bardak içersiniz." (Yalvarırım ya, ne kaybedersin?)

"İyi madem."

Koşar adım gidip çaylarla döndüm. Çantasını toplamıştı. Yanına oturdum. Çayına tek şeker attı, karıştırdı ve yine o aceleci tavırlarıyla üst üste yudumlar almaya başladı. Ve ben daha gık diyemeden çayı bitiverdi. Ayağa kalktı. "Güle güle kullanın. Bu da garanti belgesi." Elime kağıdı tutuşturduğu gibi kapıya yöneldi. Montunu giydi, kapıyı açtı, "İyi günler," dedi ve gitti.

Zeynep... Elimde bir tek bu isim vardı. Bir saat sonra aklıma dâhiyane bir fikir geldi ve televizyonu aldığım dükkâna gittim. Bulaşık makinem çok eskiydi, onu yenileyeyim bari dedim. Pazartesi günü saat beşte montaj için sözleştik. O iki gün nasıl geçti, bir ben bilirim. Giyindim kuşandım, evi temizledim, çayı demledim, beklemeye koyuldum. **Saat tam beş buçukta çaldı kapı. Kalbim küt küt, yüzüme en sempatik ifademi takınıp, açtı.** Güzel Zeynep'imi beklerken karşımda iki insan irisi vardı. Aralarında da

benim yeni bulaşık makinesi. Aval aval baktım yüzlerine. Terden tişörtleri üzerlerine

yapışmış. (Ne bekliyordun oğlum, makine montajına kim gelecekti ki?) Önümden geçerlerken ekşi kokuları çarptı genzime. Yarışın son elli metresinde ayağı tökezleyen bir atlet, son saniye atışı çemberden dönen bir basketbolcu

ne hissederse onları hissettim. Çocuklar hızla

işe koyuldu. Zeynep neredeydi, kimin evinde, hangi mahalledeydi? "Geçen sefer Zeynep Hanım gelmişti," dedim birden. Esmer olan, "Hıı... televizyon işlerine gidiyor, evet," dedi. (Ben bu bulaşık makinesini niye aldım yahu?) Oğlan sorgulayan gözlerle "N'oldu ki?" dedi. Diğer de konuşmamıza dikkat kesilmişti. "Bir şey soracaktım da televizyonla ilgili. Siz anlar mısınız?"

"Yok, biz televizyona bakmıyoruz."

İşte fırsat elime geçmişti. "Peki, sizde telefonu var mıdır acaba, arasam."

Esmer olan kaşlarını çatı. Diğer "Beyefendi, teknik servisin numarasını verelim, oradan sorabilirsiniz," dedi yüzüme bakmadan. Elimde tutunacak dal kalmayacaktı, son bir hamle daha yaptım: "Ya yok, evin elektrik tesisatıyla ilgili bir şeyler şöyledi, prizle ilgili sanırım. Konuyu o biliyor, ondan şey ettim." Esmer olan, "Bizde arkadaşın numarası yok," diyerek kapattı konuyu. Son atışım da karavanaydı yani. (Gitmeyin, Zeynep için bir iz, bir işaret bırakın!) Gittiler.

Sonra kendimi televizyonun arkasından çıkan anten kablusunun duvara girdiği yuvayı sağa sola sallarken buldum. Yuvayı yerinden oynatamayınca, kabloyu dibinden ayırdım. İçinden onlarca küçük tel fırlayıverdi. Ekrandaki görüntü kayboldu. Teknik servisin eve gelmesi gerekiyor dedim sırtarak. Bu macera burada bitmez!

Ah! Parfümünün kokusu geldi burnuma. Ellerimde belli belirsiz bir karıncalanma.

ülker çikolata mutluluk taneleri nedir, nasıl yenir?

- Mutluluk Taneleri, çikolata deyince ilk akla gelen marka ÜLKER ÇİKOLATA'nın yepyeni ürünüdür.

- Bu hayatınıza küçük mutluluklar katacak taneler, nefis Ülker çikolatasıdır. Üstelik bitter ve sütlü çeşitleri de vardır.

- Mutluluk Taneleri hayatın içindeki küçük mutluluk dolu anlardan biridir ve yiyen herkesi küçük küçük mutlu eder. Çünkü çikolata mutluluktur.

- Mutluluk Taneleri'ni dört işlemle açıklamak gerekirse;

(+) Hayatınıza mutluluk katar,

(-) Çikolatanın tadıyla hayatın tadını çıkarmanızı sağlar.

(/) Mutluluk Taneleri'nin tadı tek başına çıkar ama bu bölüşülemeyeceği anlamına gelmez.

(*) Mutluluk Taneleri'nin her tanesi, mutluluk katsayınızı arttırır. Yani mutlulukta çarpan etkisine neden olur.

- Mutluluk Taneleri kahvenin ve çayın yanında da iyi gider. Bir fincan kahvenin yanına eşlik edecek birkaç mutluluk tanesi keyfinize keyif katar.

- Sosyal medyada paylaşmak için yanına Mutluluk Taneleri iliştirilmiş bir fincan kahve kadar tatlı ve güzel bir fotoğraf olamaz. Mutluluk Taneleri selfie çekerken de iyi gider.

- Mutluluk Taneleri, dokuz parçalık lezzet serüvenidir. Paketi açtığında küçük çikolatalar karşılar sizi. Üstelik istediğin zaman paketi kapatabilir ve bir başka mutluluk anına saklayabilirsiniz.

- Mutluluk Taneleri, ders arasında, yemek sonrasında, sinema salonunda, arkadaş sohbetinde ya da evde dizi keyfinin tam ortasında iyi gider.

- Aslında Mutluluk Taneleri her durumda iyi gider. En sevdiğiniz film ya da takımınızın maçını izlerken, balkonda günün en sakin anında huzurla kitap okurken ya da arkadaşlarınızla mola sırasında her dakikanızın mutluluğuna mutluluk, tadınıza tat katar.

Nihat Sırdar

gümüş

Bu bir kedi yazısıdır. Ama Mart ayı olması sebebiyle yazılmış bir kedi yazısı değil. İnsandan umudunu kesmiş birinin neden kedileri sevdiğini sorgulayan bir yazıdır.

Benim bir Aytekin Abim var. Güzel adamdır. Kendine bakar, iş hayatındaki başarısı ve hayatı ayrıca kitaplara konu olabilir. Sıfırdan başlayıp geldiği yer inanılmazdır. Ama beni en çok etkileyen özelliği hayvan sever olmasıdır.

Öyle yüzeysel ve kedi köpek gördüğünde "Ay canım çok şekeerrr" türünden bir sevgi değil bu. Sokaktan bulduğu yaralı, terk edilmiş ne kadar kedi köpek varsa tedavi ettirecek, burada olmuyorsa tedavisi için yurt dışına gönderecek, iş yerinde milyonların konuşulduğu toplantılarda toplantı masasının üzerinde dolaşmalarına müsaade edecek, evinde onlarca kediye bakacak, hepsinin ismini hatırlayacak, hayvan barınaklarına tonlarca mama yollayacak kadar büyük bir hayvan sevgisinden bahsediyorum.

Aytekin Abi kadar olmasam da ben de hayvan severimdir. Bir kere ahşap bir evde doğup büyüyünce hayvan sevmeme lüksünüz olmuyor zaten. Eski evlerde fare olmaması için epey ihtimam gören kediler modern binalar, apartmanlar yüzünden artık evlerde hobi amaçlı beslenir hale geldi.

Kedi sever ve kabul eder bina sayısı azalınca da farkındaysanız sokak kedilerinin sayısı çoğaldı. Benim hatırlayabildiğim ilk kedimizin ismi Gümüş'tü. Alacalı bir tekirdi. Doğurduğu yavrularını erkek kediler boğmasın diye annemle nasıl uğraştığımızı hatırlıyorum. Sonra "Prenses" geldi. Muhtemelen sokaktan bir yerden bulmuştuk ama bembeyaz bir Van kedisiydi.

Neredeyse 4-5 sene misafirimiz oldu. Misafirlikten döndüğümüz bir akşam kaldırımın kenarında uzanmış yatarken bulduğumuzda ilk kez tanıştım hayvanını kaybetmenin acısıyla. Arabanın altında kalmış ve oracıkta ölmüştü.

Kediler ölümlerini göstermezler. Hastalandıklarında ve öleceklerini anladıklarında uzaklaşır ve bir kuytu bulurlar kendilerine. Çok sonra bulursunuz onları.

Sonra "Kınalı" girdi hayatımıza. 14 yaşına kadar evimizdeydi. Ahşap evden apartmana geçişimizde bize eşlik etti. **Kısırlaştırmadığımız ve mahalle kedileri arasında epey popüler olduğu için sürekli doğurdu.** O kadar güzel yavruları oldu ki hep birileri sahiplendi. Akşam babamın pazardan gelişi saatini bilir, uzaktan ahşap arabanın sesini duyar duymaz pencereye koşardı. Yemekten sonra babamın koltuğunun üst kısmına uzanır, onunla birlikte kestirirdi. Biz hiçbir zaman kedilerimizi eve hapsetmedik. Her zaman girip çıkmalarına, sokakları, bahçeleri gezmelerine müsaade ettik. Belki bundan dolayı çok uzun yaşadı neredeyse tüm kedilerimiz. Kınalı 14 yaşında öldüğünde, son yavrularından biri olan sarı beyaz renkli ve kabarık tüylü (babasından almış olmalı o özelliğini) **Maşuk** bize miras kaldı.

Ailece beslediğimiz son kedimizdi Maşuk. Bir gün kardeşim Atilla sokakta yerde yatarken bulmuş Maşuk'u.

İnsan taklidi yapan bir yaratığın tekmesiyle çenesi kırılmış. Ameliyat sonrasında ayılmasını başucunda nasıl beklediğimizi, ayılınca narkoz sersemliğiyle nasıl yalpaladığını, kendine gelince nasıl minnet dolu gözlerle baktığını hatırlıyorum.

Annemin hastalığının belli olduğu zamanlar da Maşuk'un artık yaşlandığı zamanlardı. Müteahhide verdiğimiz ahşap evin yerine yapılan apartman bitmiş, taşınmanın son hazırlıkları yapıyordu.

İyice hastalanan, iğne yaparken bile tepki veremeyen Maşuk yeni evini görememişti. Annem de çok oturamadı zaten o evde.

Yıllar sonra bir gün eşim bir fotoğraf yolladı. Yavru bir tekir klavyenin yanında oturuyordu. Sokakta çocuklar tekmelerken bulmuşlar, ofise almışlar ama orada bakmalarına izin vermiyorlarmış. Hemen aldık bizim ofise. Yaptıkları televizyon programının isminden hareketle ismini "**Gümüş**" koymuşlar.

İlk kedimizin ismiyle aynı.

Resimdeki kendisi. Onunla birlikte ofisin bahçesinde yirmiden fazla misafirimiz var.

Evde de bir "**Zilli**" var ayrıca.

Peki neden insan bu kadar çok sever hayvanları?

Neden arttı son zamanlarda hayvanlara gösterilen bu hassasiyet?

Çünkü insan bozuldu.

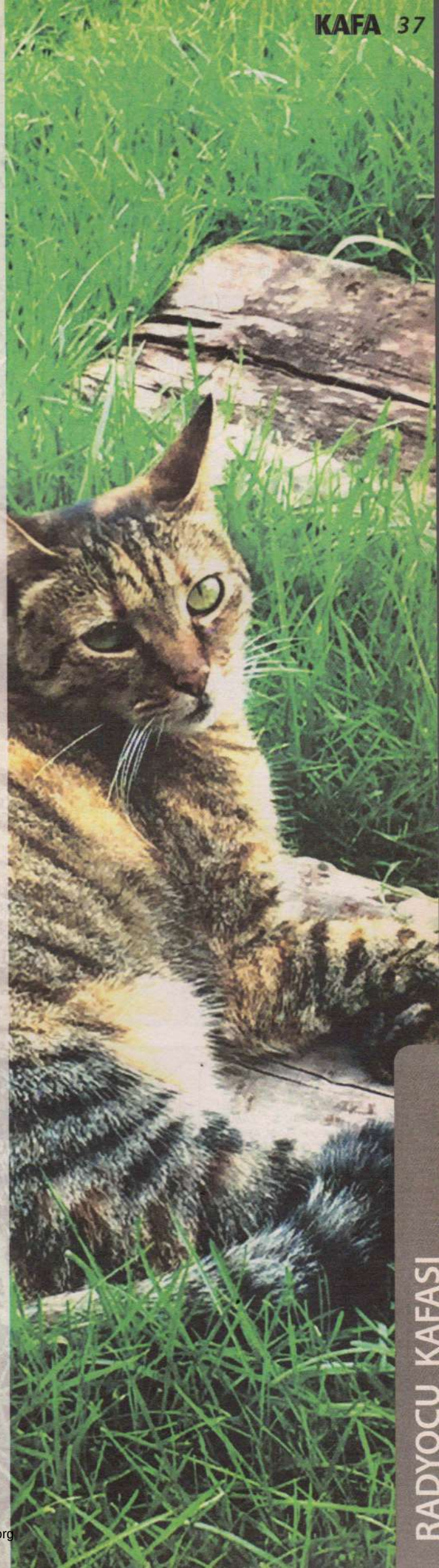
Benim tanıdığım tüm hayvansever arkadaşlarım yıllar içinde insanlardan çok kazık yemiş, kötülük görmüş insanlar. Bence o yüzden hayvanları bu kadar çok seviyorlar.

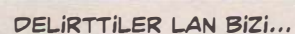
Çünkü hayvanlar hesapsız, kitapsız, kötülüksüzler.

Kandırmıyorlar, sömürmüyorlar, yalan söylemiyorlar.

İyilik görmek, kötülük görmemek için hayvan seviyor insanlar artık bu ülkede.

Çünkü insan çok bozuldu, çok...

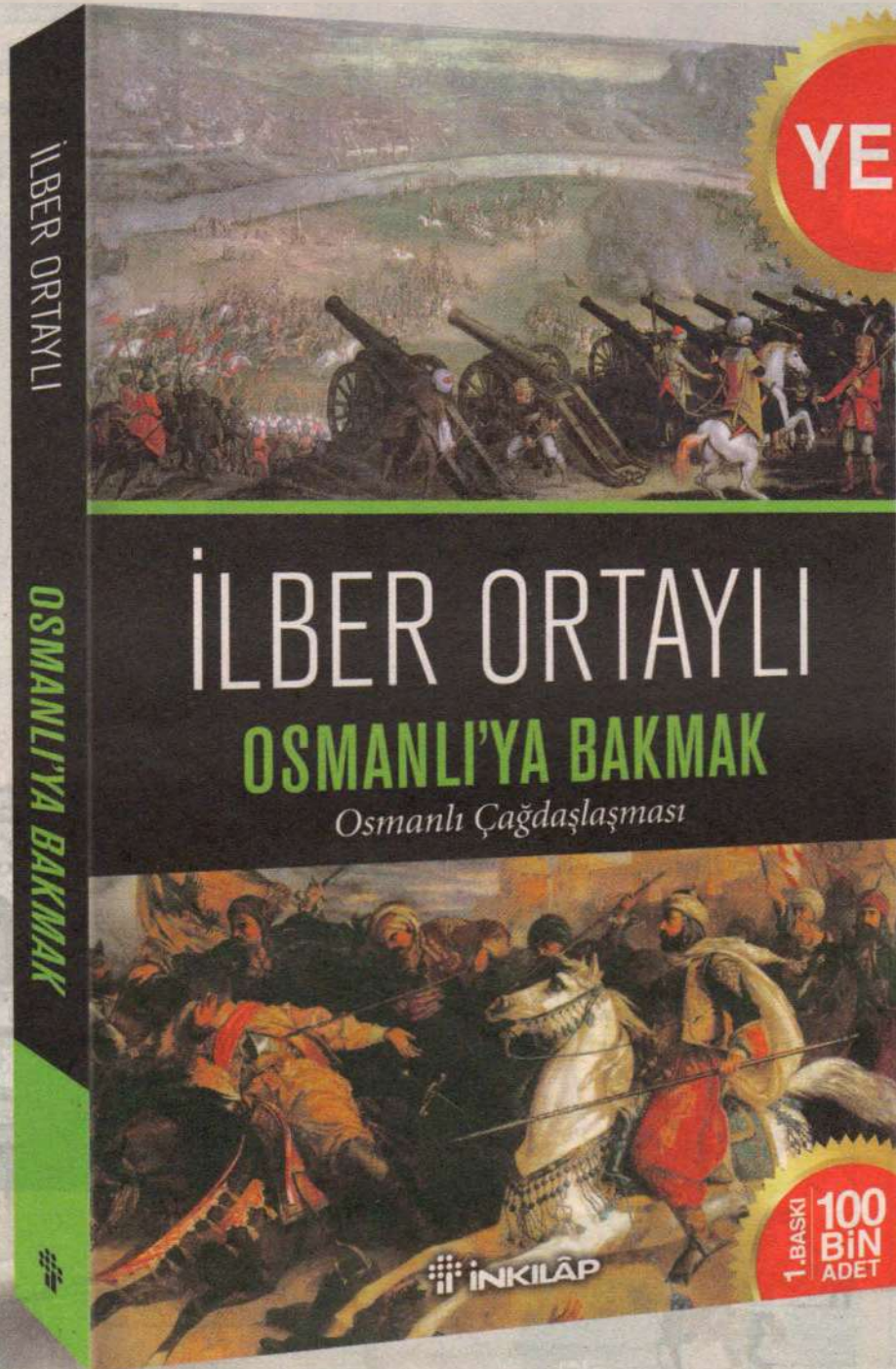

İLBER ORTAYLI

OSMANLI'YA BAKMAK

*Mohaç'tan Kırım Savaşı'na... Cem Sultan'dan Kösem Sultan'a...
II. Abdülhamid, Ortadoğu, Balkanlar ve daha fazlası...*

İNKILÂP

İSTANBUL / Merkez Yenibosna • İSTANBUL / Sanal Mağaza • İSTANBUL / Fatih Historia • İSTANBUL / Avcılar Pelican Mall • İSTANBUL / Levent Metrocity
İSTANBUL / Acarkent Coliseum • İSTANBUL / Bahçelievler Metroport • İSTANBUL / Maltepe Carrefour • İSTANBUL / Beykent Perla Vista • İSTANBUL / Ataşehir Migros
İSTANBUL / Cağaloğlu Sirkeci • İSTANBUL / İNKILAP KIDS Acarkent • ANKARA / Atlantis City Avm • İZMİR / Balçova • İZMİR / Çiğli • BURSA / Nilüfer

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>
www.inkilap.com

Gökhan Dağıstanlı

kan uyku

Nefes nefese çıkacağım gecenin yokuşunu, bir dua gibi ezberlettiğin adını haykıra haykıra. Bitmeyen bir umut peydahladım yokluğundan. Öyle ki sen ne söylersen söyle, hepsi gel demektir!

Güneş yine bir tepenin heybetine saklanır birazdan. Şişenin perdeleri aralanır ve akşam dökülür kadehime... "Beni bekle" dediğin yeri bulamadım, seni beklediğim yere de sen gelmiyorsun. Aramaktan ışıklarım söndü, içerim katran karası... Kokunu getiren bir rüzgarın büyüttüğü son bir ümitle kendime döndüm. Oracıkta, güneşin ışıklarının ağarıp solduğu yerde, bekliyorum seni, bir ara çayı içelim diye. Gelmiyorsun...

İşte böylesine berbat bir yalnızlık içinde, yeniden seninleyim yalancı bir gecede... Bir 70'lik rakı şişesini esir aldım. Türlü işkencelerle anılarımızı anlattırıyorum. İşkencecinin canı, tutsaktan çok acır mı? Duyduklarım mızrak gibi saplanıyor bedenime. Yara bere içindeyim ama kanlı bir huzurla devam ediyorum sorguya. **Bu, bir intihar biçimidir.** Bütün bu acılar

tünelinin sonundaki ufak mutluluk ışığını görebilme ihtimalinin göze aldırmaclarını anlayabilsen, gelirdin akşamın olduğu yere! Mart yollarına baktırıyor bu sene yine. Pencereden boşluğa uzattım gözlerimi. Darmadağınım. Gözlerim bir yerde, aklım bir yerde... Bir yıldız yandı atmosferde az önce. Biliyorum dilek tutan birileri var başka pencerelerde. Ben yapamıyorum. Bir şeyin tükenişine bağlayamıyorum umutlarımı. Sığmıyor yokoluşlar kalbime. İçine tıktırıldığım şu hayatta, görkemli düşlerim var benim, dileklerim yerine. **İçine seni koyduğum ne varsa, en fiyakalı betimlemelere gebe...**

Seninleyim dedim ya keşke sen de olsaydın. İşte bu varlığınla iç içe geçmiş yoklukların tarumar ediyor kalbimi. O kadar ezberlemişim ki olmayışını, gözümle gördüğüme kim inanır? Yalan söylüyor bana her bir yanı. Yoksa kalkıp sarılmaz mıyım, şu karşımda gülümseyen sanırına? Aç bir testosteronun iştahıyla öpmeyi miyim nar çiçeği dudaklarını? Sımsıkı kapıyorum kendime gözlerimi. **Bu, bir içine küsme biçimidir.** Aynı vücut içinde küs yaşamak ne zor şey bilemezsin. Tanrı kimselere vermesin... Mesela gözlerim... Bıraksam nereye giderim? Ya bir kısmını seni sevmeye adanmış kalbim? Bana kalanından nasıl vazgeçerim. Peki ben, olmayana gösteren bu paramparça hainlikle, nasıl baş ederim! Beni kaç parçaya böldün böyle? **Ben sana ne ettim de sadece rüyalarımın taşındın? Sen benim yatağında sevgilim, rakı masasında en iyi arkadaşımın...**

Kendi yatağımın mültecisi olmuşum. Yastığım, yorganım, sıcaklığım bile yabancı. Zifiri bir yalnızlığın boşvermişliğiyle, sırtımı kendime dönüp uyurken, seninle yüzleşiyorum her gece. Bütün yaralarımın kabuklarını, gözlerini gözlerime çakıp, kaldırıyor. Senin gözünü, benim uykumu kan bürüyor. "Kimse yokken biz oluruz"

diye daldığım uykularda, sanırım ikimiz de seni beğeniyoruz. Gülümseyen bütün meltemlerim işte bu rüyalarda ölüyor. Senaryolarımın tamamına senin repliğin yazılmış, seni dinliyorum, ağzımı bıçak açmıyor. Sus demek için uzanıyorum sana. Ne kadar uzansam o kadar daha var. Heyhat! Kendinin ki olsa bile, insan düşlere dokunamıyor... **Bir sarılsak sanki her şey düzelecek ama rüyalarca koşsam, menzirim sana yetmiyor.** Oysa senin olan ne varsa, sanki şuracıkta karşımda oturuyor.

Binlerce pişmanlığın kır ettiği saçlarıma, ellerimi sana kirilayıp dokundum bugün. Duygusal evrakta sahtecilik yapıp, kendime senden bir aşk şiiri yazacaktım ki harfler boğuldu tuzlu su sağanağımda... **Bu bir duygusal mastürbasyon biçimidir.**

Benim senin için yazdığım her cümlede, zaman aşkından ayrı yazılır. Sen gittiğinden beri aynı günü yaşıyorum ben! Geçen her gün, bir gün daha fazla olmayışına kızıp, yine geri aldım saatimi az önce. **Bu bir zamana karşı geliş biçimidir.**

Her kadehte yeni bir isyan kopuyor içimde... Varsın bilmesin kimseler! **Biz el ele yürüdük seninle. Bunu sokak gördü, deniz gördü, gökyüzü gördü, ay gördü.** Gözlerim değdi gözlerine, Kalamış gördü, Moda gördü, Kandilli gördü. Kimseler görmesin diye, tenhalarda öpüştük biz seninle, kimse görmedi ama Tanrı gördü.

Şimdi sen neredesin? Hangi fersah fersah uzak yerdesin? Belki başka bir el ısıtıyor ellerini. Belki körsün!

Senin için yazdıklarımı görmüyorsun. Belki bir ruhsuz öpücük ısıtıyor dudaklarını. Anne sütü sıcaklığında, bir ne idiği belirsiz mi ısıtıyor? **Faili kiminle meşgul bir aşkın katliyim ben söyle?** Korkarım bu gece aramıza giren ne varsa yakacağım. Sadece mesafeler kül olup yansın diye değil, nasıl yandığımı herkes bilsin diye ve bir bahar yağmuru kıyamayıp söndürsün diye yakacağım İstanbul'u! **Bu, bir baharı kandırma biçimidir.**

Hayır! Bu gece de ölmeyeceğim. Nefes nefese çıkacağım gecenin yokuşunu, bir dua gibi ezberlettiğin adını haykıra haykıra. Bitmeyen bir umut peydahladım yokluğundan. Öyle ki sen ne söylersen söyle, hepsi gel demektir! Gururumla cansiperane bir savaştayım, iki elim kanda olsa geleceğim... Sağ kalamazsam beni affet! Ben, yerime sevmelerini affettim. Yerine sevmeye çalıştıklarımı unuttum gitti. Seninle baş başayız şimdi. Bütün sağlamalarımı yaptım, içimi dışımla çarptım. Özlemimi saatlere üleştirdim. **Bu, bir sadeleşme biçimidir.** Ruhumdan sensizliği çıkardım. O kadar eksildim ama bu kış da ölmedim. Önümüz bahar. Allah kerim...

**Korkarım
bu gece aramıza
giren ne varsa
yakacağım!**

sadece 6 kelime

bir hayatı
6 kelimeyle
anlatabilir
misin?

KAFA, her ay okuyucularından gelen
6 kelimelik kısa öyküleri yayınlıyor.
Siz de altikelime@kafadergi.com adresine
6 kelimelik hikayenizi gönderin, "sadece 6 kelime"
başlığı altında imzanızla yayınlatalım.

Sarılsaydı kadına,
ustu başı aşk olacaktı.
Bahar Öreroğlu

Son duraktaydın lakin
sabrım kalmamıştı.
İndim!
Erkin Zeytinoglu

Köyde ilk
ateşe verilen
ev onunkiydi.
Kemal Can Örnek

Babam hastalığını daha
çok sevmiş olmalıydı.
Hicret Tunç

Ben konuştum
meğerse tüm ülke
sağırış.
Pericihan Cansu Saykal

Kadındım, her güne
baş larken
kalbimi dikiyordum.
Yağmur Borlu

Uyuyunca geçer dediler,
gece çok uzaktaydı.
Hücella Ustok

Yüzünü son
görüşümdü soğuk
taşın üstünde.
Berivan Baysan

Fırçadaki soğuk renkler,
parmak uçlarıma değdi.
Gamze Özen

Senden sonra açmadığım
dolap kapaklarım oldu.
Didem Dilmen

Annesiz çocuğun gökyüzü,
gökkuşağı renklerinden
yoksundu.
Beril Semerci

Aydınlık gökyüzü altında onu
ağırlaş tıran, yaş adıklarıydı.
İrem Bozkurt

Yüzük parmağındaki
leke bir
fırlı geçmiyordu.
Harun Erçin

Belki beni
düşünüyordu, belki
sevgilisiyle sevişiyordu.
Seçil Karaoğlu

Unutulunca ölünüyordu,
hafıza en büyük düş mandı.
Nesimi Arslan

Av yasağındaydık,
oysa çok insan öldü.
Eda Selimoğlu

Kırk piyanodan kurtulan
sessiz notalardım ben.
Çiğdem Tepe

Kırmızı paltolu bir
çocuk gördünüz mü?
Çağan Yüksel

Saçlarım ne zaman
uzayacak dedi kadın.
Elif Nur Pehlevan

Bizden gökyüzüne
uzanan bir
çatı olmuyor.
Osman Katırcı

Hüznü, saçlarıyla
birlikte döküldü
kuaförün zeminine.
Oğuz Hertadoğan

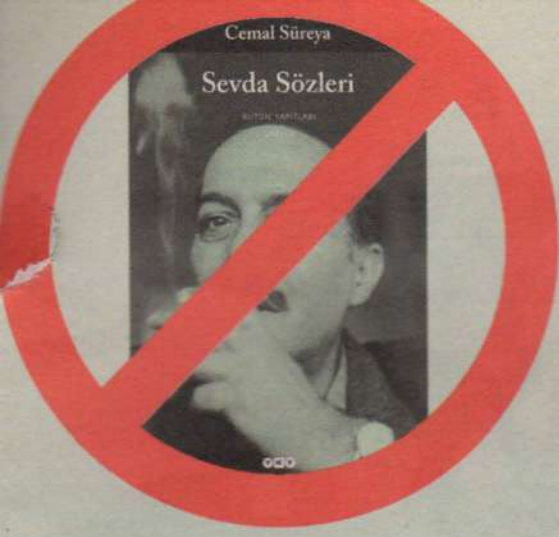
Daha genç yaşta
baston kullanmak
zorundaydı.
Hülya Tan

Şaraba âldanıp ezilenin uzum
olduğunu unuttuk.
Bener Alt

Yıllar önce buradâ onu
unutacağımı söylemişim.
Bilal Yıldırım

Geldi, gördü, güldü,
sevdi, sarıldık, gitti.
Mustafa Kemal Güner

iki ülke arasındaki
mayınlı araziydik biz.
Murat Doğan

Metin Uca

Şiir ne menem bi' şey

Okurken içi çekilir gibi oldu bir an... Hiç fark etmeden kanı hızla akmaya başlamıştı kitabı elinden bırakmak istedi ama olmadı devam etti.

Hacı Cemil Alaloğlu her cuma namazı çıkışında yaptığı gibi Alaloğlu İnşaat Yatırım Finansman Org. Rek. LTD. ŞTİ.'ye gitmeden önce eski sekreter ve imam nikahlı metresi Gülden'in evine doğru öğle yemeği için yola çıktı.

Küçük Anadolu kentlerinin geleneksel mimari yapısının dışında kente biraz uzak kalan talancı yeni lüks sitenin gösterişli Eneskent tabelasının önüne lüks arabasını bıraktı. Sitenin kapısından girerken Anadolu'da son yıllarda hızla zenginleşen iktidar destekçisi bir işadamı olarak endüstri meslek lisesindeki PİJ Cemil günlerinden mütedeyyin işadamı hacı Cemil Alaloğlu'na dönüşünü, yükselişini her zamanki gibi gururla aklından geçirdi.

Torna tesviye bölümüne girdiği ilk günlerden nasıl PİJ Cemil olarak ortalığı kasıp kavurduğunu, 11 yaşında sınıfın neredeyse tamamını sigaraya başlatışını, 70'li yılların başında yeni açılan birahane maceraları, çete halinde yaşlı bakkaldan çikolata afirmalar ve tabii ki beraberce gidilen genelevdeki milli oluş heyecanı aklından hızla geçtikçe yüzündeki eski günlerin heyecanını gördü bir anda asansördeki kısa yolculukta. Tövbe estağfurullah şeytan mı yokluyor, dedi uzak günleri ve unuttuğu duyguları hatırlamanın korkusuyla asansörden indi. Gülden, tombul, sıcak ve her seferinde onu derinden etkileyen mırıldar gibi konuşmasıyla "hoş geldin" diye hafifçe kenara çekilip gizli dünyasının rahat ettiği alanın kapısını bir kez daha açtı. **Küçük kente özgü dar, kapalı, koyu kuralcı yapının mütedeyyin ileri gelenlerine özgü tekdüze sıkıcı dünyanın içerisinde vaha gibiydi cuma namazı sonrası Gülden uğramaları...**

Yemek faslı sonrası kahveyi beklerken, aslında içi geçecek gibiyken takıldı gözüne o mendebur kitap. Şu Gülden nereden bulur bunları diye eline yıllar sonra ilk kez kitap almanın şaşkınlığıyla rastgele bir sayfa açtı.

Şimdi sen kalkıp gidiyorsun, git. Gözlerin durur mu onlar da gidiyorlar, gitsinler Oysa ben senin gözlersiz edemem bilirsin

Okurken içi çekilir gibi oldu bir an... Hiç fark etmeden kanı hızla akmaya başlamıştı kitabı elinden bırakmak istedi ama olmadı devam etti.

Şurda da etin çoğalıyordu dokundukça lafların dünyaların

Öyle düzeltici öyle yerine getiriciydi ki sevmek Ki Karaköy köprüsüne yağmur yağarken Bıraksalar gökyüzü kendini ikiye bölecekti Çünkü iki kişiydik

Korkuyla kitabı yere atarken dün değerli reisinin örnek aldığı o muhterem insanın söyledikleri beyninde çınlamaya başladı. Pek çok önemli konuyu yansıtarak; şiir, edebiyat ve sinemada bazı lobilerin sigara ve alkol kullanımını özendirdiğinin altını çizmişti beyefendi.

Evet doğrudu, vallahi doğru işte **adını bile bilmediği bir yazar bozuntusunun 3-4 dizesini okumuş ve içinde yine o gençlik günlerindeki gibi sigara içme isteği başlamıştı.** Kentlerini ziyaretinde hızla yükseldiği il yönetimine girdiği partisinin kuruluş yıldönümünde kameralar önünde son paketi imzalamış, değerli beyefendiye teslim edip söz vermişti. Sonra gelen iki hac üç umre ziyaretinin yarattığı uhrevi duygularla tüm kötü alışkanlıklardan vazgeçmişti.

Gülden kahvesini verip kitabı yerden aldığı anda başka bir mendebur şairin dizelerini okumasa sorun olmayacaktı ama pek güzel okuyordu Gülden aşüftesi kaçamadı satırlardan...

Burada yağmur yağıyor Aralıksız yağıyor günlerdir Ama sen yine de şemsiyeni Almadan gel ilk otobüste

Buğulanan camlara usulca Yüzünü çiziyorum ki yüzün Bir yağmur damlası olup Düşüyor yapraklarına gülün

Elinden kitabı alıp parçalamak geldi. İşte sigaranın unuttuğu lezzeti dilinin ucundaydı. Beyefendi şiir okumayın derken ne kadar haklıydı ama susmuyordu hain Gülden...

Tarih ki kekemeleşiyor bazen Ki o zaman aşktır tek bilici Aşksa yürümek gibi bir şey Duyabilmek kuşların gelişini

Kitabı alıp Gülden'in şaşkın bakışları arasında tuvalete yöneldi. Gülden'in evindeyken tuvalete gidişte en sevdiği iktidar destekçisi sabahın akşamı

gazetesini bile yanına almayan koskoca Cemil Bey aşk şiiri antolojisiyle helaya gidişlerine yeni bir renk katıyordu. Klozet üstünde eskiden porno dergilere baktığı heyecanla ve beyefendiye emirlerine ilk kez karşı gelmenin korkulu merakıyla sayfaları çevirmeye başladı.

Her şeyi terk ettim ne aşk ne şehvet Sarışın başladığım esmer bitiyor Anlaşılmaz yüzü koyu gölgeli Dudakları keskin kırmızı jilet Bir belaya çattık nasıl bitirmeli Gitar kımıldadı mı zaman deliniyor Kimi sevsem hayret Kapıların kapalı girilemiyor

Son dizede Gülden'in kapıyı zorladığını duydu. Birkaç dakika sonra çıktığında bambaşka bir Cemil'di. Korku filmlerinde ısırılınca zombi olanlar gibi donuk gözlerle Gülden'in şaşkın bakışları arasında misafir odasına yürüdü, sehpa duran yabancı sigaradan korkarak ama heyecanla yakıp ilk nefesi çekti. **Beyefendi her şeyi biliyormuş demeyi ihmal etmedi ama Allah kahretsin şiir de ne güzelmış, diye içinden geçirdi kendine bile itiraf etmeden.** Sonrası çorap söküşü gibi geldi, mütedeyyin bir vatan evladı liderinin bütün şuur dolu "sigara ve alkole bulaşmamak için şiir ve romandan uzak durun" direktiflerine rağmen kadının münasebetsizliği ve zararlı kitap bulundurması nedeniyle mundar oldu.

Güvercinler güneşten bir sessizliği biriktiriyor Ben seni düşünüyorum seni Hani tıpkı o ilk günlerdeki gibi Kalbim diyorum kalbim Daha dün tezgahın çıkmış bir su sayacı gibi Aşkı anılar besliyor. düşler kadar Bu yüzden diyorum ki aşk eskidikçe aşktır

Satırları okuyunca karşı marketten puro aldırıp yaktı.

Seni saklayacağım inan Yazdıklarımda çizdiklerimde Şarkılarımda sözlerimde Sen kalacaksın kimse bilmeyecek Ve kimseler görmeyecek seni Yaşayacaksın gözlerimde

Dizeleri sonrası limon kolonyasından suya 5 damla damlatıp içtiğini kimseler bilmedi ama şiirin nasıl zararlı etkileri olabileceğini Cemil Bey pek güzel idrak etti.

Vedat Özdemiroğlu

robdöşambır

Şen adamdı. Alay etmeyi değil, dalga geçmeyi severdi. Kelime dağarcığı geniş, hafızası ışıltılı bir zihindi; 'beyin ölümü' var ya, işte onun tam tersi oldu.

Babam hakkında yazacağım.

Bu, babam hakkında yazacağım ilk yazı değil. Ama bu, babamın okuyamayacağı ilk yazım. Çünkü benim babam, bu dünyaya elveda dedi. El Zaman, 17 Şubat 2016 çarşamba günü öğleden sonra üçte, 1942 Ilgaz doğumlu babamız Emekli Albay Ethem Ruhi Özdemiroğlu'nu yanına aldı, sonsuzluğa yerleştirdi.

Güzel babam öldü.

Sadece biyolojik açıdan değil, hissiyat olarak da tartışmasız 'baba' adamdı.

Komik durumu tespit yeteneği ve espri kabiliyetiyle, ilk ustamdı.

Mizah yazarlığına başladığımdan beri de tüm yazdıklarımı takip eden esaslı bir okuyucumdu.

Ah, bu yazıyı okuyamayacak.

Lakin muhterem ruhu, hissediyor, hissedecek.

Kalbim böyle söylüyor.

Babam.
Ethem Ruhi
Özdemiroğlu.
Beşiktaşlı Ethem Bey.
Emekli Ruhi Albay.
Türkiye aşığı
Özdemiroğlu.
Toplamı, benim babam.

Babam hakkında yazmak, kelimelerin oyununa bakın, en başta Baba Hakkı'nın takımı hakkında yazmak demek.

Yurdumun ilk takımı hakkında.

Beşiktaş zikredilmeden anlatılacak adam değildir babam...

Seyahate çıkardı yılda beş-altı kere.

Seyahat dönüşleri, babamızın yanısıra bavulundan çıkacak hediye, oyuncak ve lokumları da merakla beklerdik.

Bir keresinde, sabaha karşıydı, Kırklareli, babam geldi İstanbul'dan, yakıldı ışıklar.

Valiz demeyi yeğlerdi babam, valizinden iki

Beşiktaş forması çıktı! Ve gerçek formalar.

Biri Sanlı Sarıalioğlu'nun, diğeri de Dorde Miliç'in. Şen oldu dünya! Kulüpte çalışan kadim dostundan almış babam, biri ağbim Ahmet'e, diğeri bana.

Beşiktaş Şiirleri'ni kitaplaştırırken, bu materyali, tabii ki atlayamazdım. "Fotoğrafın Öyküsü", nitekim şiirin adı:

Çektığım fotoğraf sayısı iki düzineyi geçmez. Akıllı telefon dönemi dahil. Çektiklerim de Basın Yayın öğrencisi olduğum için, ödev gereği! Bu fotoğraf da, babamın çektiğim tek fotoğrafı. 80'li yılların sonları. Yine bir görev seyahati için hareket saatini bekleyen babamı, arabanın arka koltuğundan çektim...

Babam sigara içerdi.
Bu, hataydı.
Ben de sigara içiyorum
Bu da hata.
Yalnız babam, güzel sigara içerdi!

Ah, sigara çok fena alışkanlık.
Ne yazık ki babam sigara içerdi.
'Ben de içiyorum' yanlış, ben sigara da içiyorum!

gecenin bi saati
babam istanbul'dan geldi
valiz açıldı
lokum ve el feneri çıktı
rüya gibi

o da ne iki de forma
miliç ve sanlı'nınmış
peder bey kulüpten almış

biri senin biri benim abi
dedim ya rüya gibi

Üzerinde ip kuşaklı klas robdöşambır olurdu tatil sabahları. Babam dışında sadece filmlerde gördüm robdöşambır denen urbayı. 'Wilkinson' jiletten de hiç şaşmadı!

O tatil sabahlarının kahvaltılarında Hürriyet ya da Cumhuriyet okunur, plaktan ünlü sesler veya radyodan haberler ve reklamlar dinlenir, ev halkı bazan gün içinde gene biraz kestirir, neşeyle akşamüstü çayı içilir, sonrasında babam, annemle iskambil oynamazsa, 'Ahmedigo' dediği ağbimle yahut 'Vedadigo' dediği benimle tavla atardı.

Oyunu severdi. Kazanmayı da isterdi. Anneme yenildiğinde oyun kağıtlarını balkondan atacak kadar...

Beni çok kere "Bizim iki numara" diye tanıştırdı insanlara. Adeta bir sağ bek hissiyatıyla yaşadım. 53 seneyi sevgiyle paylaştığı annem Ayşe Mukaddes, hep "Muko" oldu onun için. En çok da Funda'ya "Kızım" diye seslenişi güzeldi.

Şen adamdı. Alay etmeyi değil, dalga geçmeyi severdi. Kelime dağarcığı geniş, hafızası ışıltılı bir zihindi; 'beyin ölümü' var ya, işte onun tam tersi oldu. Çoklu organ yetmezliği teşhisinde, son ana kadar direnen organı babamın, beyni oldu.

Çok sayıda işini ciddiye alan insanı, sanatçıyı, yazarı, çizeri, gazeteciyi babamdan öğrendik.

Efsaneleri bilirdi, anlatırdı.

Mustafa'sından Yaşar'ına, Namık'ından Orhan'ına tüm Kemalleri ilk ondan dinledik...

Eski adıyla Sarıgazi, yeni adıyla Sancaktepe'de son soluğunu verdi, çizgisinden hiç sapmamış sol kemalist babacığım...

Beşiktaşlı bir çocuktum.
Takımın en yakışıklısı da kaleci Sabri Dino'ydu.
Yetmez gibi, diğerleri personel estetiğiyle birörnek forma giyerken, onun rengarenk kaleci kazakları vardı.
İşte bu poz, Sabri Dino'ya hayranlığımın cansız hayali.
Güya ben kaleciymişim, ellerimin arasında da top varmış.
Yer, Kırklareli, "askeri gazino"nun bahçesi.
Bir saniyelğine de olsa, poz veren bir kaleciydim, bundan emindim.
Hala da eminim!

Asla fötr şapka takmadı, kasket severdi, Ecevit'le yazışacak kadar da CHP'liydi.

Rahmetli Süleyman Seba'nın ahbabıydı, efsane başkandan "Feyyaz'ı yanına al komutan" telefonu alacak kadar. Bu sayede biz Gordon Milne'nin şaheser takımının tüm oyuncularıyla tanışan şanslı çocuklar olduk. Ailemizin o dönemki yıldızı sevgili Metin Tekin'di.

1975 yılındaki yıldızımız ise santrafor Tezcan Ozan'dı. Ben 7 yaşındaydım, ağbim 12. Beşiktaş'ın yeni transferleri Tezcan, Sinan ve Mustafa'ydı. Babam bu transferlere o kadar sevindi ki, bu üç futbolcunun adını melodik şekilde besteledi, hep beraber söyledik... Değerli ağbimiz Tezcan Ozan, sağ olsun, bizi cenazemizde yalnız bırakmadı. Tezcan ağbimize ve güzel oğlu Serhan'a sonsuz teşekkürler...

Mayasında babamın bulunduğu bir başka Beşiktaş şiiri, adı Şükrü Gülesin:

*her kornerde aklıma gelir
şükrü gülesin topun başında
bir falsoyu düşünüyor
sessizlik
rüzgar sert esiyor*

*babalar yalan söylemez
şaka yapar
ama bu şaka da değil ki
otuz iki gol atmış kornerden şükrü gülesin
babam söyledi*

Uğurlar olsun sana sevgili babacığım.

Her şey için teşekkür ederim.

Rahat uyu, eşsiz yadigarın Muko, bize emanet...

O gün cumartesiydi, ben fakir iki günlüktüm henüz, evet perşembe doğmuşum, Beşiktaş'ın Ankara deplasmanı vardı, rakip PTT. Kararlıydın, golü kim atarsa onun adını alacaktım, Ahmet ve Macar oyuncu Kuzman hariç. Penaltı oldu. Sanlı Sarılioğlu vurdu, top PTT kalecisinden döndü, Vedat Okyar tamamladı, meşin yuvarlak ağlarla buluştu ve benim adım işte böyle Vedat oldu.

Önce isim babam gitmişti attaya...

Şimdi de canım babam...

Allahım, bütün yitirdiklerimizden rahmetini esirgeme yarabbim...

Gönülden çalışan tüm hastane personeli, hatırşinas komşularımız, babamın cenazesini taşıyanlar, el ve omuz atanlar, yıkayanlar, kazanlar, gömenler, içli dualarını esirgemeyen kıymetli hocalarımız, vefalı akrabalarımız, gasilhane çalışanları ve şoför kardeşler, şaka

*babam geldi
elini öptüm
yüzünü öptüm
babamın geldiği İstanbul'u öptüm
mektuplarımı getirmiş
her zarfı okşadım
her pulu öptüm*

*Askerdeyken şiir-günlük tuttum.
Ankara, 1995.*

*O defterden bu şiir.
Ziyarettime gelen babamın yanında hep
istediğim kitaplar, kırtasiye eşyası ve dergiye
gelen okur mektupları olurdu.*

Mektup?

Yok artık mektup.

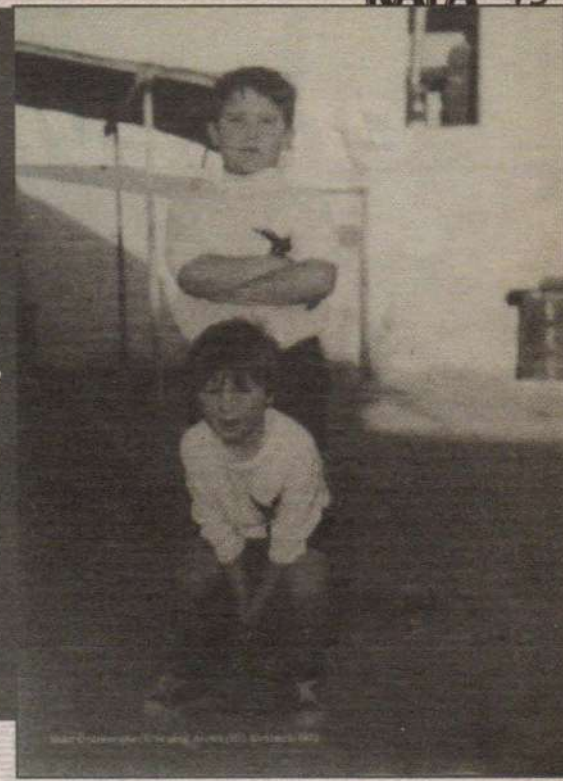
Babam...

Ah ki ah, yok artık babam.

Yok artık!

Neyin peşindesin hayat?

*Artık babamı sadece nefesini verdiği
İstanbul'un iyotlu havasından ruhuma
çekebileceğim...*

değil gerçekten kırk yıllık

dostlar Murat ve Bora

Babaoğlu kardeşler, askeri törende emeği geçen kardeşlerimiz, içimize işleyen müziğin değerli bandosu, dost Aydan, yaren Zuhuri, can Sadık, hepiniz, sağ olun, pir olun, berhudar olun.

Allah sana gani gani rahmet eylesin değerli babacığım.

Seni yaratan, şimdi yanına aldı.

Sen şimdi, El Zaman'ın huzurundasın.

Huzurunu hissediyorum baba.

Sen de bizim hüznümüzü hissediyorsun, biliyorum...

MAÇ DEVAM EDİYOR

yontma taş devri

cilalı taş devri

şampiyon beşiktaş devri

efsane başkan ziya karamürsel

sizi 'ziya baba' yapan mutlu ruh

kılık değiştirmiş

dolaşır bugün de çarşıda

tüm babalara saygıyla

akdeniz'den ak karadeniz'den kara

her gün yeniden harmanlanır

beşiktaş'ta

Babam için Selimiye Camii'ne gelen çiçek ve bağış bantlarındaki harflerden yaptık bunu. (Soyadımızdaki az bulunur harflerdeki katkısı için 'Özüdoğru' ailesinin bandına hususi teşekkürler!)
O yapsa, kesinlikle daha simetrik olurdu!
Zaten o, bunu bir kağıt çantanın iç yüzüne değil, Küçükalyı'daki kırtasiyeciden alınmış kartona yapardı.
Kalem, kağıt ve makasla mesaisi bambaşka, masa düzeni harika, muhteşem ve muhterem bir adamdı.
Selimiye, cuma, sela, top arabası ve cenaze marşı, bunlar yaşandı ve bende sabit kaldı.

O güzel caminin avlusunda bizi yalnız bırakmayan azize ve aziz dostlarımıza; arayan, yazan, teselli eden güzel insanlara, nur yüzlü ustam Behiç Pek'e ve incelikli meslektaşlarıma gönülden şükranlar. Sağolun.

Türkiye başın sağolsun, aşığın öldü.

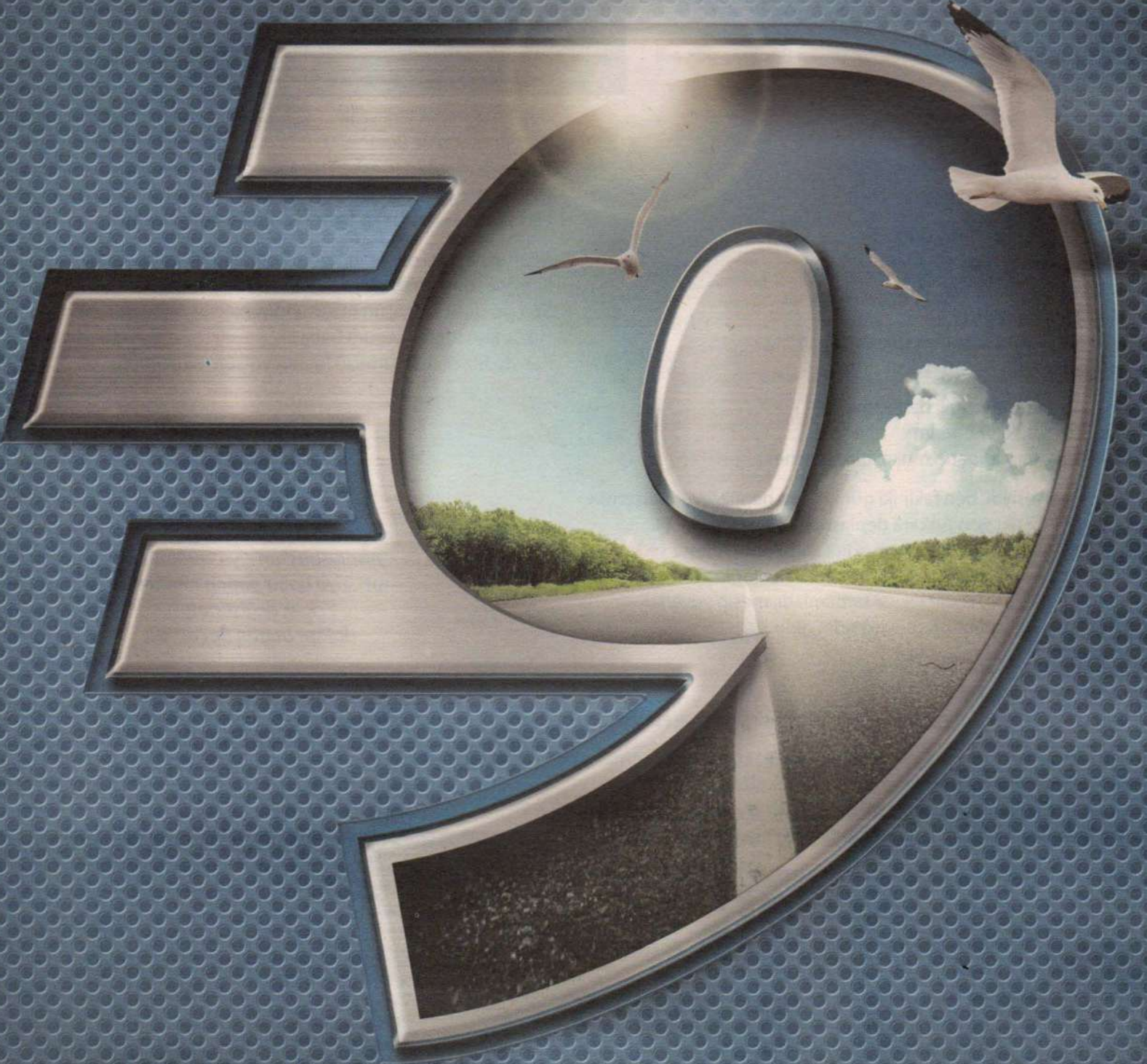
Ve babama, yurdun değişik kışlarında "Ruhi Baba" adını lutfeden erat, memleketimin temiz kalpli, kadirşinas çocukları, babamın yürekli silah arkadaşları, sizlerin de başı sağolsun.

1962 devresi, 1220 Harp Okulu numaralı kardeşlerini yitirdi.

Kalender ve müşfik amcalarım, sizlerin de başı sağolsun. 650 sayfalık defterinizden, işte, bir yaprak daha koptu; Allah, sizlere uzun ve rıbbatlı ömürler versin. Varolun.

en sevilen akaryakıt şirketi yine opet!

KalDer Türkiye Müşteri Memnuniyeti Endeksi'ne göre 9 senedir üst üste
Türkiye'nin en sevilen akaryakıt şirketi seçildik. Teşekkürler Türkiye!

Koç

/Opet

/OpetTr

opet

T M M E

Türkiye Müşteri Memnuniyeti Endeksi

Türkiye Müşteri Memnuniyeti Endeksi (TMM) KalDer - Türkiye Kalite Önemli ve KA Akaryakıt Limited Ortak Çabaları tarafından ACS American Customer Satisfaction Index, CFI - Client Feedback International, National Quality Research Center ve Michigan Üniversitesi tarafından her yıl gerçekleştirilir.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

www.tmmo.org.tr

Dilan Bozyel

"ben bir gavur sevdim, o da beni sevdi"

Atölyemin bir duvarına her gün en az sekiz kere bakıp duruyorum, bakıyorum, bir an durup; boş bir hisle çalışma masama geri dönüyorum. Arada aklıma geliyor, tekrar bakıyorum aynı yere. Sonra çok düşünmemeye çalışıyorum. Bu odada yaşamaya başlayalı çok olmadı, her çalışma alanımda olduğu gibi buraya da saat almadım. Saatlerin beni bir duvardan durup izlemesine dayanamıyorum çünkü. Ama o duvarda, sanki saat varmış gibi; sürekli bakıp duruyorum.

- Benden beklentin ne?

- İyileşmeme yardımcı olman, hayır hayır, iyileşmem için beni kendimle buluşturacaksın, değil mi?

Bir doktora gidersem aramızda geçecek ilk diyalog bu olacak, eminim. Bir doktora gitmezsem, bunun ne olacağını hiçbirimiz bilemiyoruz, değil mi? Zor tabii. Aklımdan, dilimden çıkaramadığım konular var. Kendim varım, duvarda olmayan ama nedense olduğunu sandığım o saat var, Amed var; siz bıkabilirsiniz bu konudan ama benim büyüdüğüm şehir orası, sevdiğim insanlar var; arada beğendiğim yakışıklı adamlar var. **Sarılmak istediğim pandalar, aylar ve tüylü diğer hayvanlar var. Buna bilinçli ve tercih edilmiş şefkat eksikliği diyebilirsiniz.** Gölgesinde uyumak istediğim güzel ağaçlar var. Yüzmek istediğim tuzlu denizler, derinine dalıp el sallamak istediğim balıklar. Mesela bu bir sır, siz benim denize daldığımda balıklarla ne konuştuğumu asla bilemeyeceksiniz. Bu, sanki mideme kelekleri zımbayla sabitleyen bir sır gibi.

Geçen seneydi, Surp Giragos Kilisesi'nden çıkmıştım. Oraya uğramışken Meryem Ana Süryani Kilisesi'ne de uğrayayım dedim. İçerde dua ediyordu yine Sarkis Amca. Sessizce izledim onu, Sarkis Amca her hafta ayine katılıyordu. Bazen, eşi iyi olduğu zamanlarda; eşiyle katılıyordu ayine. Onları herkes tanıyordu,

kilisenin bahçesindeki evde yaşıyorlardı. Ben de rahip olsam ben de kilisenin bahçesindeki evi, ancak Sarkis Amca gibi iyi birine emanet ederdim. Sarkis Amca, Amed'in son Ermenisi imiş. Kendi ya da hikayesini anlatmayı seven herkes öyle diyordu. Benim tanıdığım onun yaşlarında çok Amedli Ermeni var oysa. Sarkis Amca ne zaman anlatmaya başlasa, ki genelde baştan tanışır gibi aynı hikayeyi anlatırdı her görüştüğümüzde, hiç çaktırmazdım. Vardır bir bildiği derdim.

"Ben haftaya evleniyorum." demişti o gün Sarkis Amca.

"E niye mutsuzsun o zaman Sarkis Amca?" diye yanıtlamıştım.

"Bu yaşta ne işimiz olur nikahla. Amaaan." demişti. O en sonundaki "amaaan" sırasında gözlerinin içi gülmeye başlamıştı, ben de kendimi tutamayıp uzun uzun gülüşmüştük. "Aşksın Sarkis Amca sen." demiştim utanmadan. Bana bakıp, bir şey söyler gibi yapıp, sonra hiçbir şey yapmadan gülmeye başlamıştı. Kocaman adam, çocuk gibi aşıktı. Sonra Sarkis Amca'nın karısı öldü. Resmi nikahtan bir süre sonra. 65 yıldır evlilerdi zaten ama işte resmi nikah ve kutlamaları olmuştu en nihayetinde...

...Bir yavru kedi gibiydi son gördüğümde, yalnızdı. Gözlerindeki parıltı eksikti. Cılızdı sanki. Ayine artık eskisi kadar gelmiyordu Sarkis Amca. Hep sarılmak istiyordum Sarkis Amca'ya. Ama çekiniyordum. Belki o istemez diye, kollarımı saklıyordum onu görünce sarılmamak için. Sonra savaş başladı bizim oralarda. Öyle bir savaş ki; o yalnızlığı kaldıramayan Sarkis Amca'nın cenaze töreni Surp Giragos Ermeni Kilisesi'ne kadar götürülemedi. Toplasan üç sokak vardı arada oysa. Meryem Ana Süryani Kilisesi'nde yapıldı cenaze töreni. Eminim buna üzülmezdi kendi cenazesinde olsa; o aşkın, iyi niyetin, güvenin önemini anlatmıştı herkese.

Ermeni ya da Süryani ya da her ne ise olmak değildi mevzu.

Ben şimdi o iki kiliseye de gidemiyorum, uzun zamandır ne zaman aklıma gelse susuyorum. Yutkunuyorum. Neler oldu o sokaklarda, o duvarlara kimler dokundu, kimler yaslandı bilemiyorum. Sarkis Amca çok iyi bir adamdı. Sanırım 88 yaşındaydı. Aşıktı. Yalnızdı. Ermeniydi. Diyarbakırlıydı. Sarkis Amca'ya sarılamadım hiç. Sokaklara çıkmak yasaktı, korktum da gidip hatırını da soramadım. Şu duvara baktım da bir saat mi alsam acaba. Fena olmaz orada.

Tansu Karaca

gayzer

Bir - Bak! Tam olarak nereyi işaret etmem gerektiğinden emin değilim ama bak lütfen! Orada olduğunu söyle, ulu orta olduğunu. İnsanlara şaşırsın, insanlara öyle şaşırsın ki kalpleri onları terk etsin. "Yarabbi! Nasıl da göremediler!" İki - "Aslında hiçbir numarası yok" dedikleri her

iki şeyden biri benim. Basitim, transkripsiyonu yok sayacak kadar. Ceplerim bir metropol kadınından hayli irak, ceplerim banknotlar tarafından aşağılanmamış, ceplerim hep sade, ceplerim yalnız ellerime arkadaş.

Aslında hiçbir numaram yok. Kayıbım, dahası aranmıyorum.

Üç - Her şeyi kabullenebilecek kadar yorgun düştüğüm bir çukurdan merhaba. Orada mısın? Peki ya inkârım? Alnımdaki damarı cehenneme çeviren öfkem? Sarılmasına müsaade etmediğim yaram? Oluk oluk akan kanım? **Yaşayan tarafım, orada mı?** Sessizlik. Vazgeçiyorum; bu bir veda değil, bu bir felaket.

Dört - Üzgünüm doktor. Buraya geldiniz ve iyileştirecek kadar sağ birini bulamadınız.

Ayrıca özgünüm doktor, ben kendine has bir ölüyüm; ağız hâlâ alay kokan. "Ağrı kesicilere lanet olsun!"

Beş - Sürme değil, iki sandalye çektim gözlerime. Deniz kadar iyi bir gözlemci değilim Allah'ım ama benim de on ikiden vurduğum kıyılar var. **Ben de öldürüyorum her gün, en sığ yerinden insanlığı.** Kendi içimde boğulacağım cumartesiye ben daha sancılı bekliyorum.

"Gözlerine susturucu tak."

Kaç oldu, altı mı? - Bırak saymayı, en çok yerinde. Kararında bırak, zamanında, içinde. Bırak, dört elle sarıldığın kim varsa. **Düşmek, temas etmek kadar tehlikeli değil.** Dokunma, bu insanlar kendilerine bile layık değil. "Bu konuşan kimdi?" Yedi - Her altı. Güldüm, çok güldüm. O kadar çok güldüm ki... Devam etmeyeceğim. Bir gayzer elimde patladı.

Sırılsıklam yandım ben.

Sen de Yaz KAFA'ya
Yayınlansın Önümüzdeki Sayıya!
bizyazin@kafadergi.com

BAŞKA ÜLKEDE YAŞAYAMAM

**NE ZAFERİNDEN
BAHSEDİYORSUN?
SEN SAVAŞLA AŞKI
KARIŞTIRMIŞSIN.**

**KENAN KOMUTANIM,
KENAN KOMUTANIM!
BUYUR ASKER DEDİM...
FATİH ÖLDÜ DEDİ NE DEDİM
FATİH ÖLDÜ MÜ?!**

**DÖRT KERE HACCA
GİTTİM GELDİM.
AHA DAYIYA SOR**

**SEN 3 MİLYAR 750 MİLYON
SEN MİLYAR SEN PARA
ÇEKMIŞSİN SEN BU PARAYI
SEN NE YAPTIN?**

**SİZE SAHİP
SESLENİYORUM,
SAHİP ÇIKALIM
DEDEYE. SOKAKLARDA
YATIYO. DEDECİİİİM**

NEREYE SIÇACAKLAR YA?

**AL DEDİ,
ÇOCUKLARINI
DEDİ, ÇOCUKLARINI
İSTİYORSAN DEDİ,
KENDİNİ DEDİ,
AL KENDİNİ DEDİ,
GİT DEDİ, NEREDE
KALIRSAN, KAL DEDİ
BANA**

**ARTİZ Mİ?
ARTİZ NE ARAR LA
BAZARDA?**

Can Yılmaz

afiyet şeker olsun beyler!

Nevzat Abi yere eğilip Celil'i yeni döşenmiş ucuz marleyden sökmeye hazırlanırken, acı bir feryat mekanı doldurdu: "Nevzat Abi görmüyorum!"

Sami, ağzındaki eşsiz berbatlıktaki kokuya sebep sigaranın dumanını karşısındaki Tahsin Abi'nin gözüne üfledi, "Rakı nasıl?" Tahsin gülerken kılını övdü "Yarın yine isteyeceksin, ama böylesi bir daha gelmez." Sami sigarasından son nefesi çekip izmariti kaldırımda öldürdü, "4 şişe ver, bugün önemli gün; Nevzat Abim'le barışıyoruz" Tahsin Abi güldü, "Hadi gözün aydın..."

Sami elinde poşetle mekana girdi, gözleri tanıdık yüzleri aradı ve buldu "Nevzat Abi, geldim." Tavuk kanadının yenilebilir bir şey olduğunun geç farkına varan ekabir takımı, kilolarca kanadın etini kemikten ayırırken, kanatsız geçmiş yılların adeta intikamı alınıyordu. "Nevzat Abim benim" nidaları ile Nevzat Abi şişiriliyordu, biliyorlardı ki Nevzat Abi yeteri kadar doldurulursa hesabı ödemek sorun olmayacak, abileri masadaki çömezle hesabı bırakmayacaktı. Sami kısa bir sessizlikten faydalandı, gırtlığını temizledi lafı dolandırmadan kadehini kaldırdı ve "Bizimle barıştığın için sağ ol var ol Nevzat Abi, büyüsun abimizsin" dedi. Masanın geri kalanı başarıyla Sami arkadaşlarını onayladı, kadehler kalktı. Nevzat Abi büyüklüğünün tescil edilmesinden memnun gülümsedi "Eyvallah, sevildiğinizi bilin yeter..."

Mekanın kalabalığı arttıkça, konuşulanlar duyulmuyor, içkinin dozu arttıkça konuşulanlar anlaşılamıyordu. Sami yerinden kalktı, ağız beyninin seçtiği kelimeleri söylemedi, "Ben..." dediğini duydular, gerisini tahmin ettiler. Kırmızı ampule doğru seğırtten Sami'nin arkasından bakıldı, tuvalete gidebildiği onaylandı. Masadakiler Sami'nin küçük zaferini kadeh tokuşturarak kutladı.

Nevzat Abi, aldığı derin yudumu beğenmemişti: "Bu ne rakısı lan içtikçe tadı değişiyor?" dedi. Masadakiler, "Sami'nin ikramı ev yapımı Yunan rakısı abi" diyerek, konuyu Sami'nin tuvaletten dönüşüne kadar buzdolabına attılar. "Çok iyi çocuk bu Sami" dedi Nevzat Abi, "Çok kalender çocuk!" Nevzat Abi kafalar sallanarak onaylandı, yer sofrasındaki sessizlik bozulmadı, rakılardan büyük yudumlar alınırken, mezelerle bulaşmış kaşıkların sesi ortalığa yayıldı.

Cengiz Kaptan, sininin ortasındaki Silivri yoğurduna kaşığı sallayıp, kaşığındaki yoğurt kaymağını acılı ezmeye düşürene kadar kimse ses etmedi. Cengiz Kaptan, yoğurtlu acılı ezmeye ekmeğini banıp, yoğurdu ezmeden ayırdığında Celil dayanamadı, siniye yumruğunu vurdu: "Mezeyi mundar ettin lan, elin ayağın dursun!" Sininin üzerinde zor yer bulan rakılar hopladı, bir iki tanesi tırnak pidelerini ıslatarak pidelerin keyfini kaçırdı, şalgam şişesinin közlemiş biberlerin canını sıkmasına ramak kala Hüseyin Abi şalgamı havada yakaladı. Nevzat Abi dökülenlerden nasibini alan ceketini, kuru temizlemeden kurtarmaya çalışarak ayağa fırladı, "Elinizi ayağınızı..." ile cümlesini tamamladı, yemeğe saygısından cümleinin sonunu getirmediğini herkes anlamıştı.

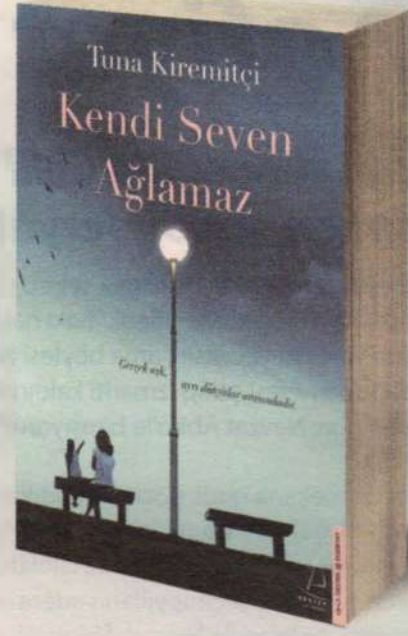
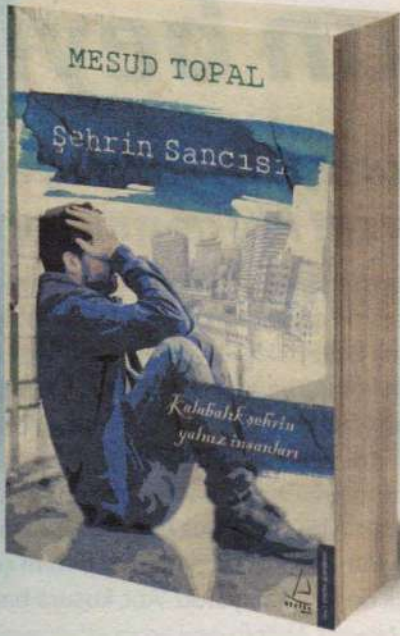
Celil, mahcup olmak yerine Nevzat Abi'ye laf yetiştirmeye karar vermişti, bol rakının verdiği özgüvenden olsa gerek, sesini mekandan esirgemedi: "Elim ayağım durmazsa ne olur? Döver misin? Nevzat Baba" Nevzat Abi elinde kalmış tavuk kanadını dişleriyle sıyırdı, ağzının kenarında biriken yağı elinin tersiyle silip, masanın ağırlığına yakışmayan 10 liralık rakısını kafasına dikip, bardağın

dibinden tavandaki cansız dönen pervaneye baktı. Bardağını elinden yere bıraktı, rakının acısından değişen suratını düzeltip Celil'in terleyen suratına baktı, 6 kişilik sininin etrafında bir hareket başladı, Nevzat Abi'nin koluna yapışan Haydar kısa sürede silkelendi, "Ağzımızın tadını bozmayalım Nevzat" diyebilen Eşref Usta'nın sözü ağzına tıkanı. Nevzat Abi, asker arkadaşına "Eşref sen bu işe girme sana yazık olur" diyerek Eşref Abi'yi defansın gerisine çekti. Votkacı Hüseyin Abi ayaklandı ama bu lüzumsuz münakaşada taraf olmadı. Celil, içtiği rakının tesiriyle şuursuzca bombanın pimini çekmişti ama içindeki pişmanlık da fark ediliyordu "Abi, kusura bakma boş bulundum" dedi ama Nevzat Abi'nin geri adım attığını gören yoktu.

Nevzat Abi sinirinin bir kısmını, az evvel 6 kişiye sofraya siniden çıkarıp, siniyi özel yapım Bursa işi nakışlı ayakkabısıyla buluşturdu, sini yan tarafta hizmet veren başka bir siniyle buluştu. İnce kıyım salatının, Girne humusuyla kaynaşması yan masayı pek mutlu etmedi. "Sen kime lolo yapıyon lan" dedi Nevzat Abi, Nevzat Abi'nin kükremesini bölmesi beklenen Celil yutkundu, destek atsanıza arkadaşlar bakışını kimse ciddiye almadı. Nevzat Abi yerdeki halıda az evvel çöp olmuş bol isotlu çiğ köfteye basarak küçük bir adım attı, Celil'e bir tokat mesafesine yerleşip elini kaldırdı, koldan değil omuzdan aldığı güçle Celil'in yanağına tokadı yapıştırdı. Celil'in yan sininin üzerine devrilmesi saliseler sürdü, düşerken iki biranın, köy yapımı turşunun da canını aldı. Nevzat Abi yere eğilip Celil'i yeni döşenmiş ucuz marleyden sökmeye hazırlanırken, acı bir feryat mekanı doldurdu: "Nevzat Abi görmüyorum!"

Kalabalık sesin geldiği yere döndü, az önce tuvalete giren Sami boş gözlerle kalabalığa bakıyordu. "Görmüyorum" diye bir kez daha bağırdı Sami, karanlıkta yolunu bulmaya çalışan biri gibi elleriyle etrafı kollarken olduğu yere yığıldı. "Nevzat Abi orda mısın?" dedi Cengiz Kaptan kısık sesle. Nevzat Abi yattığı yerden "Kimsin?" diye bağırdı. Cengiz Kaptan seslendi: "Benim abi Cengiz." Nevzat Abi: "Nerdeyiz lan? Kim var başka?" Cengiz Kaptan ağlamaklı cevap verdi: "Hastanedeyiz abi, Celil var, Sami var, Eşref Abi var, diğerleri yan odada..." Nevzat Abi yattığı yerden etrafa bakmaya çalıştı: "Görmüyorum lan ben!" Sami, odanın ucundan ses verdi: "Göreceksin abi, ben ufak ufak görüyorum." Eşref Abi sese uyandı "Allah belanı versin Sami!" dedi usulca. Nevzat Abi "Kim vurdu lan bana, çenem niye ağrıyor, niye görmüyorum lan?"

Hastane odasında derin bir sessizlik oldu. Nevzat Abi'nin sorusuna cevap veren olmadı. Daha önemlisi Nevzat Abi'nin görmemesinden faydalanıp çenesine iki yumruk sallayanın kim olduğunu da kimse görmemişti. Gerçek rakıyla yapılan tedaviyle Sami ve Eşref Abi tekrar görmeye başladı. Haydar Usta tedaviye cevap verdi, doktorlar şimdilik umutlu, rakıyı bol sulu seven Cengiz Kaptan'ın midesi yıkanıp taburcu edildi. Nevzat Abi masanın ağısıym ayağına fazladan içtiği dubleler yüzünden tekrar göremedi. Celil'in komadan çıkması için dualar edilmekte. Sami tedavisinin ardından satıcı Tahsin'le sahte rakı imal etmek ve satmaktan cezaevine girdi... Votkacı Hüseyin Abi içmeye devam ediyor.

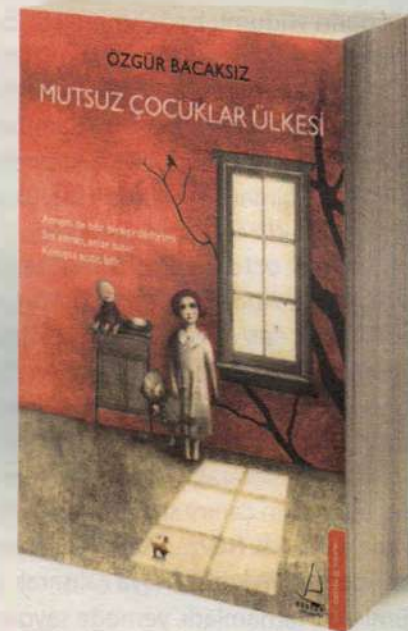
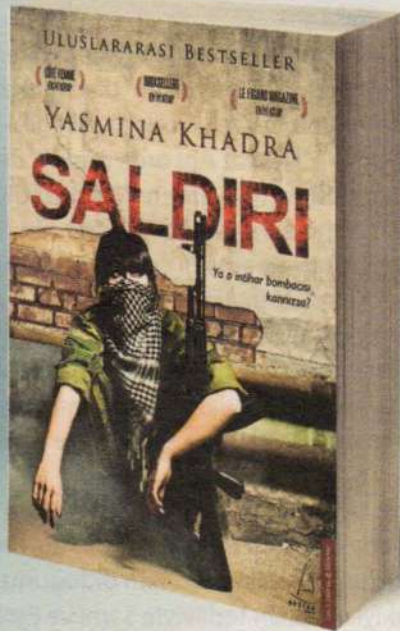

“Şehrin Sancısı” kalabalıkların içerisine sıkışmış, çevresiyle, sistemle, insanlarla ve en çok da kendisiyle anlaşılamayan, hayata başkaldırmış, uyumsuz insanların romanı...

Mesud Topal
ŞEHRİN SANCISI

Dizilerde bayılarak izlediğimiz aşklar gerçek hayatta karşımıza çıksa ne yaparız? Sandığımız kadar tozpembe mi olur yoksa kaçacak delik mi ararız?

Tuna Kiremitçi
KENDİ SEVEN AĞLAMAZ

Ya hiçbir şey görüldüğü gibi değilse?
Ya o intihar bombacısı karınızsa?

Yasmina Khadra
SALDIRI

Annem de bilir biriktirdiklerimi.
Ses etmez, anlar, susar.
Konuşsa acıtır, bilir.

Özgür Bacaksız
MUTSUZ ÇOCUKLAR ÜLKESİ

Feyyaz Yiğit

kulaklar

Biz yürekten istemeyenler olarak, gösterseydik herkese hayat ile aramızdaki mesafeyi, kimse bize sarılmak için bu kadar zahmete girmezdi.

Eğer isteseydik evlerimize farklı yollardan yürürdük. Birbirimizi farklı zamanlarda arardık. Başka şarkılar dinlerdik. Eğer isteseydik içine yuvarlandığımız, hiç dikkatimizi çekmeyen gerçekliğin zamanımızı ateşe verdiğini anlardık. Biz istemekten ibaret gönülsüzler olarak, ustaca kompoze edilmiş rastlantısal talihsizliklerimize yakınmak yerine, tüm sevdiklerimize ve diğerlerine çarpa çarpa coşkuyla dalgalanabilirdik, isteseydik. Sadece istedik diye gerçekleşebilseydi tek bir şey, kaydını kayıpsız alıp içimizde taşırdık. İsteseydik canımızı çeker çıkarırdık önemlilik kışkacından. Kırık dökük kapısına dayanmazdık dostlarımızın. İsteseydik biraz daha yer verirdik birlikte uyuduklarımıza. Biraz daha açardık camı. Biraz daha beklerdik gelmesini. Daha sıkı kucaklardık şekli bozulmasın diye. ***İsteseydik o kadar üzerinde durmazdık olmayanların. Evlat gibi beslemezdik yoksunluğu.*** İsteseydik hemen orada anlatırdık her şeyi. İsteseydik derhal ayrılırdık oradan. Ardından fısıldamazdık hiçbir şeyin. İsteseydik anlaşılırdık kendimize. İsteseydik benzemezdik bizi en çok bir başkasına çevirenlere. "Ama"lar silip süpürmezdi geberip gittiğimiz mecburiyet köşelerini. Acılarımız ve sevinçlerimiz sırasını beklemezdi.

Eğer istemeseydik evlerimize farklı yollardan yürümezdik. Birbirimizi farklı zamanlarda aramazdık ve hep aynı şarkıyı

dinlerdik. ***Eğer istemeseydik yuvarlanmazdık dalgınlığımıza denk gelen bu sahtekarlığın midesine, sindirmezdik seneleri sonsuz sayıdalmış gibi.*** Biz yürekten istemeyenler olarak, gösterseydik herkese hayat ile aramızdaki mesafeyi, kimse bize sarılmak için bu kadar zahmete girmezdi. Sadece istemedik diye olmasaydı tek bir şey, istememek keyif verebilirdi. İstemeseydik uyanmazdık değersizlik kabusundan. Kapısını tekme tokat kırıp dökmezdik dostlarımızın. İstemeseydik bu kadar ezilmezdik uykumuzda. Üşümezdik geceleri. Beklemezdik gelmesini. Gevşetirdik kollarımızı rahatça değişebilsin diye. İstemeseydik o kadar üzerinde durmazdık olmayanların. Evlat gibi beslemezdik yoksunluğu. İstemeseydik hemen orada anlatmazdık her şeyi. Ayaklanıp gidemezdik hiçbir yerden. Ardında durmazdık sesimizi kışanların. İstemeseydik o kadar zaman harcamazdık kendimize. Benzemezdik bizi en çok bir başkasına çevirenlere. "Ya da"lar çevirmezdi yolumuzu geberip gittiğimiz mecburiyet köşelerine. Acılarımız ve sevinçlerimiz sırasını beklemezdi.

Ne bugün, ne dün, ne de yarın... Bu devamlılık zamanın ölçemediğimiz yerinde. Eğer gücümüz yetseydi sesleri boğazlamaya, duyulduklarına pişman etmeye; onca insan bu kadar gürültülü terketmezdi hayatı. Acılarımız ve sevinçlerimiz sırasını beklemezdi.

Levent Erden

önce rahat, sonra soğuk

Karı-koca bit kadar çocuğun karşısına geçmiş, suratlarına en şirin hallerini yapııştırıp Kapalıçarşı'da turisti mağazaya girmeye ikna etmeye çalışan adamlar misali, birbiri ardına soruyu tekrarlarlar: **"Bundan sonra" annenle mi oturmak istiyorsun yoksa benimle mi? Benimle kalır mısın birtanem? Yoksa babanla mı!**

Daha okul şartlandırmalarına bile maruz kalmamış zavallı çocuk doğal olarak "İkinizle dee" diye inler durur.

Adam hiçbir okulda, iş toplantısında düşmediği bu facia duruma nasıl düştüğünü kafasında yıldırım hızıyla döndürür durur. Çocuğun durumunu görüp ayrılma kararından vazgeçecekken, sonun başlangıcını; birkaç hafta öncesini hatırlar.

Sabahın körü! Duşun kafaya vuran ilk damlalarıyla beraber, o gün yapılacaklar da art arda beyne vurmaya başlar. Hepsine nasıl yetişeceğini ama ondan önce ne giyeceğini düşünürken, uyuyan ufaklıklara da bir göz atar. Sabahın ilk, günün tek gülümsemesi, tıraş olurken kestiği dudağına parmak bastırdığında suratına yapışır. O sırada sabahı yaran, parça parça eden ses, iki kulağının arasında ne varsa silip süpürmeye başlar. Yataktan kalkmaya bile zahmet etmeden, bir mitralyöz kışkıracak hız ve gürültü; İkinci Dünya Savaşı öncesinde yapabilse patentliyle zengin olabilir. Cümlelerine bir düzen vermeye bile çalışmayan o ses şikayet, kıskanma, eleştiri, çamur atma, yakınma ve yılların domine etme faaliyetlerinde yeni bir zirve denemesinde bulunur.

-Susarmısın lütfen?

Mitralyöz rekor girişimine başlar. Allah'tan Guinness'çiler yatak odasında değil.

-Kızım sus!

Desibel, sahil lokantasında bu seviyede olsa jandarma çoktan mekanı kapatırdı. Adam içeriden kapıldığı çanta irisini alır, dolap kapağının karşısına, yataktan gelen ateşe siper gibi koyar. Ateş devam, Irak savaşı gibi. Televizyon yayınlıyor olsa bütün ekran yemyeşil çizgi olurdu. Dolaptaki sıra sıra gömlekleri iki taraftan tutup kumarbazın kağıt destesini toplaması gibi bir çırpıda, askılarıyla beraber çantaya tikiştirir. Ertesi sabah yaşayacağı ütü sorunsalını aklına bile getirmeden. Yaptıkları ihbar kabul edilip desibel tepe yapar. Kıpırmızı bir surat, şişmiş boyun damarları eşliğinde. Çekmecelerdeki don ve çoraplar, kirli torbasına giderken bile yaşamadıkları hoyratlıkla çantaya dalarlar. Terminal seviyeye ulaşan uğultu, onu boğarmışçasına iki eliyle sıkılan yorgandan sessiz çığlıklarına karışır. Kravatlar da bugüne kadar pek yakınlaşmadığı don ve çorapların üzerine dolanıp, dürülüp yerleşir. İncelen ses, her inşaatın, nedense hep pazar sabahları yaptığı demir kesme sesini kışkıracak tonu çoktan yakalamıştır.

-Eyvallah!

Odadan çıkar. Çocukların odasına, filmlerde gördüğü ayrılık sahnelerinden esinlenmiş bakışlarla girer. Aynı esinlenmenin eylemi baş okşamaları. Sokak kapısını tam çarpacakken uyuyan çocukları uyandırmamak kaygısı onu frenler.

Çıkar. Gider.

Çocukla nasıl ve nerede görüşülecektir? **Evde, çocuğa ayrılacak zamanı bir ölçüde baba kendi belirleyebilirken, şimdi tanımlı, önceden bilinen zamanlarda, neredeyse randevulu zaman ayırmak gerekir.**

Daha kendi düzenini oturtamamış baba, çocukla yepyeni bir düzen kurmak zorundadır. Yani ayrılmak baba için, pantolona yapılmış çiş gibidir. Önce sıkışık, sıkıntılı, azap verici durumdan kurtulmanın rahatlığı... Sonra pantolondaki çişin soğudukça verdiği rahatsızlık gibi çocukla, tek başına, yepyeni bir hayat kurmanın sıkıntıları...

Yani zordur boşanmış baba olmak. Ne olur, ne yapılır, iş çevrelerinin moda deyiimiyle, krizden nasıl yeni fırsatlar çıkarılır diye düşünülerek yapılır.

Emrah Akbaş

seyyar kafası

Onlar küçük tezgâhların büyük lezzetlerinin yaratıcıları... Mesai sabah 5'te başlıyor gece 2'de bitiyor. Emekse emek, lezzetse lezzet! Köfteci, pilavcı, simitçi, balıkçı... Bu ayki durağımız şehrin seyyar lezzet durakları...

dükkan değil, seyyara geliyorlar

Cumali Fırat 23 yıldır seyyar köftecilik yapıyor. Yaşadığı en büyük sorun zabıtalardır. "Tezgâhi bağlamaya 80 - 100 zabıta geliyor, savaşa gidiyorlar sanki. 45 tane arabamı götürdüler ama ben yine de devam ediyorum. Para cezası kesmiyorlar, direkt arabayı bağlıyorlar. Ben de yedekte bir araba daha var hep, birini alınca ötekini çıkarıyorum hemen. Neden? Çünkü yapacak bir iş yok. Halk bunu istiyor. 100 metre ileriye küçük dükkân açtım ama kimse dükkâna gitmiyor, seyyara geliyorlar." Günde kaç köfte ekmek satıyorsun diye sordum, "Belli olmuyor 40-50 ekmek satıyorum. Günlük kazancım 100 lira oluyor. Akşama doğru açıyorum, gece 12'ye kadar burada kalıyorum. Köfte ekmek: 8 lira

paket servisi olan seyyar pilavcı

Hekim Usta 18 senedir seyyar tavuk pilav işi yapıyor. İstanbul'un en meşhur tavuk pilavcısı o! Ukapanı'ndaki tezgahının önündeki kuyruk caddeye uzanıyor. "En büyük sorunuz ne?" diye sordum zabıtayla papaz olmak istemedi. "Günde kaç tavuk pilav gidiyor?" diye sordum "Kismetimizde ne varsa" diyerek maliyenin

dikkatini çekmekten kaçındı. Ukapanı Pilavcısı sözüm ona seyyar, ama öyle bir talep var ki motorsikletle evlere, iş yerlerine paket servis yapıyor.

Tavuklu pilav: 6 lira

Sade pilav: 5 lira

öğlen 12'ye kadar simit bitiyor

Yakup Akçay 44 yaşında, 5 yıldır simitçilik yapıyor. Her sabah saat 05.00'te tezgahının başına geçiyor. 05.30'ta taş fırından çıkan simitleri tezgahına diziyor, öğlen 12.00'ye kadar bütün simitleri satıyor. "Günde ortalama 150 simit satıyorum. Bunun yarısı simide gidiyor, diğer yarısıyla da geçinmeye çalışıyorum. Satılamayan her simit cepten gidiyor. Ayrıca büyükşehir ve ilçe belediyeye de yer ücreti ödüyorum. 400 TL aylık veriyorum. Belgem olduğu için zabıtalarla şu ana kadar bir sorun yaşamadım. Bir şekilde geçimimi sürdürüyorum."

Simit: 1 lira 40 kuruş

Krem peynirli, zeytin ezmesi simit: 2 lira 50 kuruş.

Krem peynirli, zeytin ezmesi, acukalı simit: 3 lira.

en büyük dert zabıtalardır

42 yaşındaki Veysi Usta 20 senedir balıkçılık yapıyor: "Önceden burada yerlerimiz vardı yıktılar. Belediye katlı otopark yaptı. Birkaç farklı işte çalıştım şimdi balık tezgahındayım." Onun da en büyük derdi zabıtalardır. "Bekleyin saat 3'e doğru alırlar arabayı diyor. Her geldiklerinde bir şeyleri alıyorlar. Yeri geliyor ekmeği, yeri geliyor arabayı... Zabıtalardan dolayı sürekli yer değiştiriyorum. Almadıkları zaman

ortalama 100 lira kalıyor ama değişiyor o da günden güne." Balık ekmek: 5 lira.

Kerimcan Kamal

new world order

Bütün duvarlar yıkılmıştı. Kimse kimseyi inancından, renginden, cinsel tercihinden dolayı eleştirmiyor, aşağı görmüyordu.

"Başlangıçta önce ışık vardı.

Sonra gözümüzü hırs bürüdü ve her yer karardı. 1.1"

İlk saldırı New York'ta gerçekleşti. 5. Cadde'de patlayan bombayla birlikte insanlar kendilerini dışarı attılar. Birbirlerine sarılanlar, ağlayanlar vardı. Kesif bir bulut bütün şehri kaplamış gibiydi. Hemen ardından olağanüstü şeyler yaşanmaya başladı. Banka kapılarının açılıp ihtiyacı olanlara para dağıtıldığı görüldü. Sokakta evsizlere yardım yağıyordu.

Gerçekten, neler oluyordu?

Derken dünyanın diğer ülkelerinden de saldırı haberleri gelmeye başladı. Bütün başkentler tek tek vuruluyordu. Paris, Londra, Roma, Moskova, Ankara...

Terörist saldırı deniyordu ancak ortada ölen ya da yaralanan yoktu. Bombalar patladığında bir çeşit gaz havaya karışıyor ve insanlar garipleşiyordu.

Saldırı önce zengin insanları etkiledi. Dünyanın en zengin insanı televizyona çıkarak insanların açlıktan öldüğü bir dünyada bu kadar paranın bir kişide bulunmasının ne kadar saçma olduğunu ilk kez farkına vardığını söyleyerek tüm servetini yardım kuruluşlarına bağışladığını açıkladı. Saldırıları kendilerine "Dünya İyilik Ordusu" diyen daha önce hiç duyulmamış bir grup üstlendi. Şöyle dediler: *"Artık dünya değişecek. İsteseniz de eski, bencil, açgözlü hayatlarınıza dönemezsiniz. Bu yeni durum üzerine bir sistem geliştirin ve bugün bu gezegendeki ikinci şansınız olarak görün. Bunun adı "Yeni Dünya Düzeni."*

Liderler acil toplanmak üzere havalandılar ancak pek çoğu daha toplanma yerine ulaşmadan istifa etti. Onlar da gazdan etkilenmişti ve hepsi ağlıyordu. İlk itiraf süper gücün başkanından geldi. "Biz" dedi "oraya, buraya demokrasi filan götürme derdinde değildik. Sadece başkalarının topraklarındaki petrolü çalışıyorduk. Bunun için çok kötü şeyler yaptık. Ülkeleri kimi zaman işgal ettik, kimi zaman diktatörleri iktidara getirdik. O da yetmedi halkları iç savaşa sürükledik, bütün taraflara silah satıp, yaşlı, genç, kadın, çocuk herkesin ölmesine göz yumduk. **Niye bütün zenginliği kendimize istedik ki? Niye güç elimize geçtiğinde herkesin eşit ve mutlu olabileceği bir sistem kurmayı tercih etmedik?"**

Korkunç saldırıların etkileri ağırlaşarak devam etti. Bankacılık sistemi bir gecede çöktü. Dünya finansal düzenini ayakta tutan faiz, döviz, kur, borsa bütün fiktif değerler bir anda anlamını yitirmişti. Uluslararası para sistemini yönetenler ekranda özür diliyor ve gerçekte var olmayan değerler üzerinden milyarlarca insanı nasıl modern tüketici köleler haline getirdiklerini anlatıyorlardı.

Para aslında kağıttı. Karşılığı altın ise bir metal. Ve bir kağıt ya da metal parçası nasıl insan hayatından değerli olabiliyordu ki? Evet, eski düzende nadir şeyler değerliydi. Ama örneğin elmas ne kadar nadir olsa da nihayetinde kömürün biraz daha sıkışmış bir taşı ve anne babası için bir çocuktan daha nadir olabilir miydi?

Para değerini yitirdi. Ticarete mutlak kârlılık gibi düşünceler yerini insana faydaya bırakıyordu. Tüm sektörler de birer birer devrilmeye başladı. İlaç şirketlerin CEO'ları gözyaşları içinde pek çok hastalığa da çoktan çare bulduklarını ancak para kazanmaya devam etmek için gizlediklerini itiraf ettiler.

Hazır gıda üreticileri bağımlılık yapıcı kimyasallar, besiciler ve ziraatçiler hormon, market ürünleri satanlar insanların kanser olmasına neden olan koruyucular kullanıyordu. En büyük giyim firmaları çocuk işçi çalıştırıyor, kahve üreticileri yerli köylülere bir bardak kahve parasına

bir ay kahve toplatıyordu.

Bombalar patladıktan sonra herkes aynı şeyi sorgulamaya başladı.

Bunlar bilinmeyen şeyler değildi ama insanlar bunca zaman gözlerinin önündeki bu çarpık düzene nasıl kayıtsız kalmışlardı?

Gazetecilere sordular. *"Gazetecilik birilerinin yayınlanmasını istemediği haberleri yazmaktır, gerisi halkla ilişkilidir"* denirdi ama medya şirketleri büyük holdinglerin, holdingler finans kuruluşlarının, finans kuruluşları küresel sermayenin kontrolündeydi.

Ticaretin kurallarını koyan reyting şirketleri ise istihbarat teşkilatlarıyla, büyük derin güçlerin avucundaydı. Bütün algıyı, bütün düzeni böyle kontrol ediyorlardı. Gerçeği medyada aramak hayalden de öteydi. Herkes bir anda gözlerini din adamlarına çevirdi.

Onlar da çareyi "Tanrı değil, insan zalimdi" demekte buldular ve aralarında "senin Tanrın, benim Tanrım" kavgasını bırakıp hep beraber duaya başladılar. Dua iyiydi ve ruhlara

iyi geliyordu. Ama fazlası peşindekiler, örneğin din adına siyaset yapanlar "Yalan söyledik, güç ve servet peşindeydik, yaptıklarımızın Allah'la, kitapla bir ilgisi yoktu" dediler.

Onların kullandığı kafa kesen katiller yaşadıkları vicdan şokuyla katatonik olmuş, kaskatı kesilmişlerdi. Bütün bir bölgeye akıl hastaneleri kurulmak zorunda kalındı. Onlar canlarını yaktıklarına acımamışlardı ama yeni insanlık onlara acıyordu. Berkin'i vuran polis suçunu ağılayarak itiraf etti. Ali İsmail'i döverek öldürenler de... Niye bu çocukları öldürdüklerini kendilerine bile anlatamıyorlardı. Saraylar boşalıyor, ahalisi birbirlerine boş gözlerle bakıp "Bu hırs neydi?" diye soruyordu.

Diğer görüştekini tahakküm altına almak için yarışan siyasi partiler de artık tarihe karışmıştı.

Sahi, insanlık birinin keyif içerisinde yaşaması için diğerinin öldüğü, hapsedildiği, acı çektiği bu saçma sapan noktaya nasıl gelmişti?

Artık başka bir düşünce sistemine geçmek şart olmuştu. Ve böyle bakınca dünya daha da büyümüşü. Sınırlar niye vardı ki?

Tüm üretim gücü herkese yetecek kadar besin yetiştirebilmek için teknolojik tarıma, insanları daha kaliteli yaşatmak için sağlığa kaydırılıyordu. Eğitim herkesi düşünen, üretken, birbirine saygı duyan insanlar haline getiriyordu. Herkese barınabilmeleri için evler yapılıyor, doğayla barışık şehirler kuruluyordu. Zengin-fakirin, statü farklarının, şuuruz mülkiyet hırsının, açlığın olmadığı dünyada suç yok denecek kadar azalmıştı. İnsan doğasındaki rekabet duygusu yine insana faydalı üretime teşvik ediliyordu.

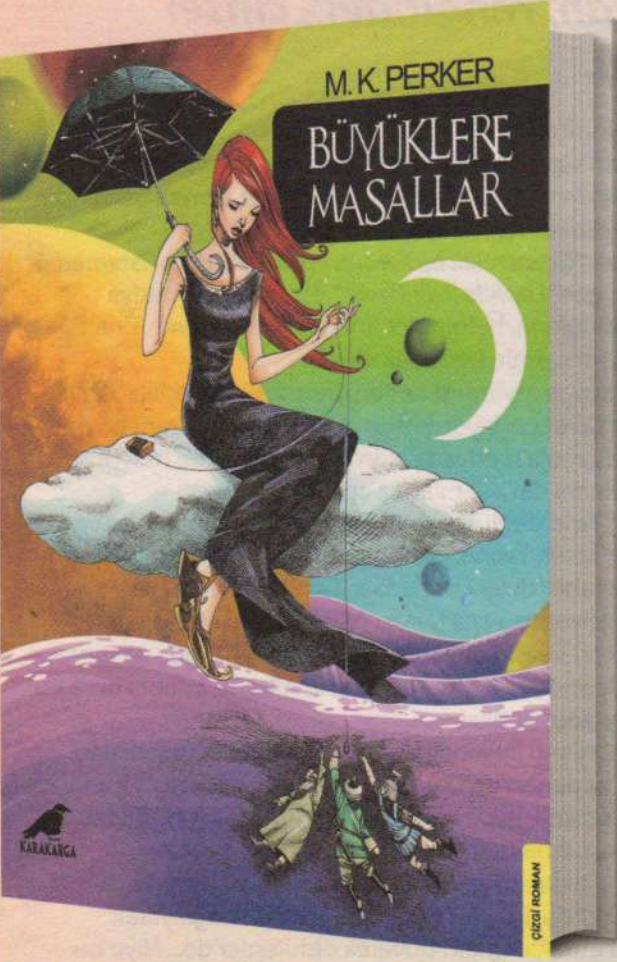
Peki dünya sıkıcı bir yer haline mi gelmişti? Tam tersine. Bütün duvarlar yıkılmıştı. Kimse kimseyi etnik kökeninden, inancından, derisinin renginden, cinsel tercihinden dolayı eleştirmiyor, aşağı görmüyordu. İnsanlar dünyayı anlayabilmek yeni sanat dalları keşfediyordu. Dünya hiç olmadığı kadar renkliydi.

Yazar, gönlü fazlasını istese de akli bu kadarına yettiği için yazıyı buraya kadar getirebildi. Ama biliyordu ki bu yazdıkları bir gün ütopya olmaktan çıkacak ve **dünya asıl değer ticaret, para, kâr değil yaşam olduğunu kavrayacaktı.**

İnsanlık, kendi refahı için başkasına savaş, ölüm, açlık ihraç edenin kendi evinde aynı şiddeti yaşamaktan kurtulamayacağını, modern sömürgeci düzenin yerini sosyal adaletin almadığı sürece kimsenin geleceğinin garantide olmadığını er ya da geç görecek. Evet bunların gerçekleşmesi için belki herkesin aynı rüyayı görmesi gerek. Ama aynı rüyayı görmek aynı kabusu yaşamaktan daha güzel değil midir?

**Aynı
rüyayı görmek
aynı kabusu
yaşamaktan
daha güzel.**

Çizgi roman dünyasının kült isimleri KARAKARGA'da!

Dokunduğu insanların 5-10 dakikalık geçmişini gören paşa çayı süper kahramanlar, yaşlı ve zengin kadınların 'kalbini' çalan kalpazanlar, başkaları şampiyon olabilsin diye mağlup olarak hayatını kazanan boksörler, kafasında sıkıntıdan boynuz endam eden kâtipler, annelerin ördüğü berelere göz deliği açarak banka soyan haydutlar... Usta çizgi romancı M.K. Perker'in kaleminden acayip öyküler!

"Perker, sadece ülkemizde değil dünyadaki en önemli çizgi romancılardan biri. Onun çizgilerinde sadece mizah, sadece ironi yok, aynı zamanda hem edebiyat, hem de sinema var. Onun kalemi, bizlere hayatın ve sanatın derinliklerinde benzersiz bir yolculuk vaat ediyor."

- Ahmet Ümit

Amerikalı ünlü çizgi romancı Daniel Clowes'un sinemaya uyarlanan ve Oscar adayı olan ünlü çizgi romanı.

"İlk defa bir çizgi romanda insanlar, gerçekte konuşup hareket ettiği gibi yer alıyor."

- Washington Post

"Daniel Clowes'un hikâyeleri çizgi roman sanatının potansiyeline inanan herkese heyecan verici edebi imkânlar sunuyor."

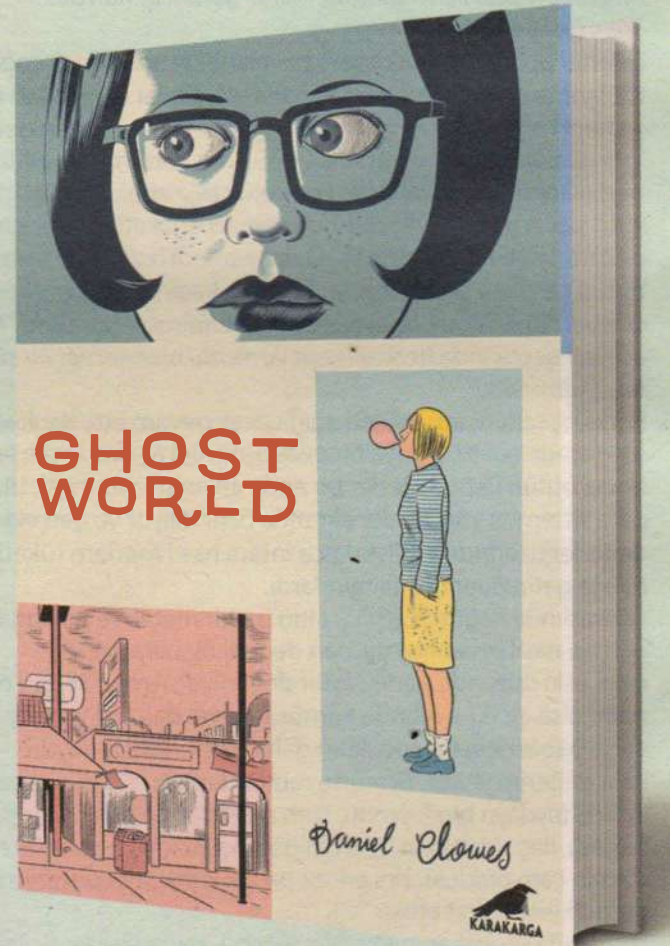
- Time

"Bir çizgi roman klasiği."

- i-D Magazine

"Muhteşem, melankolik bir çizgi roman."

- Newsweek

KARAKARGA Bir Destek Yayınları markasıdır.

Buket Aşçı

yağmurun ritmi

Bugün karşılaşmak istemiyorsunuz, biliyorum. Bir arkadaş toplantısına gideceksiniz. Aceleniz var, adımlarınız hızlı ama bir o kadar da dikkatli. Şık olmanız gerek eve gidip üzerinizi değiştirmeye vaktiniz de yok. Bu yüzden gün boyu hassasiyetle korudunuz kıyafetlerinizi. Neyse ki ne ütüsü bozuldu, ne de tek bir leke düştü üzerinize.

Hele nasıl da özen gösterdiniz beyaz gömleğinizin kirlenmemesi için. Hatta, utanarak da olsa, dedenizden kalma siyah kollukları taktınız. Şaşkın şaşkın bakanlara "Dedemden kalma, manevi değeri vardır. Annem pek ısrar etti, bugün ölüm yıl dönümüymüş de. Rahmetliyle pek bir benzetir beni" diye acemi ve komik yalanlar uydurdunuz. **Biliyor musunuz, yalan bile zarifleşiyor dudaklarınızda. Bir defasında hızlı davranıp peş peşe dokunmuştum onlara. Ama siz, en yakın çatının altına kaçıp saklanmıştınız.** Kırıştırdınız beni. Küsmüş, çekilmişim bulutlarıma. Oysa siz çocukken **oyunlar oynardık.** Sokakları kaplayan su birikintilerinde hoplayıp zıplardınız. Annenizin "eve gir çabuk" uyarılarını duymazdan gelip neşeyle çığlıklar atıp koşardınız sokaklarda, beni size taşıyan rüzgarlar gibi. Kışın, ilkokul kitabınızdaki o resim gibi olurdunuz; sobanın başında itfaiye arabanızla oynarken. Ben de pencereden sizi seyrederek, şayet bir gün itfaiyeci olursanız birlikte çalışacağımızı hayal ederdim; alevlerin üzerine birlikte atıldığımızı, zor anlarınızda hep yanınızda olduğumu...

Adımlarınızı takip ederdim okula giderken. Fazla ıslatmazdım, üşütüp hasta olmanıza kıyamam. Usul usul yürüyelim isterdim. Ders zili çalana kadar okul kapısında beklerdim sizi, bulutların "Hadi artık taşıyamıyorum" sızlanmalarına rağmen... Çünkü ilk damlalarım, -en saf, en temiz olanlardır onlar ve genelde daha küçük taneli ve yumuşak olurlar- önce sizi ıslatırsa, o gün huzur veren bir müzik gibi yağacağımı hissederdim.

Biliyorum, bugün bana ayıracak vaktiniz yok. Haklısınız. Ama ben de bu kurak yaz mevsiminde buralara ancak bir günlüğüne gelebilirdim. Bir daha aylarca gelemeyebilirim. Şöyle bir uğrayıp gitmem bile çok zor. O yüzden, hadi biraz durun. Şöyle bir gezineyim saçlarınızda. Uçlarını ıslattıktan sonra diplerine kadar sokulayım, boynunuzda dolanayım, dudak kıvrımlarınızda... Belki bir kirpiğinizin üstünde asılı kalırım ve birlikte yürürüz. Söz veriyorum pantolonunuzun ütüsü bozulmayacak, o güzel, sık ceketiniz de ıslanmayacak. Ne olur, sığınmayın bir otobüs durağına ya da yeni aldığınız maaşınızla kendinizi bir taksiye atmayın. Hele hep o aramıza giren şemsiyeniz yanınızda ise sakın açmayın onu. Ah, o şemsiye! Bazen sert bir rüzgarla o incecik metal iskeletini bir çırpıda kırasım gelir. Lütfen, izin verin, biraz süzülüp gideyim o tatlı teninizde.

Neden girdiniz o kuyumcuya, nedir o seçtiğiniz yüzük? Lütfen sayın bayım, çıkın, çok az vaktim kaldı. Dediğim gibi aylarca buralara uğrayamayacağım. Neden kırmızı kurdele bağlatıyorsunuz o yüzüklere, o siyah kadife kutunun anlamı nedir? Bakın rüzgar savurmak üzere beni. Bir dokunsam yüzünüze, biraz özlem gidersem hemen gideceğim.

Evet, çıktınız, inanın fazla ıslatmayacağım sizi. Adımlarınızı yavaşlatırsanız söz veriyorum aynı ritimde yağacağım. Ama neden öfkelenediniz, samimiyetime inanmıyor musunuz? Bağırıyorsunuz, küfür ediyorsunuz, yakışmıyor size, şunun şurasında iki dakika çiseleyip gideceğim. Anlayamadım, evlenme teklif edeceğiniz günde bu lahet olası yağmur da nereden mi çıktı? Sözlerinizin küçük bir şaka olduğunu söyleyin. Hayır mı? Lanet olsun mu? İnanamıyorum! Bakın, lütfen, gider ayak ağlatmayın beni! Hıçkırmak istemiyorum, biliyorsunuz daha da doluyorum o zaman. Taksi mi arıyorsunuz? Küfürlerinizi ağırlaştırıyorsunuz, ama, benşe hiç ama hiç kızmak istemiyorum. Biliyorsunuz o zaman gözlerim ateş saçır. Şimşekler çaksın, fırtına kopsun istemiyorum.

Lütfen susun, bağırıp çağırmayın. Bakın üstünüz de kirlenmeye başladı. İyi de nereden bilebilirdim o züppe arabanın size çamur sıcratacağını! Hala bağırıyorsunuz ve benden nefret ediyorsunuz öyle mi? Pekala sayın bayım, inanım hiç ama hiç aklımda yoktu sağanak yağacağım!

Emrah Akbaş

okudum çizdim

BULANTI

Yalnızken insanın içinden gülmek gelmiyor pek. (syf 19)

Geriye dönmek elimden gelmiyordu. Bir plağın geri dönememesi gibi. (syf 39)

Mutluyum; soğuk da gece de öylesine katışıksız ki, ben bile donmuş bir hava akımından farksızım. (syf 42)

Galiba bütün hayatım boyunca bir tek serüven bile yaşayamadım ya da serüven sözcüğünün ne gibi bir anlam taşıdığını bile bilmiyorum. (syf 55)

Bir şey, sona ermek için başlamıştır. Serüven uzamaya gelmez, ona anlam veren ölümüdür yalnız. (syf 57)

Rüzgar, bir vapur düdüğünün çığlığını getiriyor. Yapayalnızım, ama bir kente yürüyen ordu gibiyim... (syf 80)

Ben geçmişimi nerede saklayacağım? Geçmişinizi cebinizde saklayamazsınız. Onu koyacak bir eviniz olmalı. Gövdemden başka şeyim yok benim. Yapayalnız bir adam, salt gövdesiyle anıları durdurup saklayamaz. Anılar üzerinden geçip gider onun. Ama yakınmamalıyım. Çünkü özgür olmaktan başka şey istememiştim. (syf 93)

Yönetmek, seçkinlerin bir hakkı değil, temel ödevidir. (syf 127)

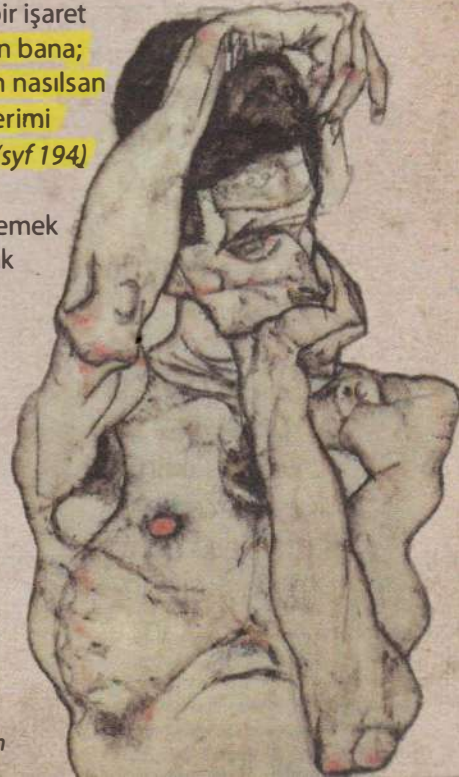
Varım çünkü bu benim hakkımdır. Var olmak hakkım var, öyleyse düşünmemek hakkım da var. (syf 140)

Çünkü hümanizm, bütün insansal davranışları kendi malı haline getirir ve hepsini birbirine katıştırır. Ona dosdoğru karşı gelerseniz oyununa düşmüş olursunuz; çünkü hümanizm, karışıklıklarına dayanarak yaşar. (syf 161)

Senin değişmeyişi hoşuma gidiyor. Seni alıp başka bir yere götürseler, boyayıp başka bir yolun kıyısına dikselerdi, yönümü kestirmek için elimde hiçbir işaret bulunmayacaktı. **Gerekliğin bana; ben değişiyorum, oysa sen nasılsan öyle kalıyorsun, değişmelerimi sana bakarak ölçüyorum.** (syf 194)

Duyduğum acıyı göstermemek yetmiyordu, acı duymamak gerekiyordu. (syf 202)

Bilinç, bir ağaç gibi bir tutam ot gibi var. Uyuyup duruyor, sıkılıyor. Dallardaki kuşlar gibi küçük varoluşlar bulunuyor içinde. Bir görünüyor, bir kayboluyorlar. (syf 229)

SÜNGÜ

Kardeş payı
yapmak için mi
uzattın süngünü
elimdeki
elmaya

Sunay Akın

ELİŞİ

Savaş haberleriyle dolu
renkli gazete sayfasını
katlayıp bir çocuk üst üste
kesiyor özene bezene
elindeki makas ile

Ve insanlar oluşuyor kağıttan
tutuşmuşlar elele

HÜCUM EMRİ

Kum tanecığı
kaçtı diye gözüne
emir veren generalin
iki dakika daha
çok yaşadı insanları
o şanslı kentin

CEPHEDE

Aslında ben daha güzel öldüm
arka bahçede askercilik oynarken
tahta tüfegimle yerlere uzanır
annemin sesiyle doğrulurdum hemen:
- Çabuk kalk üstün kirlenecek hınzır!

Verdeyim yine bak anneciğim
n'olur kızma adımlı çağır

KAFATASI

Yurdundan çok uzaklarda
ölen bir askerin
kafatası
kendisini bulan
çocukların ellerinde
hiç bilmediği oyunlara
alet oluyor
İkinci defa!

BARIŞ

Ekmek kırıntıları
serpiyorum cephede
kum torbaları üstüne
su verirken
evinde generalim
kuş konmaz çiçeğine

DAVET

Dürüst olalım beyler
ilk adım sizden
sökün savaş gemilerinden
can simitlerini

MİĞFER

Yağmur sinmiş toprağa
usulca gecedен
su içiyor göçmen kuş
ölü bir askerin
ters dönmüş miğferinden

ŞEHİT

İstanbul'da bir şehir
hatları vapuruna
verildi adım
iki yaka arasında
usanmadan dolaşır
her iskelede
seni ararım

TORNAVIDA

Vidayla tutturuldukça
onca nükleer bomba
silahlanmaya karşı
tek umuttur
halkın elindeki
tornavida

ÖLÜ ASKER

Nasıl da çok istemişim
savaşa gitmeden
sevgilimle evlenmeyi
ama nereden bilebilirdim
ki silahın
demirine çarpıp
saklandığım yeri belli edeceğini
parmağımdaki yüzüğün...

Çok yaşamayı diliyor
siperlerin içinde
birbirlerine askerler
hapşırık sesi beklemeden

Korkulacak bir şey
olmazdı gözlerinde
belki ölmek
onca silah sesinden
kaçmasaydı kuş
telaşlı ve ürkek

Elif Demirtaş

kim koydu o çocukları savaşa

"Gideceğin yerler vardır, halen gitmediğin; üzülsen yeridir, kahrolsan yakışır sana merak etme hepsi senindir. Tatmadığın tatlar vardır belki, ölme erkenden çocuk hayat senindir!" S.D.

Hababam Sınıfı'ndaki müfettişin baskınlarından birinde, İnek Şaban'ı kaldırıp Balkan Savaşı'nı anlattığı sahne vardı... Şaban: Bu çok müthiş bir savaştı, ortalığı kan götürüyordu, yaralıları inim inim iniyorlardı... Çocuklar ortalıkta perişan; baba baba diye bağıyorlardı. Birden atlılar çocukların üzerine dörtnala gelmeye başladılar. Müfettiş: Çekin çekin çocukları aradan! Şaban: Çekemiyorum, atlılar geliyor. Müfettiş: Kim koydu o çocukları savaşa? Şaban: Valla ben koymadım ya! Müfettiş: Ben size demedim mi çocukları savaşa sokmayın diye?!

Kahkahalar arasında unutulmuş ölüm cümlesi: "Kim koydu o çocukları savaşa, ben demedim mi çocukları sokmayın savaşa?!" Çatlak müfettiş rolündeki birinin böyle bir cümle kurması tesadüf değil. Rifat Ilgaz'ın ayrıntıyı gizlediği imzasıdır.

"Bize gerçek hastalar gelmez, gerçek hastaların hasta ettikleri gelir" diye anonimleşmiş bir psikiyatrist sözü vardır. Hababam Sınıfı'nın "asıl hastanın", tüm haylazlığına rağmen, "hasta" muamelesi gören müfettiştir! Öyle ki bir kuşağın ezbere bildiği Hababam Sınıfı replikleri arasında müfettişin ne söylediğine bakılmaz; cümle söyleyenden dolayı güme gider...

Bazen biz de "çatlak müfettiş" gibi "bağır bağırırız" da sesimiz duyulmaz.

Biz çırpındıkça sesimiz uzaklaşır, ayrışır diğerlerinden. Karanlıkta tek başına bağırarak gibidir bu. Ama karanlıkta da bağırırsan, söylediklerin anlaşılmasa da anlamsızlaşmaz!

"Cihan-ârâ cihan içindedir ârâyı bilmezler Ol mahiler ki derya içredir deryayı bilmezler" "Haritanın yırtılan yerinde" ki savaş bütün çirkinliğiyle sürerken Nusaybin'de beş çocuk annesi, hamile bir kadın öldürüldü. Yandaş basın habere algı yönetiminin ince ayarını çekti yine: "Sokağa çıkma yasağının ilan edildiği Nusaybin'de sokağa çıkan bir kadın öldü!" Daha ilk cümleden, karnındaki bebekle katledilip, geriye beş çocuk bıraktığı için "asıl suçlu"nun anne olduğu kazınıyor bilinçaltına. Haberin içeriği de doğal olarak manipülasyonun etkisiyle nur topu

gibi nefret yorumları doğuruyor:

"Asker ya da polisimiz yapmamıştır. Yapmışsa bile kaza kurşunudur."

"Devlet masum insanı öldürmez!"

"Vele ki öldürdü, başkaları öldürürken sesiniz çıkmıyor, devlet öldürünce niye çıkıyor?!"

"Devlet niye beni öldürmüyor oğlum, köpek bile su içtiği kabı kirletmez; nankörler!"

"Ermeni piçleri, ne yaptılar bu devlet size de hainlik yapıyorsunuz?!"

"Büyüyünce zaten terörist olacaktı, erken halledildi bari!"

Hamile bir kadın ölmüş, o ölünce kanyla, nefesiyle beslenenden de can çekilmiş, geride anasız beş çocuk kalmış diyorsun. Söylediğin dışında her şeyi görüyor karşıdakinin gözleri. **Çocukları öldürüyorlar diyorsun, "taş atmasaydı", "ekmek almaya gitmeseydi" diyor. Cenin diyorsun, bebek, çocuk diyorsun duymuyor; öldürmek için bahane sıralıyor!**

Hiç mi bebek olmadınız, Cizre'de öldürülen Miray gibi, Çınar'da öldürülen Mevlüde İrem gibi. Hiç mi çocuk kalmadınız cesedi buzdolabında saklanan Cemile gibi. Direk böyle mi fırladınız dünyaya?

Çocukları savaşlarımıza dâhil etmeyelim, tamam.

Savaş meydanına çocuk masumiyeti yakışmaz, tamam.

Kim çocuğu savaşın bir parçası yaparsa yanlış yapar, tamam.

Ama o çocuk öldürüldükten sonra dışa vuran bu nefretin nasıl bir açıklaması olabilir?

Nasıl yaşayacağız aynı göğün altında? Hiçbir şey olmamış gibi nasıl değeceğiz metrobüste birbirimize? Sinemada aynı filmi izlerken nasıl karışacak nefeslerimiz birbirine? Aynı denize giriyoruz çoğunuzla. Size degen su, bizim de tenimize degen... Kirli vicdanları temizleyecek su yok ama yine de arınmayı deneyin. Çocukluğunuzu hatırlayın; kâğıttan gemileri, uçurtmaları, topaçları, mahalle takımlarını, salıncakları... Kimliksiz, milliyetsiz herkesin arkadaşınız, kardeşiniz olduğu zamanları. Sınırlar, bayraklar icat edilmeden önceki şeyleri hatırlayın; paylaşmayı, birlikte insanca yaşamayı. Savaş çığırkanlığı yapmayın, barışın içinizdeki çocukla, çekin çocukları savaştan; çünkü tatmadığı tatlar var onların, gitmediği yerler...

*Hayali

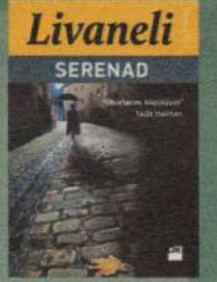
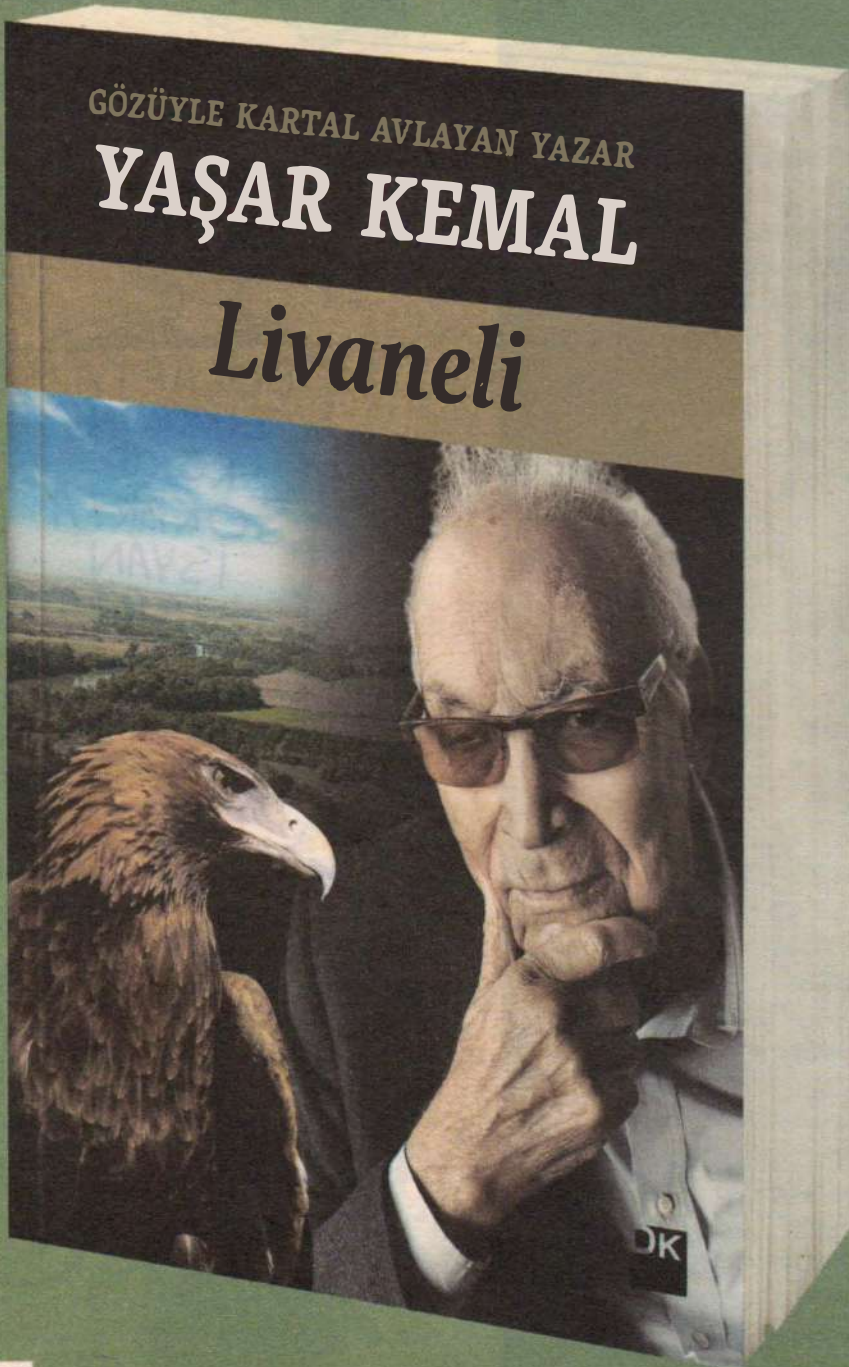
Aslı Alpar

Livaneli

Zülfü Livaneli kırk dört yıllık
dostluğun penceresinden
Yaşar Kemal'i anlatıyor.

"bazı alaylılar okullulardan çok daha iyi oyuncu"

İyi oyuncu olmak için konservatuvar okumak şart değil. Hatta şöyle söyleyeyim öyle alaylılar var ki okullulardan çok daha iyi oyuncu. Yeteneğiniz varsa ve en önemlisi isteğiniz varsa, azminiz varsa her şey olabilirsiniz.

● **Bir kısım çevreler "Tiyatro ölüyor" diyor. Katılıyor musunuz?**
Çok aptalca konuşmalar bunlar! Tiyatro neden bitsin? Bir tane kapatılıyor üç yüz tane açılıyor. Bir sürü alternatif tiyatro var. "Tiyatro bitiyor" lafı beni çok üzüyor. Türkiye'de her şeye negatif bakılıyor. Oyun başlamadan "Oyun tutmaz" diyorlar. Film başlamadan "Bu filme kimse gitmez" diyorlar.

● **"Devlet Sanatçısı" olmak nasıl bir his?**
Çoğu kişiye bu unvanı vermiyorlar gerçi bana da verdiler mi vermediler mi belli değil. Ben hislerimle çalışan bir insanım benim için unvan önemli değil. Ben "Sanatçı Haldun Dormen'im."

● **Son dönemde şarkıcılardan tutun oyunculara kadar herkes yönetmenlik yapıyor, film - dizi çekiyor...**
Sonradan yönetmen olunamaz. Mesela bugün bir oyuncum geldi ve bana yönetmenlik yaptığını, bu işin çok zor olduğunu ve istemeyerek bu işi sürdürdüğünü söyledi. Bence yönetmenlik ayrı bir yetenek. Her sanatçının yapabileceği bir şey değil çünkü sabırlı olmanız, sakin kalmanız gerekir.

● **Diyarbakır Devlet Tiyatrosu'nda "Bir Kış Masalı" isimli Kürtçe oyun yönetmişsiniz. Gelen tepkiler nasıldı?**
Aslında Diyarbakır'da farklı bir oyunu yönetmem için teklif almıştım fakat Kürtçeydi. Yöneteceğim oyunu anlamam gerekir ve Kürtçe bilmiyorum, bu yüzden kendi oyunum olan "Bir Kış Masalı" Kürtçeye çevrildi ve oyun gerçekten de çok iyi geçti. Olumsuz tepkiler aldım elbet ama olumlu, çok güzel yorumlar da yaptılar. Diyarbakır dışında farklı bir şehirde oynanacak mı bilemiyorum ama bence Kürt sorununun en büyük nedeni oraları çok ihmal etmemizdir. Ahmet Kaya'nın eşi oyundan sonra bana gelip "Haldun Bey bu oyunlar burada 50 sene önce oynansaydı bugün hiç bu sorunlar yaşanmayacaktı" dedi. Kesinlikle haklı.

● **Geçmişten bugüne siyasetçilerin tiyatroya alakası nasıl sizce?**
Koleje girdiğim ilk sene oynadığım "Antigone" oyunun kostümlerini Bülent Ecevit yapmıştı. Sonradan da hiç karşılaşmadım, hiç önem vermediler tiyatroya. Bülent Ecevit de öyleydi. En yakın arkadaşı Suna Kan'ın konserine gitmedi. Ben tanışmamıştım onunla oyun sırasında, tıfıl bir oğlandı zaten. Tiyatroyla en çok ilgilenen Turgut Özal'dı. Kulisten çıkmazdı, çok önem verirdi.

● **İyi tiyatrocu olmak için konservatuvara gitmek şart mıdır?**
Okulda okumuş bir insan olarak söylüyorum: Kesinlikle hayır!

Yeteneğiniz varsa ve en önemlisi isteğiniz varsa, azminiz varsa her şey olabilirsiniz. Okulunu okumayıp bu işi çok iyi yapan insanlar var. Şebnem Özinal mesela. Hep söylerim; Erol Günaydın, Altan Erbulak, Metin Serezli, Nevra Serezli... Hepsi "eğitilmiş" insanlardır ama hiçbir okuluna gitmedi. Bir ustayla yetişmeleri gerekliydi,

onlar da benim yanımda yetişti. Bazı alaylılar, bazı okullulardan çok daha parlak. Ben Amerika'ya sinemacı olmak için gittim, buraya tiyatrocu olarak döndüm. Tiyatroya aşık oldum ve tiyatrocu oldum ama sinemayı severim.

● **Günümüzde boşanan birçok çift dost kalamıyorlar. Siz eski eşiniz Betül Mardin'le nasıl dost kalabildiniz?**
Eşinizden akıl almanız lazım. Özellikle çocuklarınız varsa dostluğunuzu ancak karşı taraftan akıl alarak devam ettirebiliyorsunuz. Betül Hanım'la gayet saygın bir evliliğimiz vardı fakat boşanırken kötü durumlar oluyor tabii. İkili ilişkilerde zor bir insan mıyım bilmiyorum ama hiçbir insan kolay değildir.

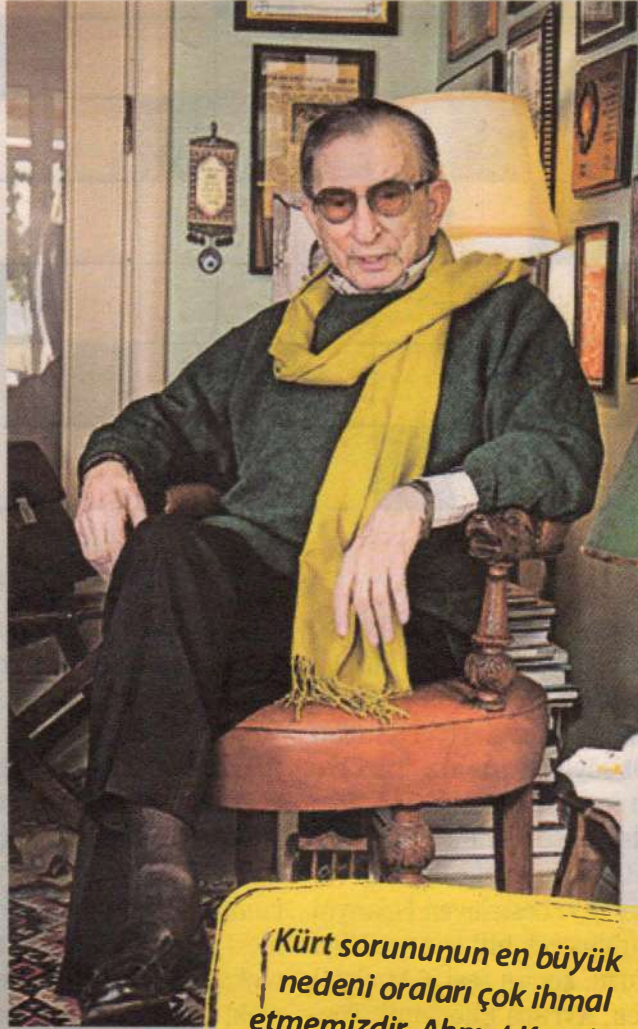
● **Peki sizce neden yürümedi evliliğiniz?**
Çünkü ikimiz de çok meşguldük. Ben sürekli tiyatro tiyatro tiyatro... O da bir iş kadınıydı. Bir ara işleri ikinci plana atmaya çalıştık ama o da olmadı.

Çok az görüşüyorduk dolayısıyla böylesi daha iyi oldu. Romantik bir evlilik teklifi yaptığım da söylemez. Asansörde teklif etmiştim. Betül Hanım'ın çok yardımı, desteği oldu. Artık Betül yok ama gölgesi hala benimle.

● **Umutlu bir insan olduğunuzu söylediniz. Hep umutlu mu bakarsınız hayata?**

Korkularım var tabii ama hayatımı engellemiyor. Ben yaşamaya devam ediyorum. Emekli olmayı dinlenmeyi düşünmüyorum. Bu benim yaşam biçimim. Çalışmazsam mutlu olamam.

● **Türkiye'de sahnelenen müzikalleri nasıl buluyorsunuz?**
Türkiye'de müzikallerin ilerleyememe ve az olmasının sebebi binaların yeterli olmaması. Yapılan iyi müzikallerde var tabii. Atatürk Kültür Merkezi'nin haline çok üzülüyorum. Koskoca İstanbul'da opera sahnesi yok, çok ayıp. Samsun'da, Mersin'de bir de Antalya'da var ama Kültür Başkent'i İstanbul'da yok.

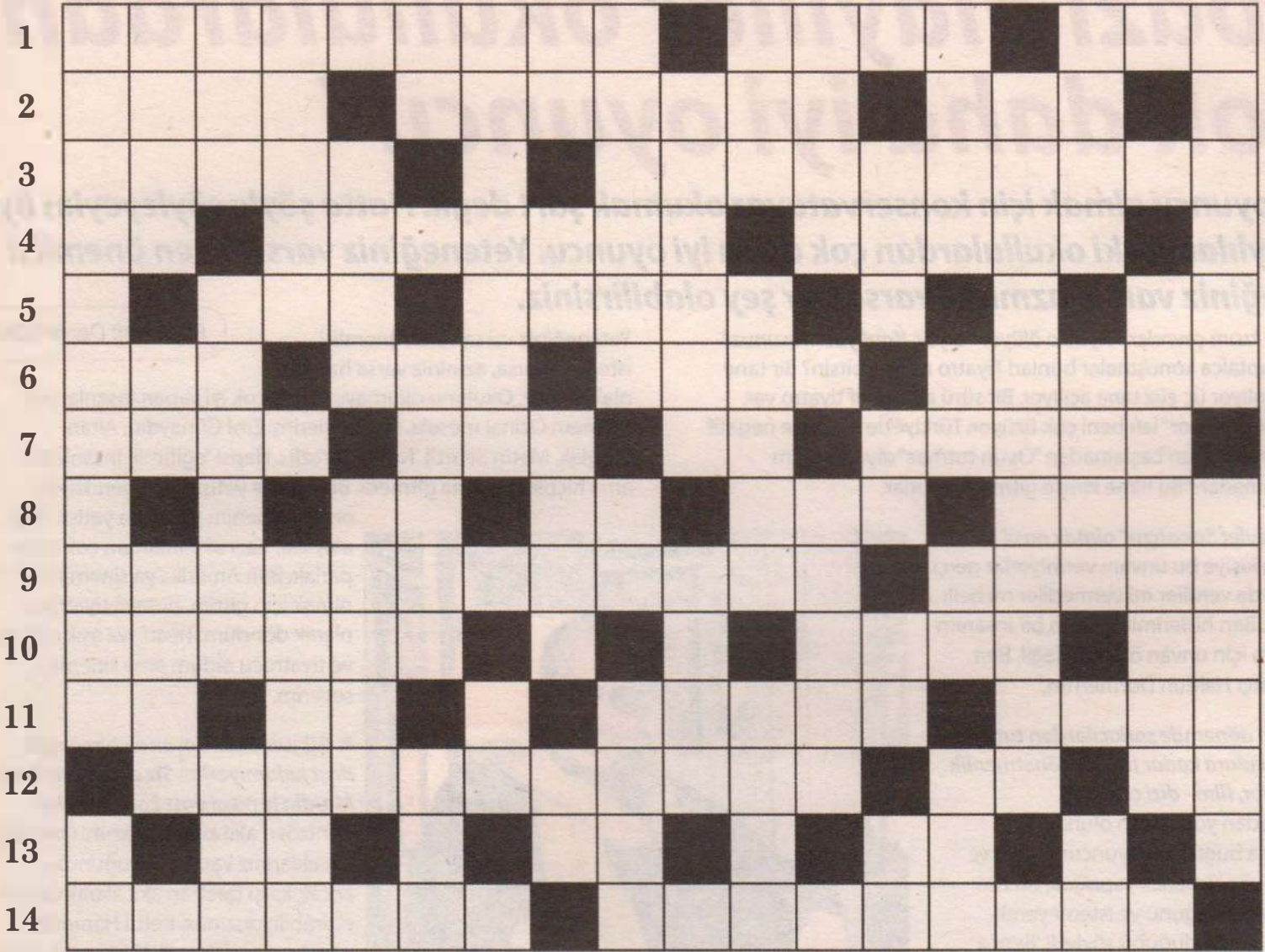

Kürt sorununun en büyük nedeni oraları çok ihmal etmemizdir. Ahmet Kaya'nın eşi oyundan sonra bana gelip "Haldun Bey bu oyunlar burada 50 sene önce oynansaydı bugün hiç bu sorunlar yaşanmayacaktı" dedi.

Röportaj: Deniz Güldal

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

SOLDAN SAĞA:

1-1919-1982 yılları arasında yaşamış, tiyatro eleştirileri ve çevirileri ile de tanınmış, ilk şiir kitabı 'Bir'i 1952 yılında yayımlamış şair - Milan Kundera'nın bir romanı - Haldun Taner'in bir öykü kitabı. 2-Polisiye romanlarıyla tanınan Osman önadlı yazar - Etkili söz söyleme sanatı - Türkiye saati ile anlamında kullanılan kısaltma. 3-Bir tür kahve - 'Kadıköy'ün Romanı', 'Ciğerdelen', 'Ülker Fırtınası' gibi romanlarıyla tanınan yazar. 4-Utanma, utanç duyma - 12 piyano parçasından oluşan 'Iberia'yı besteleyen İspanyol besteci ve piyano virtüözü - Karaburçak bitkisine verilen bir ad 5-Dingil - Müşahhas - Kuzu, koyun sesi. 6-Michael Jackson'ın bir albümü - Eskiden, Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun kısa yazılışı - Bir bilim ve sanat kolunda ayrı nitelik ve özellikleri bulunan yöntem ya da akım, okul - Ahmet Hamdi Tanpınar'ın bir romanı. 7-Bilgisayarda kullanılacak herhangi bir programı simgeleyen küçük resim - Eskiden kullanılan bir tür başlık - Kınamazlar güzel sevse yiğidi / Güzel sevmek koç yiğide ... değil" (Karacaoğlu) - Sevim önadlı ünlü yazar. 8-Tavla oyununda üç sayısına verilen ad - İlgi eki - Bölmeli göçebe çadırı - Kent. 9-Sema Kaygusuz'un bir öykü kitabı - Antalya'nın bir ilçesi. 10-Bencil, hodbin - Eski dilde simge - Danimarka'nın plaka işareti. 11-Bir nota - Slovakya'nın plaka işareti - Yolculuk - Batur soyadlı şair, yazar. 12-'Daha', 'Az', 'Kinyas ile Karya' gibi kitaplarıyla tanınan yazar - Doktorun kısa yazılışı - Eski Mısır'da bir güneş tanrısı. 13-Eski dilde yüz çehre - Numaranın kısa yazılışı - Uzaklık belirten bir sözcük. 14-Stefan Zweig'in dilimize de çevrilmiş bir romanı - 'Dövüş Kulübü'nün yazarı.

YUKARIDAN AŞAĞIYA:

1-Tek romanı 'Dört Köşeli Üçgen'in yeni basımı geçenlerde yapılan ünlü şair ve deneme yazarı - Akıl. 2-Tomris önadlı ünlü yazar - Bir renk - Özgüç soyadlı sinema yazarı. 3-Ankara Sanat Tiyatrosu'nun kısa yazılışı - 'Aydınlanmanın Diyalektiği'ni yazan Alman düşünür - Arka, geri. 4-Ağrı'nın bir ilçesi -Söyle, nutuk, hitabe. 5-Louis Aragon'un bir kitabı - Çok zayıf ve kuru, çelimsiz. 6-Beddua - Radyo ve televizyon yayınlarında, tiyatro oyunlarında ya da film seslendirmelerinde, hareketleri izlemesi gereken seslerin doğal kaynakların dışında, optik, mekanik, kimyasal yöntemlerle gerçekleştirilmesi - Ekmek, nimet. 7-Gücenmiş, kırgın, kederli - Kilogramın kısa yazılışı. 8-Meyvelerde çekirdekle deri arasındaki bölüm - - Japon tiyatrosunda geleneksel bir tür - Güldürü niteliğinde kısa oyun - Ses. 9-Eski dilde tören, merasim - İnsan kaynakları anlamında kısaltma - Züppe. 10-Murat Uyrukulak'ın bir kitabı - Aslan. 11-Önder, lider - '... Canavarı' (Aziz Nesin'in bir oyunu) - Yapan, eden, işleyen. 12-Çabuk davranan, çevik - Fert. 13-Yorgana ve yastığa geçirilen kılıf - Baryum elementinin simgesi - yiğit, kahraman - Toryum elementinin simgesi. 14-'Dinlenen Cadi', 'Bedensiz Kadınlar' gibi kitaplarıyla tanınan Nihat önadlı şair - Dervişlerin kullandığı bir seslenme sözü - Kilometreninkısa yazılışı - Birçok romanı dilimize de çevrilmiş Brown soyadlı yazar. 15-'Kimlik Kartı', 'Direnc Şiirleri', 'Dilsiz Dengbej' gibi kitaplarıyla tanınan şair. 16-Kısa çizgi - Derviş önadlı sinema yönetmeni - Yazıklar olsun anlamında bir ünlem. 17-Erkli, nüfuzlu, kadir. 18-Fizikte, anahtar - 'Sevmek Zamanı'nın yönetmeni.

Melda Özer

aşk bazen bir vazgeçiştir

Gencecik bir adam Şehsuvar. Selanik'te yaşıyor. Deli gibi aşık olduğu güzel ve asi ruhlu bir Rum kızı var. Adı Ester. Onları birbirlerine bağlayan sadece aralarındaki büyük aşk değil, edebiyata duydukları derin tutku. Ester ve Şehsuvar'ın büyük hayalleri var. Aşkın ve hürriyetin şehri Paris'e gidip, şiirle ve romanla yoğrulmuş bir hayat yaşamak istiyorlar. Şartlar da uygun çünkü Ester'in babası Paris'te bir üniversitede edebiyat profesörü.

Oysa ki 1907 yılının bir yaz akşamı Selanik'te İttihat ve Terakki cemiyetine katılan Şehsuvar'ın hayatı bu kararlarla tümüyle değişecektir. Hayallerinin peşinden gidip Paris'te aşkını yaşamak yerine, ülkesinde kalıp bir İttihat ve Terakki fedaisi olmayı tercih eder. Bu seçimindeki motif, vatani uğruna çalışmaktır. Bu yolda elini kana bular, Birinci Dünya Savaşı esnasında birçok cephede savaşır, yaralanır, İstanbul'un işgali sırasında hapse girer, büyük bedeller öder ama Ester'e aşkı hiç bitmez.

Yıl 1926 Osmanlı İmparatorluğu yıkılmış, İttihat ve Terakki cemiyeti kapanmış, cumhuriyet kurulmuş ama şartlar çok ağır. Yorgun Şehsuvar hem umudunu hem de yaşama sevincini yitirmiştir. Hala Ester'e deli gibi aşıktır ama Ester Dauphin artık Paris'te yaşayan ünlü bir şairdir. Bir ressamla evlenmiştir ve kendine bambaşka bir hayat kurmuştur. Bu haber Şehsuvar için son noktadır ve artık yaşaması için bir neden de kalmamıştır.

(Ahmet Ümit-Elveda Güzel Vatanım)

Aslında her birimizin hayatında birçok yol ayrımı var. Tercihlerimizi yaparken bir kefeye kazanacaklarımızı, bir kefeye de kaybedeceklerimizi koyarız ve hangi kefe ağır basarsa ondan yana kullanırız tercihimizi. Ama bazen hayat acımasızdır. Kalbimizin söylediklerine değil, olması gerekenlere uymak zorunda hissederiz kendimizi. Bir şeylerin üzerine basa basa, hatta içimiz yana yana gideriz diğer yöne.

İnsan yaşamının en can yakan gerçeklerinden biridir bu. **Yarım kalmış bir aşksa geride bıraktığımız, pişmanlıklarımız daha koyu, kalp sızımız daha keskin olur.** İşin ilginç, o aşkı yaşasaydık her şeyin daha içinden çıkılmaz bir hal alabileceğini bile bile yaşarız bu pişmanlığı. Bir pusula yok mudur peki? Bir harita, bir işaret, bir şifre? Bildiğim tek pusula kalbe sormaktır, çünkü o bilir bize neyin iyi geleceğini. Korkulara, kaygılara, ailelere, toplumsal baskılara rağmen yapmamız gereken, seçtiğimiz yolun içimize sinmesidir. Mesele seçimin doğru olmasından çok doğru yaşanmasıdır. Şehsuvar'ın kalbi ülkesinde kalmak ve mücadele etmek gerektiğini söylerken, o Ester'le beraber Paris'e gitseydi belki de bu aşk, iki düşman yaratacaktı. Ya da Ester evlenmeseydi Şehsuvar'ı bekleseydi daha mı mutlu olacaktı? İşte tam da bu noktada seçimlerin arkasında durmak önem kazanıyor. Çünkü, **derin bir pişmanlığı taşımak, bir aşkın hüznünü taşımaktan çok daha zordur.**

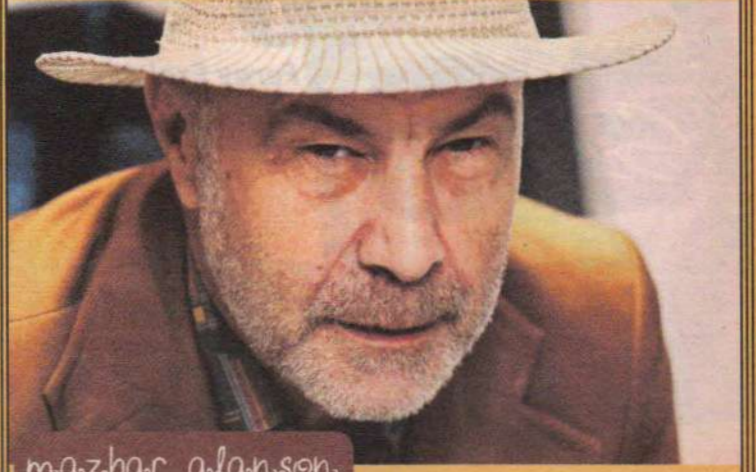
Yaşananlar yaşanır, yıllar geçer ve bazen geride kalan sadece hoş bir sedadır. Dünyaya geliriz, bize ayrılan sürede hayatı öğreniriz ve zamanı geldiğinde ayrılırız. Bütün bu hengamenin içinde, yolun sonunda geldiğimiz nokta şudur ki; hayatın kostümlü bir provası yoktur.

Bu yüzden de ne aşkı, ne de yaşamayı ertelememek lazım ama gitmek gerekiyorsa bir aşktan, gitmelidir insan. Gitmek gerektiğinde kalmaktır yanlış olan. İnsana yakışmayan...

"Hayatta unutamayacağımız en büyük pişmanlık pişman olurum diye yapmadıklarımızdır."

Lev Tolstoy

en son kafası

mazhar olmak

- En son hangi kitabı okudun?
Mazhar Olmak
- En son hangi şarkıyı dinledin?
Beatles şarkıları
- En son hangi şarkıyı, nerede söyledin?
Zorlu PSM'de, Buselik Makamına
- En son hangi filmi izledin?
Hayvanlara ait bir belgesel
- En son hangi şairi okudun?
Edip Cansever
- En son kime şiir okudun?
Zorlu'da, seyircilere...
- En son hangi sergiye gittin?
Hunt Slonem, New York
- En son hangi küfürü ettin?
Defol!
- En son ne için ağladın?
Hayat için...
- En son hangi ülkeye gittin?
Amerika
- En son kimin dedikodusunu yaptın?
Bir arkadaşımın.
- En son kime, ne hediye aldın?
Karıma, mücevher
- En son kime nasihat verdin?
Çocuklarıma
- En son ne zaman sarhoş oldun?
Çooook çok yıllar önce...
- En son neye kahkaha attın?
Telefonda bir arkadaşımın esprisine.

KAFA'ya göre

yaz, çiz, çek, paylaş! bu köşe senin!

#kafamagöre

1

Feray Erol @ferayerol

2

@vienna.graffiti

3

Nihal Kecin @nyorukcu

4

Tuba Cansız @tubiornottubii

5

@ryhnuznnbii

6

Fatma Keleş @ftmaakls

Mart 2016 - Sayı: 19 - Aylık Edebiyat Mizah Dergisi

Aylık Yaygın Süreli Yayın - Yayıncı: KAFA Grup Yayıncılık Ltd. Şti.

İmtiyaz Sahibi: Candaş Tolga Işık

Sorumlu Müdür: Mert Çanga - Yayın Koordinatörü: Ayça Derin Karabulut

Görsel Yönetmen: Begüm Semerci - Kapak: Hakan Arslan

Reklam Grup Başkanı: Hande Gün - Okuyucu Temsilcisi: Emrah Akbaş

Adres: Koşuyolu Mah. İsmailpaşa Sok. No:44 Kadıköy/İstanbul

Tel: (0216) 428 9 888 Baskı: İhlas Gazetecilik A.Ş. 29 Ekim Cad. İhlas Plaza

No: 11/A 41 Yenibosna / Bahçelievler / İstanbul - Tel: (0212) 454 30 00

Dağıtım: DPP (0212) 622 22 22

www.kafadergi.com - bizyazin@kafadergi.com - reklam@kafagrup.com

Kafa Dergisi'ndeki tüm yazı, çizim, espri, karakterlerin yayın hakları saklıdır. Yayın evi, yazar ve çizerin yazılı izni alınmaksızın hiçbir yazı ve basılı görsel yayın organında ve sanal ortamında kullanılamaz.

mart'ta n'apsak?

kafası

İş Sanat
Kültür Merkezi
İş Kuleleri 34330
Levent / İSTANBUL
Tel: 0212 316 10 83
facebook/issanat
twitter/issanat

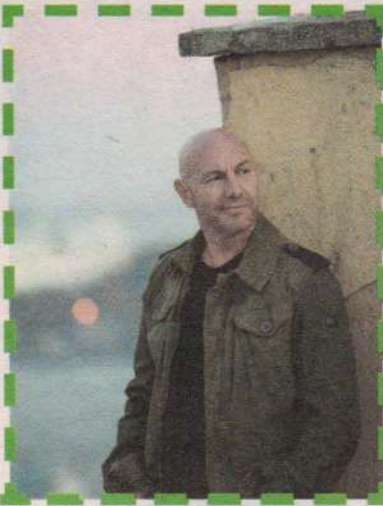

3

ÇAĞAN IRMAK FİLMLERİNDEN ŞARKILAR

İş Sanat, Türk Sineması'nın en başarılı yönetmen ve senaristlerinden Çağan Irmak önderliğinde renkli bir konsere ev sahipliği yapıyor. Usta yönetmenin unutulmaz film ve dizileri için özenle seçip yer verdiği şarkıların sevilen isimler, Cemal Hünal, Gizem Erdem, Goncagül Sunar, Halil Sezai, Işıl Yücesoy, Melis Birkan, Tuğrul Tülek ve Yetkin Dikinciler tarafından seslendirileceği bu özel geceyi sakın kaçırmayın.

3 Mart Perşembe, Saat: 20:30

7

GECE KAPLADI HER YERİ Sabahattin Ali'den Hikâyeler

Modern hikâyemizin kurucularından Sabahattin Ali, toplumcu gerçekçi edebiyatın ilk temsilcilerindendir. Gece Kapladı Her Yeri adlı dinletide, "Hanende Melek", "Gramofon Avrat" ve "Hasanboğuldu" adlı hikâyeleri, Serdar Yalçın'ın besteleri eşliğinde ve eski bir radyo kayıt stüdyosunun canlandırıldığı sahne düzeninde şarkılarla birlikte seslendiriliyor. - 7 Mart Pazartesi, Saat: 20:30 - Dinleti ücretsizdir.

8

DANIEL MÜLLER SCHOTT *çello*

BAIBA SKRIDE *keman* LAUMA SKRIDE *piyano*

Müzikal duyarlılığı ve nefes kesen karizmasıyla uluslararası sahnelerin en ayrıcalıklı çellistlerinden Daniel Müller-Schott, klasik müzik dünyasının göz alan iki müzisyeniyle Baiba Skride ve duo partneri olan kardeşi Lauma Skride ile İş Sanat'ta benzersiz bir oda müziği şöleni yaşatacak. - 8 Mart Salı, Saat: 20:30

13

SAHNE DENİLEN BÜYÜLÜ KUTU

İş Sanat'ta geçtiğimiz sezon çocuklarla ilk kez buluşan Sahne Denilen Büyülü Kutu, onlara müzikli bir oyunun sahnede her yönüyle nasıl hayat bulduğunu gözlemleyip yaşayacakları bir deneyim sunmaya devam ediyor.

13 Mart Pazar, Saat: 15:00

17

PARIS ODA ORKESTRASI

DANIEL HOPE *yöneten/keman*

New York Times'in "macera ve göz kamaştırıcı" yorumunu yaptığı, İngiliz kemancı Daniel Hope, Fransa'nın önde gelen orkestralarından Paris Oda Orkestrası ile İş Sanat'ta.

17 Mart, Saat: 20:30

19

ERKAN OĞUR & İSMAİL HAKKI DEMİRCİOĞLU

Erdal Erzincan, Cengiz Özkan, Nida Ateş, Hüseyin Albayrak, Ali Rıza Albayrak

Türk halk müziğinin iki usta ismi, Erkan Oğur ve İsmail Hakkı Demircioğlu uzun bir aradan sonra çok eski Anadolu türkülerinden oluşan bir repertuar ile tekrar İş Sanat'ta!

19 Mart Cumartesi, Saat: 20:30

20

STORM LARGE *Le Bonheur*

Pink Martini'nin solisti olarak İstanbullu müzikseverlerin kalbinde taht kuran Storm Large, American Songbook klasiklerinden Broadway'in en gözde aşk şarkılarını ve rock müziğin hafızalardan silinmeyen klasiklerini kendine has renkli yorumuyla seslendirdiği ilk solo albümü "Le Bonheur" ile İş Sanat'a konuk oluyor. 20 Mart Pazar, Saat: 20:30

21

MİLLÎ REASÜRANS'TA PARLAYAN YILDIZLAR

İş Sanat'ın genç müzisyenlere sahne deneyimi kazandırmak ve sanat hayatına attıkları ilk adımlarında destek olmak amacıyla Millî Reasürans'ta gerçekleştirdiği Parlayan Yıldızlar serisinin bu ayki konukları, çellist Cansın Kara ve obua sanatçısı Gülin Ataklı oluyor.

21 Mart Pazartesi, Saat: 20:30

Biletler, Biletix ve İş Sanat Ana Gişe'de...

Sözde kalır sevgilim

Sözde kalır bütün sözler

Aşk çünkü, aşk çünkü kendine

Bir yol, bir ideoloji ister.

Bilirim, çöl rüzgarında çalıdır bazı yaşlar.

Sen sevgilim ilerde, biraz daha ilerde

Bir tarihe başlayacaksın, orası işte

benim tarihimle başlar.

Ve say, geriye doğru, tek tek

Sende kalsın şimdi al bu taşlar.

Birhan Keskin, Taş Parçaları / Y'ol

Metis Yayınları, 2006